

**BASILY YAYINLARIN TELİF HUKUKU KAPSAMINDA BAĞLANTILI HAK NİTELİĞİ VE BU
YAYINLARIN AVRUPA BİRLİĞİ'NİN DİJİTAL TEK PAZARDA TELİF HAKLARI DİREKTİFİ
ÇERÇEVESİNDE KORUNMASI**

**RELATED RIGHTS CHARACTERISTICS OF PRESS PUBLICATIONS FOR COPYRIGHT LAW AND
THE PROTECTION OF THIS PUBLICATIONS IN THE FRAMEWORK OF THE EUROPEAN UNION'S
DIRECTIVE ON COPYRIGHT IN THE DIGITAL SINGLE MARKET**

Dr. Tamer SOYSAL*

ÖZET

Son yirmi yılda, İnternet pek çok insan için önemli bir haber kaynağı halini almıştır. Yazılı gazetelerden, çevrimiçi dijital medyaya dönüşüm haber toplayıcı internet sitelerini ortaya çıkarmıştır. Bu değişim basılı yayınların gelirlerinde düşmeye yol açmıştır. Bu yeni durumla baş edebilmek için, 2013 ve 2014 yıllarında Almanya ve İspanya'da yasal değişiklikler yapılmış ve haber yayıncılarına telif hukukunda bağlantılı haklar verilmiştir. Ancak bu düzenlemeler amaçlanan faydaları temin edememiştir. 14 Eylül 2016 tarihinde, Avrupa Komisyonu Dijital Tek Pazarda Telif Hakları Direktifi Tasarısı'nı sunmuştur. Tasarı metni, Avrupa Birliği Komisyonu tarafından 15 Nisan 2019 tarihinde kabul edilmiş ve AB Resmi Gazetesi'nde 17 Mayıs 2019 tarihinde 2019/790 sayılı Direktif olarak yayınlanmıştır. Direktif, basılı yayın sahiplerine yayınlarının çevrimiçi kullanımlarına ilişkin yeni haklar bahşeden, kamuoyunda 'bağlantı vergisi' olarak da bilinen, 15 inci madde düzenlemesini (Tasarı'da 11 inci Madde) içermektedir. Bu hak, bağlantı kurmayı ya da tek tek sözcükleri ve çok kısa özetleri kapsamamaktadır. Buna rağmen, tanımlardaki belirsizlikler veya tanımların hiç yapılmaması nedeniyle uygulamaya ilişkin tartışmalar sona ermemiştir.

Anahtar Kelimeler: Basılı Yayın, Haber Toplayıcıları, Bağlantılı Haklar, Bağlantı Vergisi, Telif Hukuku, DSM Direktifi.

SUMMARY

During the past twenty years, the Internet has become an important news source for most people. The transition from printed newspapers to online digital media has revealed news aggregators. This shift has led to decline in revenues for press publications. In order to overcome this new situation, legal changes have been made in Germany and Spain in 2013 and 2014, and news publishers have been granted related rights in copyright law. However these regulations did not provide the intended benefits. On 14 September 2016, the European Commission proposed a Directive on "Copyright in the Digital Single Market". The Directive was approved by the Council of the European Union on 15 April 2019 and has been published on the Official Journal of the European Union on 17 May 2019 as Directive 2019/790. The Directive contains a provision, Article 15 (Article 11 in Proposal) also known as 'link tax' regulation, which features a new right for press publishers in relation to online use of their publications. The right doesn't cover linking, nor does it extend to individual words or 'very short' extracts. However, due to the uncertainties in definitions or the lack of definitions at all, the discussions on the implementation have not ended.

Keywords: press publications, news aggregators, related rights, link tax, copyright law, DSM Directive.

Dr. Hakim, 2802 sayılı Kanun'un 50'nci maddesi uyarınca Malta Valetta Büyükelçiliği nezdinde ve 'Uluslararası Adalet ve Hukukun Üstünlüğü Enstitüsü'nde (IU Malta) 'Kıdemli Hukuk Danışmanı (Senior Judicial Advisor)' sıfatı ile görevli, (tamer.soysal@adalet.gov.tr, ORCID: 0000-0001-6763-5041) (Araştırma Makalesi, Geliş Tarihi: 17.06.2019 / Kabul Tarihi: 19.09.2019).

I. GİRİŞ

Microsoft'un kurucusu Bill Gates (d. 1955), 1 Mart 1996 tarihinde "İçerik Kralı'dır (Content is King)" başlıklı bir makale yazdı ve makaleyi Microsoft'un web sitesinde yayımladı.¹ Gates, makalesinde tıpkı 1950'lerde televizyon yayıncılığında olduğu gibi İnternette gerçek paraların çoğunun kazanılacağı yerin "içerik (content)" olacağını iddia etti. İnternet söz konusu olduğunda bu içeriğin üretilme şekillerinin sınırsız olacağını, bu anlamda internetin fotokopi makinesinin multi-medya eşdeğeri olduğu, gazete ve dergilerin de bu mecrada başarılı şekilde yer alabileceklerini ancak bunun için sadece fiziki olanı, dijital ortama taşımanın yeterli olmayacağını, bunun için derinlik ve etkileşimi başarılı şekilde sağlamaları gerektiğini vurgulamıştır. Gates'ten sonra yapılan pek çok yorum ve değerlendirmede, içeriğin gerçek anlamda asıl belirleyici olmadığı, önemli olanın bu içeriği internet ortamında pazarlamak olduğu, eğer içerik asıl olsaydı, örneğin New York Times'in çoktan rakiplerini pazarın dışına itmiş olacağı, tersine en fazla ve nitelikli içeriği üreten New York Times'in dahi yeni iş modelleri ile birlikte internet trafiğinde önemli ölçüde azalmalar yaşandığı belirtilmiştir.² Bununla birlikte, Gates 1996 yılında yazdığı makalesinde, uzun vadede internetin gelişimi için içerik sağlayıcılara bu çalışmalarını için ödeme yapılması gerektiği fikrini de ifade etmiştir. Bugün fiziki baskı yapan gazete ve dergilerin, çevrimiçi ortamlarda içeriklerinin kullanımı karşılığında belirli bir bedel ödenmesi gerektiğine ilişkin tartışmalar, bu gerçeği daha açık bir şekilde göz önüne sermektedir.

İngilizce'de 'print media', 'press publication' ifadeleri basılı yayın, kitap, dergi, gazete gibi fiziki baskı yapılan neşriyatı ifade etmektedir. Bununla birlikte 26 Mart 2019 tarihinde Avrupa

Parlamentosu tarafından kabul edilen ve Avrupa Birliği'nin (AB) 2019/790 sayılı Direktifi olarak 17 Mayıs 2019 tarihinde AB Resmi Gazetesi'nde yayınlanan Dijital Tek Pazarda Telif Hakları Direktifi'nde³ basılı yayın, genel olarak kamuoyuna haberler ve diğer konulara ilişkin bilgi sağlama amacı taşıyan dergi ve gazeteler gibi gazeteciliğe özgü edebi eserlerden oluşan yayınlar olarak tanımlanmıştır (DSM Direktifi, m. 2/4). Kitaplar ile bilimsel dergiler gibi bilimsel veya akademik amaçlarla yayınlanan süreli yayınlar, Direktif'in amaçları açısından 'basılı yayın (press publications)' olarak kabul edilmeyecektir. Makalede bu tanım esas alınmak suretiyle konu işlenmiş ve değerlendirilmiştir.

DSM Direktifinde yazarlar, icracı sanatçılar ve yayımcılar ile dijital alanda faaliyet gösteren internet platformu şirketleri arasında sorunların uzlaşmacı bir şekilde çözülmesi ve bir denge oluşturulmak suretiyle öteden beri tartışılan konulara çözümler getirilmesi amaçlanmaktadır. Basın yayın sektöründeki dijitalleşme ile birlikte haber toplayıcı internet siteleri (news aggregators) gibi yeni çıkan iş modelleri ile baş etmede, basılı yayın sahiplerine eser sahibinin haklarına benzer bağlantılı haklar (related rights) tesisine ilişkin ilk çabalar 2013 ve 2014 yıllarında Almanya ve İspanya'da ortaya çıkmıştır. Ancak bu girişimler, pazarın dengelerini dikkate almaması gibi nedenlerle çok da başarılı olamamıştır.

AB üyesi ülkelerin iç hukuk düzenlemelelerinde dikkate alması gereken DSM Direktifi'nin 15 inci maddesi ile getirilen düzenleme, kamuoyunda genel olarak 'bağlantı vergisi (link tax)' ya da 'Google vergisi (Google tax)' olarak anılan asıl içeriği oluşturan basılı yayın sahiplerine belirli durumlarda adil ücret ödenmesi esasını getiren bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır.

¹ Makaleye ulaşmak için **Gates**, Bill (1996) 'Content is King', 1 March 1996, <https://www.nidap.com/wordpress2/wp-content/uploads/Content-is-King.pdf>>s.e.t.10.06.2019.

² **Penn**, Christopher S., Content isn't King: A Lesson From the New York Times, May 19, 2014, <https://www.shiftcomm.com/blog/content-isnt-king-a-lesson-from-the-new-york-times/>>s.e.t.10.06.2019.

³ Directive (EU) 2019/790 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC (Text with EEA relevance), Official Journal of the European Union, 17.05.2019, L 130/92. Makale'de Direktif için 'DSM Direktifi' kısaltması kullanılacaktır.

II. BASILI YAYIN İÇERİKLERİNİN TELİF HUKUKU BAKIMINDAN NİTELİĞİ

A. TELİF HUKUKUNDA ESER VASFI VE BAĞLANTILI HAKLAR

Fikri mülkiyet hukukunda hak kategorilerinin korunabilmesi için önceden belirlenmiş koruma şartlarının karşılanabilmesi gerekir. Bu şartlar belirlenirken, temel esas hakkaniyet ve emek kriterlerinden daha çok; yasa ile korunmaya değer bulunan hak kategorilerinin sahip olması gereken kriterler olmaktadır. Telif hukuku korumasının özünde 'eser' yer almaktadır. Eser türleri, ulusal kanunlarda sınırlı sayıda sayma yoluyla ve nitelikleri belirlenerek ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Telif hakkı korumasının esası eser; eserin esası ise "sahibinin hususiyetini taşıması"dır. Bu temel esas, Amerikan hukuk sisteminde "original works of authorship (yazarın orijinal eseri)";⁴ İngiliz hukukunda "original (orijinal)";⁵ Alman hukukunda "eine persönliche geistige Schöpfung (author's own intellectual creations/kişinin kendi fikri yaratımı)";⁶ ve Fransız hukukunda "les oeuvres de l'esprit (a work of the mind/akıl eserleri)"⁷ şeklinde geçmektedir. Bu şart Türk hukukunda, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun⁸ (FSEK)⁹ 1/B maddesinde "sahibinin hususiyetini taşıma"

şeklinde geçmektedir ve hemen hemen tüm hukuk sistemlerinde telif hakkı koruması için benzer bir özgünlük ve orijinallik aranmaktadır.¹⁰

Sahibinin hususiyetini taşıma, eseri diğer eserlerden ve eser niteliğinde olmayan çalışmalardan ayırt edici derecede olmalıdır. Eserin daima bir Mona Lisa¹¹ ya da Davud'un Heykeli¹² derecesinde şaheser olarak kabul edilmesi gerekli değil ise de, eserin toplumda ortalama zekâ, bilgi ve kavrayışa sahip kişiler tarafından ortaya konulabilecek nitelikteki çalışmalardan olmaması gerektiği belirtilmiştir.¹³ Bununla birlikte eserin sıradan olmayan ancak sahibinin de hususiyetini taşıyan çalışmalardan olmasının da yeterli olduğu genel olarak kabul görmektedir.¹⁴ Bir fikri ürünün eser niteliğine sahip olabilmesi için, o ürünün ilgili alan açısından rutini, olağanı ve kolaylıkla meydana getirilebilenleri aşması zorunludur.¹⁵ Eser vasfını taşıyabilmenin ikinci şartı ise kanunda düzenlenen eser türlerinden birisine dâhil olmaktır.¹⁶ FSEK'te eser türleri dört başlık altında düzenlenmiştir: Bunlar ilim ve edebiyat eserleri (m. 2); musiki eserleri (m. 3); güzel sanat eserleri (m. 4) ve sinema eserleri (m. 5) şeklindedir. Bu sayılan dört kategori dışında FSEK'in 6 ncı maddesinde 'işlenme ve derleme eserler' düzenlenmiş ve koruma altına alınmıştır. Bu eser türleri dışında, başka bir eser türü oluşturulamaz. Eser kapsamında korumaya hak kazanabilmek için sayılan bu eser kategorilerinden birinin özelliklerinin taşınması zorunlu-

⁴ US Code, Title 17, Copyrights, Chapter 1, § 102.a., <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/17/102>

⁵ UK Copyright, Designs and Patents Act 1988, Article 1 (a.); <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/48/section/1>

⁶ Urheberrechtsgesetz, UrhG (Act of Copyright and Related Rights), § 2 (2), https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_urhg/

⁷ Code de la propriété intellectuelle (French Intellectual Property Code), Article L112-1, https://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=493288; İngilizce metin için bkz. <https://www.legifrance.gouv.fr/content/location/1742>

⁸ Kanun No: 5846, Kabul Tarihi: 05.12.1951, Resmi Gazete: 13.12.1951, 7981. 5846 sayılı Kanun'da 01.01.1983 tarihinde 2936. 07.06.1995 tarihinde 4110 sayılı, 21.02.2001 tarihinde 4630 sayılı Kanun, 03.03.2004 tarihinde 5101 sayılı Kanun ile değişiklikler yapılmıştır. Bkz. Soysal, Tamer (2005), 'Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunun Tarihsel Gelişimi ve 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Düzenlenen Cezai Hükümler', Legal Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Dergisi, C. 1, S. 3, Ekim 2005, (625-660), s. 625 vd. (Kısaltması: Soysal, Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunun) Kanun'da dünyadaki gelişmelere paralel şekilde gerekli değişikliklerin yapılması planlanmakta ve bu amaçla hazırlanmış bir Tasarı bulunmakla birlikte Tasarı'nın yeterli olmadığı ve yeterli kadar tartışılmadığı da ifade edilmektedir. Bkz. Küçükali, (2017), '5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Tasarısı Üzerine Bir Değerlendirme', Terazi Hukuk Dergisi, S. 135, Kasım 2017 (s. 82-86).

⁹ Makalede 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu için FSEK kısaltması kullanılacaktır.

¹⁰ Kotigala, Manoj Isuru (2016), 'Rethinking Originality in Copyright Law and Exploring the Potential for a Global Threshold', December 2016, https://www.researchgate.net/publication/311377345_Rethinking_Originality_in_Copyright_Law_and_Exploring_the_Potential_for_a_Global_Threshold, s. 4.> s.e.t. 10.06.2019.

¹¹ Leonardo da Vinci tarafından 1503 yılında yapılan yağlı boya portredir. Portre'nin aslı Fransa'nın Paris şehrinde bulunan Louvre Müzesi'nde bulunur. Bkz. <https://www.pariscityvision.com/en/paris/museums/louvre-museum/the-mona-lisa-history-and-mystery>

¹² Michelangelo tarafından 1504 yılında yapılan mermer heykeldir. İtalya'nın Floransa şehrinde bulunan Akademi Galerisi'nde (galleria dell'accademia) bulunur. Bkz. <http://www.accademia.org/explore-museum/artworks/michelangelo-david/>

¹³ Hirsch, Ernst E. (1948), Fikri ve Sınai Haklar, Ankara, Ar Basımevi, s. 131 vd.

¹⁴ Güneş, İlhami (2015), Uygulamada Fikri ve Sınai Haklar Hukuku, 2. Baskı, Ankara, Seçkin, s. 59 vd.

¹⁵ Ateş, Mustafa (2007), Fikri Hukukta Eser, Ankara, Turhan, s. 77 vd.

¹⁶ Soysal, Tamer (2014), İnternet Alan Adları Hukuku (Domain Name Law), Adalet, Eylül 2014., s. 891. (Soysal; Domain Name Law).

dur.¹⁷ Sayılan bu eser türleri dışında, telif yasaları ile eser sahibinin haklarına bağlantılı haklar olarak adlandırılan bazı hakların da koruma altına alındığı görülmektedir.¹⁸

Bağlantılı haklar, telif hukukunda eserin sahibine haklar tanınmasından sonraki aşamada teknolojik gelişmelerle birlikte ortaya çıkan görece yeni haklar kategorisini ifade etmektedir. Teknolojinin seslerin ve görüntülerin kaydedilmesine olanak vermesi ile radyo-televizyon yayınlarının başlaması bağlantılı hak kategorilerinin de tanınması açısından dönüm oluşturmuştur.¹⁹ Yasa koyucular eser nedeniyle oluşan yatırım ve oluşan ticari değeri korumak maksadıyla bir esere bağlı olarak bir emek sarfeden ve eserin kitlelere ulaşmasına aracılık eden, bu suretle eser sahibinin mali haklarının artmasına sebep olan bir takım gruplara çeşitli haklar tanıma yoluna gitmişlerdir.²⁰ Eser sahibi, çoğunlukla tek başına eserini açıklayamaz veya icra edemez. Bunun için eser sahibi dışındaki araç ve kişilere ihtiyaç vardır. Eser, bu kişiler sayesinde icra edilmekte ve kamuoyuna sunulmaktadır. Aksi takdirde eserin tanıtılması mümkün olmayacağı gibi eserin ticari değer kazanması da zorlaşacaktır.²¹ Eser sahibine tanınan bağlantılı hakların bir diğer işlevi de kültür ve sanata yapılan yatırımları korumaktır.²²

FSEK'te bu hak grubu dört başlık altında sayılmıştır: İcracı sanatçılar, Fonogram

yapımcıları, Radyo ve televizyon kuruluşları ve Film Yapımcıları. Ayrıca FSEK'in 80 inci maddesinde icracı sanatçıların bir sözleşmeye dayalı olarak gerçekleştirilen icralar için müteşebbislerin izninin alınmasından bahsedilmiştir. Bağlantılı haklar olarak ifade edilen bu haklar, uluslararası anlamda 1961 tarihli İcracı Sanatçılar, Fonogram Yapımcıları ve Yayın Kuruluşlarının Korunmasına Dair Roma Sözleşmesi²³ ile 1996 tarihli Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) İcralar ve Fonogramlar Anlaşması²⁴ ile ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

FSEK'te bağlantılı haklar, "eser sahibinin manevi ve mali haklarına zarar vermemek kaydıyla komşu hak sahipleri ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcılarının sahip oldukları haklar" olarak tanımlanmıştır (FSEK, m. 1/B-j). Komşu haklar ise "eser sahibinin manevi ve mali haklarına zarar vermemek kaydıyla ve eser sahibinin izniyle bir eseri özgün bir biçimde yorumlayan, tanıtan, anlatan, söyleyen, çalan ve çeşitli biçimlerde icra eden sanatçıların, bir icra ürünü olan veya sair sesleri ilk defa tespit eden fonogram yapımcıları ile radyo ve televizyon kuruluşlarının sahip oldukları haklar" şeklinde ifade edilmiştir. Bir eseri özgün biçimde yorumlayan kişiler, örneğin bir müzik eserini enstrümanla ferdi veya orkestra şeklinde çalan müzisyenler, seslendiren ses sanatçıları, bir tiyatro oyununu sahneye koyan yönetmen, tiyatro oyuncular, dansçılar, bir hikaye veya şiiri sahnede okumak suretiyle icra eden kişiler icracı sanatçı olarak kabul edilebilecektir.²⁵ İcracı sanatçılar var olan bir eseri yorumlamakta, ancak yeni bir eser meydana getirmemektedir. Bu itibarla, icracı sanatçılara ve diğer bağlantılı hak sahiplerine eser sahiplerine sağlanan korumadan farklı bir koruma sağlanması gerektiği kabul edilmiştir. Bu kapsamda 1936 yılında Avusturya'da, 1941 yılında İtalya'da bağlantılı haklar kanun ile tanınmıştır.²⁶

¹⁷ Öncü, Özge (2009), Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İktibas Serbestisi ve Sınırları, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Özel Hukuk Programı, Doktora Tezi, s. 87.

¹⁸ Eser sahibinin bağlantılı haklarına ilişkin bkz. Türkel, Erdem (2003), Uluslararası Alanda ve Türkiye'de Bağlantılı Haklar, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Avrupa Topluluğu Ana Bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.; Arkan, Azra (2004), Mukayeseli Hukuk, Uluslararası Düzenlemeler ve Türk Hukuku'nda Fikri Hukuk Alanında Eser Sahibinin Haklarına Bağlantılı Haklar, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Bölümü, Doktora Tezi.; Şahin, Mustafa (2011), Bağlantılı Haklar, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.; Bültner, Ahmet (2005), 'Eser Sahibinin Hakları ve Bağlantılı Haklar', Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 59, 2005 (s. 90-107).

¹⁹ Arkan, s. 10-11.

²⁰ Arkan, s. 39. Öncü, s. 93.; Bültner, s. 91-92.; Ayrıca bkz. Ateş, Mustafa (2003), Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, Ankara, Seçkin, s. 211 vd. (Kısaltması: Ateş, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların); Tekinalp, Ünal (2012), Fikri Mülkiyet Hukuku, 4. Bası, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 255 vd.; Güneş, İlhani (2012), 'FSEK'te Yer Alan İcracı Hakları ve Uygulama', Dokuz Eylül Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 14., S. 1, 2012 (s. 169-181).

²¹ Bültner, s. 91.

²² Bültner, s. 102.

²³ International Convention for the Protection of Performers, Producers or Phonograms and Broadcasting Organisations (Roma Convention, 1961), Done at Rome on October 26, 1961, <https://wipolex.wipo.int/en/text/289795>

²⁴ WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT), adopted in Geneva on December 20, 1996, <https://wipolex.wipo.int/en/text/289795>

²⁵ Türker, Gökçen (2016), İcracı Sanatçıların Hakları, Ankara, Seçkin, s. 46.

²⁶ Türker, s. 48-49.

Bağlantılı haklar için Alman ve İsviçre hukuklarında 'akraba haklar (verwandte Schutzrechte)', Fransa'da ise 'komşu haklar (droits voisins)' terimleri kullanılmıştır. Avrupa Birliği telif hakları mevzuatında da 'bağlantılı haklar (related rights)' terimi kullanılmaktadır.²⁷ Amerika Birleşik Devletleri (ABD) hukukunda ise 'bağlantılı hak' terimi kullanılmamakla birlikte Kara Avrupası hukukunda bağlantılı hak sahiplerine tanınan hakların çeşitli maddelerde (örneğin fonogram yapımcıları ve ses kayıtçıları için ABD Telif Hakları Kanunu,²⁸ m. 106/6 ve 114/b gibi) tanındığı görülmektedir.²⁹

Ülkemizde bu haklar 5846 sayılı Kanun'da 1995 yılında yapılan 4110 sayılı Kanun değişikliği 'Eser Sahibinin Haklarına Komşu Haklar' şeklinde girmiş; 2001 yılında 4630 sayılı Kanun ile bu ifade "Eser Sahibinin Haklarına Bağlantılı Haklar" şeklinde dönüştürülmüş ancak madde içeriklerinde hem 'komşu hak' hem 'bağlantılı hak' terimleri kullanılmıştır. Komşu haklar film yapımcısının hakları; bağlantılı haklar ise icracı sanatçılar, fonogram yapımcıları ile radyo-televizyon kuruluşlarının hakları için kullanılmıştır (FSEK, m. 80). Kanun değişikliğinin gerekçesinde bu ayrıma ilişkin sebep bulunmamaktadır. Kavramın AB hukukunda da kullanılan şekliyle sadece 'bağlantılı hak (related rights)' olarak yer alması doğru olacaktır.³⁰ Nitekim 5846 sayılı Kanun'da değişiklik yapılmasına ilişkin Kanun Tasarısı'nda 'komşu haklar' tabiri

kaldırılmakta ve bağlantılı haklar terimi tercih edilmektedir.³¹

Günümüzde internet ve bu kapsamda sosyal medyanın yaygın bir iletişim platformu olarak kullanılmaya başlamasıyla telif hakları hukukunda ortaya çıkan pek çok sorunun önemli bir kısmı, yine bağlantılı hak kategorilerinin kapsamı genişletilmek suretiyle çözülmeye çalışılmaktadır. Bununla birlikte teknik anlamda bağlantılı hak kategorilerinin oluşabilmesi için öncelikle ortada korunmaya değer bir eser olması yahut kanunda bağlantılı hak tesisine ilişkin açık bir düzenleme yer alması gerekli olacaktır.³² Bu husus aşağıda incelenecektir.

B. BASILI YAYIN İÇERİKLERİNİN ESER NİTELİĞİ, BAĞLANTILI HAK KAPSAMINDA ELE ALINIŞI VE İKTİBAS SURETİYLE KULLANILMASI

Telif hukukunda korunan bir eserden bahsedilebilmesi için ortaya konulan ürünün sahibinin hususiyetini taşıması (yabancı literatürde orijinallik) zorunludur.³³ Bu kapsamda gazete ve dergilerde yayımlanan haber, köşe yazısı ve diğer içeriğin telif hukuku anlamında 'eser' vasfını haiz olması için de aynı şekilde bir hususiyet taşıması gerekli olacaktır. Ayrıca kanunda sayılan telif hakkı kategorilerinden birisine dahil olarak korunabilir olması gerekir. Bu anlamda haber içeriği eser niteliğini haiz ise telif hakları hukuku kapsamında korumadan yararlanacaktır. Ancak gazete ve dergilerde yer alan içerik çoğu zaman bu şartları haiz değildir. Bern Sözleşmesi'nin 2/8 maddesinde yer alan "Bern Sözleşmesi'nde öngörülen korumanın günlük haberler ve salt basın haberi niteliği taşıyan çeşitli olaylara uygulanmayacağı" hükmünün de bu tür içeriğin edebiyat ve sanat eserleri niteliğine sahip olmaması nedeniyle kabul edildiği WIPO tarafından belirtilmektedir.³⁴ Bu tür içeriğin bağ-

²⁷ Bkz. 2001/29 sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılmasına İlişkin Direktif (Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society, Official Journal, L 167, 22.06.2001, p. 10-19.) Ayrıca bkz. AB yeni Dijital Tek Pazarda Telif Hakları Direktifi Dijital (Position of the European Parliament adopted at first reading on 26 March 2019 with a view to the adoption of Directive (EU) 2019/...of the European Parliament and of the Council on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2019->)

²⁸ Title 17 of the United States Code, Copyright Act, <https://www.copyright.gov/title17/title17.pdf>

²⁹ Bağlantılı haklara ilişkin en önemli iki düzenleme olan 1961 tarihli Roma Sözleşmesi ile 1996 tarihli WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşması'nda da terim olarak 'bağlantılı hak (related right)' ibaresinin geçmediği, bir hukuk sisteminde bu hakların bulunup bulunmadığının belirlenmesinde terimin bulunup bulunmadığına göre değil, içerik ve koruma sistemine göre belirlenmesi gerektiği de belirtilmiştir. Bkz. Gervais, Daniel (2018), 'Related Rights in United States Law', Vanderbilt Law Research Paper, No. 18-59, 2018, (s. 245-251), https://www.ivir.nl/publicaties/download/AMI_2018_6-2.pdf, s. 245 ve 247.

³⁰ Aynı görüşte, Arkan, s. 47-48.; Öncü, s. 93.

³¹ Bkz. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı, <https://www.ratem.org/fsek-kanun-taslagi>s.e.t.10.06.2019>.

³² Arkan, s. 47.

³³ Ateş, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların, s. 77.

³⁴ World Intellectual Property Organisation, 1 Records of the Intellectual Property Conference Stockholm, June 11 to July 16, 1967, 1971, 115.; Aktaran White Paper, Understanding 'Ancillary Copyright' in the Global Intellectual Property Environment, Computer & Communications Industry Association, February 2015,

lantılı haklar kapsamında korunabilmesi için de, asıl içeriğin eser niteliği taşıması yada kanunda açık bir düzenleme ile basılı yayın içeriğinin bağlantılı haklar kapsamında korunabilir olduğunun belirtilmesi gereklidir. Çünkü bağlantılı haklar, eser sahibinin haklarına bağlı haklardır.³⁵ Zira ortada bir eser olmadan ne icradan ne onun ses ve/veya görüntü tekrarına yarayan araçlara kaydından ya da yayınlanmasından bahsedilebilir.³⁶

Film yapımcıları ve radyo-televizyon kuruluşlarının hakları ile icracı sanatçılar ve fonogram yapımcılarının hakları ile sıklıkla mukayese edilmesine rağmen basılı yayın sahipleri genel olarak hak sahibi (right-holder) olarak görülmez ve sıklıkla eser sahibi tarafından lisans ve benzeri haklar ile devredilen içeriği kullanan olarak kabul edilirler.³⁷

Eser sahibinin hakları gibi, bağlantılı haklar da mutlak haklardandır ve münhasıran sahipleri tarafından kullanılabilir.³⁸ Bağlantılı hak sahipleri bu haklarını eser sahibi dahil, herkese karşı ileri sürebilecektir. Bağlantılı hak sahipleri, kendi haklarını kullanırken eser sahiplerinin mali ve manevi haklarına zarar vermemelidir³⁹ Eser sahibinin hakları mutlak haklardan olmakla birlikte sınırsız nitelikte değildir. Eser sahibinin hakları süre yönünden kısıtlanabileceği gibi kamu düzeni, genel menfaat veya şahsi kullanımlar için kısıtlanabilecektir.⁴⁰ Bu kısıtlamaların en önemlisini iktibas oluşturmaktadır. Bir eserin parçalarının başka bir eser içinde kullanılması olarak tanımlanabilecek iktibas, kamu yararı gerekçesi ile eser sahibinin haklarına getirilen en önemli ve yaygın kısıtlama hallerinden birini oluşturmaktadır.

tadır.⁴¹ İktibas serbestisi, FSEK'in koruması altında bulunan bir eser ya da eser parçasının, başka bir bağımsız eserde yasal düzenlemelere uygun olarak, değiştirilmeden kullanılması ya da alıntılanmasıdır. İktibas serbestisi, FSEK'in 35 inci maddesinde düzenlenmiştir. Genel olarak iktibasta, bir eser ya da eser parçası, başka bir eser içerisinde kullanılmaktadır.⁴² Buna karşılık basılı yayınların içeriklerinden yapılacak iktibasa ilişkin FSEK ve Basın Kanunu'nda münferit düzenlemeler yer almaktadır. FSEK'in 36 ncı maddesi 'Gazete Münderecatı'⁴³ başlığı ile düzenlenmiştir.

Buna göre 5680 sayılı Eski Basın Kanunu'nun 15 inci maddesi hükmü saklı kalmak üzere basın veya radyo tarafından umuma yayılmış bulunan günlük havadisler ve haberler serbestçe iktibas olunabilecektir (FSEK, m. 36/1). Gazete ve dergilerde çıkan toplumsal, siyasi ve ekonomik günlük konulara ilişkin köşe yazısı, makale ve fıkraların iktibas hakkı açık bir şekilde saklı tutulmamışsa, aynen veya işlenmiş şekilde diğer bir gazete ve dergi tarafından alınması ve radyo vasıtasıyla veya diğer bir suretle yayılması serbesttir. İktibas hakkı saklı tutulmuşsa bile, söz konusu köşe yazısı, makale ve fıkraların kısaltılarak 'basın özetleri' şeklinde alınması veya radyo aracılığıyla ya da diğer bir suretle yayılması serbesttir. Bu hallerde, iktibas edilen gazete, dergi ve ajansın ve eğer bunlar da başka bir kaynaktan alınmışlarsa, o kaynağın adı, tarih ve sayısından başka makale sahiplerinin adı, müstear adı veya alameti belirtilmelidir (FSEK, m. 36/2).

FSEK'in 36 ncı maddesi düzenlemesine benzer bir düzenlemeye Alman Telif Hakları Kanunu'nun (UrHG) 49 uncu maddesinde rastlamak mümkündür.⁴⁴ Basılı yayınların içeriklerine yönelik bu tür düzenlemelerin nitelik itibarıyla klasik iktibas serbestisinden ayrı olarak değerlendirilmesi

<http://www.cciagnet.org/wp-content/uploads/2015/02/CCIA-Understanding-Ancillary-Copyright.pdf>, s. 6, dipnot 36 ve 32.>s.e.t.10.06.2019. (Kısaltması, **White Paper, Understanding Ancillary Copyright**).

³⁵ Arkan, s. 42.

³⁶ Arkan, s. 42.

³⁷ Hewlett-Packard Belgium SPRL v. Reprobel SCRL, Judgment of the Court (Fourth Chamber), 16 November 2015, C-572/13, <http://curia.europa.eu/juris/>, para. 47-49.

³⁸ Arkan, s. 40.

³⁹ Arkan, s. 42.

⁴⁰ Ayrıntılı bilgi için Ateş, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların, s. 237 vd. ; Uygur, Atiye B. (2004), Eser Sahibine Tanınan Haklara Getirilen Kısıtlamalar, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2004., s. 62 vd.

⁴¹ Uygur, s. 88.

⁴² Öncü, s. 6.

⁴³ Arapça 'içine alma' anlamındaki 'derc' kökünden gelen kelimenin doğru yazımı 'mündericât' şeklindedir ve 'kapsam', 'içerik', 'içindekiler' anlamlarını ifade eder. Bkz. Kanar, Mehmet, Osmanlı Türkçesi Sözlüğü, media.turuz.com>s.e.t. 01.06.2019.

⁴⁴ Bu maddeye ilişkin değerlendirme, aşağıda 'İVA. Almanya Düzenlemesi' başlığı altında yapılacaktır.

gerektiği belirtilmiştir.⁴⁵ Çünkü FSEK'in 35 inci maddesinde düzenlenen iktibas serbestisinin yeni ve bağımsız eserler oluşturulması amacıyla getirilen bir düzenleme olduğu, buna karşılık basılı yayınların içeriklerine ilişkin 36 ncı madde düzenlemesinin toplumun haber ve bilgi alma ihtiyacının karşılanmasına yönelik olduğu vurgulanmıştır.⁴⁶ Ayrıca günlük haber içeriklerinin çoğunlukla 'eser' vasfı taşımayacağından, bu içerikten yapılan alıntılar teknik anlamda 'iktibas' olarak nitelendirilemeyeceği,⁴⁷ basılı yayın içeriğinin eser olarak nitelendirildiği durumlarda yapılan iktibasın ise 35 inci maddeye göre yapılabileceği, bu ihtimalde dahi 36/2 maddesindeki düzenleme gereği 'basın özetleri' şeklinde yayının caiz olacağı belirtilmiştir.

FSEK'in 36 ncı maddesinin başlığı 'Gazete Münderecatı' şeklinde olsa da, bu düzenlemeyi internetten yayımlanan gazete içerikleri ve haberleri ile diğer gazete içeriğini de içine alacak şekilde geniş yorumlamak doğru olacaktır.⁴⁸ Düzenleme ile Basın Kanunu'nun 15 inci maddesi⁴⁹ saklı tutulmuştur. 5187 sayılı Basın Kanunu'nda konuyu düzenleyen 24 üncü maddeye⁵⁰ göre bir süreli yayında yayımlanmış haber, yazı ve resimleri kaynak göstermeden yeniden yayımlayanlar hakkında beş milyar liradan on milyar liraya kadar ağır para cezası söz konusu olacaktır. Dolayısıyla eğer bu hak saklı tutulmamışsa, kaynak göstermek suretiyle bu tür haber, yazı ve resimlerin kullanılması

mümkün olacaktır. Buna karşılık yeniden yayım hakkı saklı tutulmuşsa, süreli yayım sahibinin izni alınmaksızın bunu yeniden yayımlayanlar yirmimilyar liradan, kırkmilyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılabilir (5187 sayılı Kanun, m. 24/2). Dolayısıyla FSEK'in 36/1 maddesindeki yollama nedeniyle, 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 24 üncü maddesindeki şartlar uygulama alanı bulacaktır. Buna karşılık 5846 sayılı Kanun'da değişiklik yapılmasına ilişkin Kanun Tasarısı⁵¹ ile FSEK'in 36/1 maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır. Bu şekilde Basın Kanunu'na yapılan yollama tamamen kaldırılmış olacaktır.

Basılı yayınlarda yer alan haberlerin kullanılmasının da yeniden yayım hakkı saklı tutulabilecek ve bu halde yayım sahibinden izin almaksızın yeniden yayımlamak mümkün olmayacaktır. Bununla birlikte FSEK'in 36/2 maddesindeki sınırlama gereğince söz konusu haberlerin kısaltılmak suretiyle 'basın özetleri' şeklinde yayımlanması yahut diğer bir suretle yayılması serbest olacaktır (FSEK, m. 36/2-son cümle). Bu maddede geçen 'diğer bir suretle yayılması' ifadesi gereği, içeriğin internet ortamında kullanımını da kapsamaktadır.

Bu düzenlemelerden, basılı yayın içeriklerinin genel olarak eser niteliğini haiz olmadığı, basılı yayım sahiplerine bağlantılı hak tanınmasına ilişkin açık bir düzenleme de bulunmaması nedeniyle basılı yayın içerik sahiplerinin haklarının 'bağlantılı haklar' içinde düşünülmeceği, bu içerikten yapılan iktibasların da, münferit düzenlemeler kapsamında değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Dergi ve gazete yayıncılarına haberlere ilişkin verilen bağlantılı haklar (related rights/ancillary rights), diğer fikri mülkiyet hak kategorilerinden farklıdır. Bunlar tasarım, ticari sır ya da patent, marka niteliğinde değildir. Yahut bunlar telif hakları ile eşdeğer değildir çünkü içeriğe ilişkin maddi haklar oluştururlar ve telif hakları hukuku korumasına uygun değildirler. Basılı yayım içerik sahiplerine, telif hakları hukuku bünyesinde haklar verilmesi, telif hakları hukukunun temel ilkeleri ile de uyumsuz görünmektedir. Örneğin

⁴⁵ Öncü, s. 9.

⁴⁶ Öncü, s. 8-10.

⁴⁷ Erel, Şafak N. (2009), Türk Fikir ve Sanat Hukuku, Ankara, Yetkin Yayınları, s. 262 vd.; Ateş, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların, s. 324.; Öncü, s. 9.

⁴⁸ Çetinkaya, Aysel (2017), 'Çevrimiçi Gazetecilikte Fikri Mülkiyet Hakları Sorunu', Academic Journal of Information Technology (<https://www.ajit-e.org/>), Bilişim Teknolojileri, Özel Sayı, V. 8, N. 30, Ekim 2017, (s. 71-90), s. 79 vd.

⁴⁹ 5846 sayılı Kanun'un 36/1 maddesindeki yollama yürürlükten kalkan 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 15 inci maddesine yapılmaktadır. Söz konusu 15 inci madde şu şekildeydi: "Madde 15 - Bir mevkutenin hususifedakârlık ihtiyarıyle elde edip yayınladığı haber yazı ve resimler mevkute sahibinden müsaade alınmadıkça neşirlerinden 24 saat geçmeden başka mevkuteler tarafından yayınlanamaz. Hususî fedakârlık ihtiyarıyle elde edilen yazı ve resimler için mevkute sahibinden izin almak mecburidir. Mevkute sahibi, mesul mudur ve yazı sahibi haber kaynaklarını açıklamaya zorlanamaz." Kanun No: 5680, Kabul Tarihi: 15.07.1950, Resmi Gazete: 24.07.1950, 7564. Bu Kanun 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 30 uncu maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Bkz. 5187 sayılı Basın Kanunu, Kabul Tarihi: 09.06.2004, Resmi Gazete: 26.06.2004, 25504.

⁵⁰ 5680 sayılı Eski Basın Kanunu'nun 15 inci maddesini doğrudan karşılayan bir hüküm yer almamaktadır. Ancak konuyu düzenleyen madde itibarıyla bu yollamayı 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 24 üncü maddesi olarak anlamak doğru olacaktır. Bkz. Çetinkaya, s. 80.

⁵¹ Bkz. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı, <https://www.ratem.org/fsek-kanun-taslagi>s.e.t.> 10.06.2019.

telif hakları hukukunun özünde⁵² bizatihi fikirlerin (ideas) değil, bu fikirlerin dışı yansıma biçimi, ifade edilmiş şeklinin korumaya hak kazanması yer almaktadır.⁵³ Bu durum 'fikir/ifade dikatomisi'⁵⁴ (ideas/expression dichotomy) olarak da adlandırılır.⁵⁵ Basılı yayın alanında içeriklerin genel olarak olguların bildirilmesine dayandığı oysa 'fikir/ifade dikatomisi' anlayışı gereğince olguların ve fikirlerin kendisinin değil, bunların ifade edilmiş biçimlerindeki özgünlüğün korumaya esas olduğu, bilgilendirme amaçlı haber içeriklerinin ise çoğu zaman bu özgünlükten yoksun olduğu, bu yüzden telif hakları ile korunmasının mümkün olmadığı dile getirilmektedir.⁵⁶

Bu haklar, fikri mülkiyet hukuku içinde mütala edilse dahi esasen bu tür haklar bir endüstriyel politika aracı olarak görülmelidir. Çünkü bu düzenlemeler genel itibarıyla 'bağlantı vergisi (link tax/snippet levies)' veya 'telif hakkı vergisi (copyright levy)' şeklinde adlandırılmaktadır ve bu düzenlemelerin amacı dijitalleşen haber sektöründe bir iş grubunu (internet sektörü) diğer bir iş grubunu (basın yayıncıları) sübvansetmeye zorlamaktır.⁵⁷ Basılı yayın sahiplerine tanınan bu hakkın ne kadar telif hakları hukuku içinde ele alınsa da, esasen tanınan bu hakkın telif hakkı niteliği taşımadığı, daha çok kendi içeriklerinin bağlantılar yoluyla görüntülenmesine karşılık güvenli bir ücretlendirme mekanizması oluşturma

çabası olarak görülmesi gerektiği de ifade edilmiştir.⁵⁸

Çevrimiçi ortamlarda, bu içeriklerin izin alınmaksızın ve orantısız şekilde kazanç elde etme amaçlı kullanımının yaygınlığı nedeniyle son yıllarda basılı yayın sahiplerine, yasal düzenlemeler ile (Alman Telif Hakları Kanunu'nun 87f, 87g, 87h maddeleri; İspanyol Fikri Mülkiyet Kanunu'nun 32/2 maddesi) yardımcı haklar (ancillary rights) ya da bağlantılı haklar (related rights) tanınma eğilimi olduğu, bize göre bu hakları teknik anlamda eser sahibinin haklarına bağlantılı haklar kabul etmek yerine kendine özgü (sui generis) nitelikteki, yardımcı haklar (ancillary rights)⁵⁹ olarak ele alınanın daha doğru bir yaklaşım olduğu ifade edilmelidir. Avrupa Birliği'nin Dijital Tek Pazarda Telif Hakları Direktifi'nin 15 inci maddesiyle yapılan düzenlemeyi de bu kapsamda değerlendirmenin daha doğru olacağını düşünüyoruz.

III. YAZILI BASINDA DİJİTALLEŞME VE HABER TOPLAYICI İNTERNET SİTELERİNİN ORTAYA ÇIKIŞI

İletişim, yeryüzünde daima günümüzdeki kadar gelişmiş değildi. İlk ve orta çağlarda 'tella-ların' kendilerine verilen iletileri kalabalıklara sözlü olarak aktardığı dönemleri, 13 üncü yüzyılda elle yazılan haber mektupları takip etmiştir. İlk gazeteler, ticari bilgiler vermek amacıyla çıkarılan bu haber mektuplarına dayanmaktadır. İlk yazılı gazete⁶⁰ kabul edilen 1605 yılında Antwerp şehrinde basılan 'Nieuwe Tijdingen (Yeni Haber)' başlıklı

⁵² Genel olarak benimsenen bu ilkeye rağmen 'ifadesiz fikir (expressionless idea)' olmayacağı; 'fikirsiz ifadenin (idealess expression)' ise anlamsız olacağı, herhangi bir fikrin anlam ifade edebilmesi için ifade edilmesinin gerekli olduğu, bu yüzden telif hakları hukukunda bu tür bir ayırım geçerli bir ayırım olmadığı, telif hakları hukukunda ayırımın sadece 'korunabilir ifadeler' ve 'korunamayan ifadeler' şeklinde yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Jones, Richard H. (1990), 'The Myth of the Idea/Expression Dichotomy in Copyright Law', Pace Law Review, V. 10, N. 3, 1990 (551-607), s. 552 vd.

⁵³ Warner Bros. v. American Broadcasting Co., United States Court of Appeals, Second Circuit, July 17, 1981, 654 F. 2d 204.; Narell v. Freeman, United States Court of Appeals, Ninth Circuit, April 17, 1989, 872 F. 2d 907. Kararlar için bkz. <https://casetext.com/case/>s.e.t.01.06.2019>.

⁵⁴ Eski Yunancada "iki parça" anlamındaki 'dicha' ve 'kesmek' anlamındaki 'tomia' kelimelerinin terkiinden oluşmuştur. Türkçe 'ikileşim' olarak ifade edilebilecek terim, ikiye ayrılma ya da iki karşıt durumu ifade için kullanılır. Bkz. <https://www.etymonline.com/word/dichotomy>; <https://www.dictionary.com/browse/dichotomy>s.e.t.10.06.2019>.

⁵⁵ İdea/Expression Dichotomy için bkz. Sankalp, Jain (2012) 'The Principle of Idea-Expression Dichotomy: A Comparative Study of US, UK & Indian Jurisdictions', March 26, 2012, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2229628>s.e.t.10.06.2019

⁵⁶ Furgal, Ula (2018), 'Ancillary Right for press publishers: An Alternative Answer to the Linking Conundrum', Journal of Intellectual Property Law & Practice, V. 13, No. 9, 2018, (700-710), s. 706.

⁵⁷ White Paper, Understanding Ancillary Copyright, s. 1.

⁵⁸ Furgal, s. 701.

⁵⁹ Cooho, Eugenie (2018), 'Copyright Reform: A New Right for Press Publishers-to have or not to have', <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2018/03/13/copyright-reform-new-right-press-publishers-not/>s.e.t.01.06.2019>.

⁶⁰ Fransızca 'gazette'; İtalyanca 'gazzetta' olan ve 'haber bülteni (newspaper)' anlamını içeren kelimenin, Venedik döneminde küçük bozuk para, metelik anlamını içeren 'gazzera' kelimesinden türeyen Venedik hükümeti tarafından aylık çıkarılan ve küçük bozuk parayla satılan haber bültenini (gazeta de la novita) ifade etmek suretiyle yayıldığı tahmin edilmektedir. İngilizcede ilk olarak 1665 yılında Oxford'da yayımlanan haber bülteni (Oxford Gazette) için kullanılmıştır. Türkçe'de ilk olarak 1792 yılında kullanıldığı belirtilen kelime günümüzde "Politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu veya yorumuz, her gün veya belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan yaygın" olarak ifade edilmektedir. Kelimenin etimolojisi için bkz. Online Etymology Dictionary, <https://www.etymonline.com/word/gazette>; Etimoloji Türkçe, <https://www.etimolojiturkce.com/kelime/gazete>; Kelimenin bugünkü anlamı için bkz. Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, <http://sozluk.gov.tr/>s.e.t.10.06.2019>.

gazete de bu nitelikte bir gazete olarak haftalık yayınlanmıştır.⁶¹1621 yılında Londra’da ilk haftalık gazeteler (corantos) ve 1665 yılında da iki haftada bir yayınlanan “Oxford Gazette” çıkmaya başlamıştır. İlk günlük gazete, 11 Mart 1702 tarihinde “Daily Courant” adıyla Londra’da Elizabeth Mallet (1672-1706) tarafından çıkarılmaya başlamıştır.⁶² Bu ilk gazete sadece bir sayfadan ibaretti ve gazetenin arka yüzünde reklamlar yer alıyordu.⁶³ Ülkemizde ilk gazete 1795 yılında ‘Bulletin de Nouvelles’ ve ‘Gazette Française de Constantinople’ isimleriyle Fransızlar tarafından yayınlanmıştır. İlk Türkçe gazete, Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa tarafından 1828 yılında çıkartılmıştır. İstanbul’da ilk Türkçe gazete ise 1831 yılında yayınlanan resmi gazete niteliğindeki ‘Takvim-i Vekayi’ olmuştur.⁶⁴

1500’lü yıllarla birlikte Avrupa’da yayılmaya başlayan matbaa, endüstri devrimi ile birlikte seri baskı yapabilen makinelere dönüştü. Bu dönemde kilisenin basılacak eserlere sansür uygulamaya başlamasıyla gazetelere verilen önemin de arttığı görülmektedir. 19 uncu yüzyılda daktilo, telefon, telgraf ve fotoğraf baskılarının geliştirilmesini gazetelerin de gelişmesini sağladığı görülmektedir.⁶⁵ Bu dönemde gazeteler daha geniş kitlelere hitap eden ve maliyetleri arttığı için daha yüksek fiyatlara satılan bir hüviyete dönüştü. Sonraki süreçte teknolojik gelişmelerle, maliyetlerin düşmesi ve reklam gelirlerinin de artmasıyla gazeteler daha uygun fiyatlara satılmaya başladı ve tirajları da arttı. 1900’lü yıllarda bazı gazetelerin 1 milyon kopyayı geçtiği ifade edilmektedir.⁶⁶ Gazetelerin

tahtı radyo ve televizyonların gelişmesiyle sarsılmaya başladı. Ancak gazeteler, bu gelişmelere karşı içeriklerini yenileyerek ve geniş kitlelere hitap ederek çözüm bulmayı başardılar.⁶⁷ Gazeteler üzerindeki en büyük darbe dijital devrim ile birlikte geldi. ABD’de 1981 yılında 1730 günlük gazete yayımlanırken, 2014 yılında bu rakam 1331’e düştü.⁶⁸1984’de ABD’de gazetelerin toplam tirajı 63 milyonu bulmuşken, bu sayı 2000’li yıllarda 55 milyona ve 2010 yılında 45 milyona düştü.⁶⁹ 2009 yılı, yazılı basın için gelirlerin azaldığı, işten çıkartmaların arttığı bir kriz yılı olmuştur.⁷⁰ 2010 yılı ile birlikte çevrimiçi ve dijital haberciliğin, fiziki gazetelerin önüne geçtiği açık olarak görülmektedir.⁷¹Amerikan Gazeteciler Birliği’nin⁷² bir araştırmasına göre 2000 yılından, 2009 yılına basılı gazetelerin reklam gelirlerinde % 57 ve tirajlarında % 18 düşüş yaşanmıştır.⁷³ 1994 yılından itibaren geçen 20 yıllık süreçte basın sektöründeki istihdamın % 40 azaldığı ifade edilmiştir.⁷⁴ 2008 yılında ücretli gazetelerin ortalama günlük tiraj sayısı Japonya’da 51 milyon, ABD’de 49 milyon, Almanya’da 20 milyon, İngiltere’de 15 milyon ve Türki-

⁶⁷ Özçağlayan, s. 136.

⁶⁸ History of the Printed Newspaper.

⁶⁹ Total Estimated Circulation of U.S. Daily Newspapers, 1940-2010, Newspapers Fact Sheet, <https://www.journalism.org/fact-sheet/newspapers/>>s.e.t.10.06.2019.

⁷⁰ Siles, Agnacio; Boczkowski, Pablo J. (2012), ‘Making Sense of the Newspaper Crisis: A Critical Assessment of Existing Research and an Agenda for Future Work’, New Media Society, V. 14, I. 8, December 2012 (s. 1375-1394), http://isiles.org/wp-content/uploads/2010/10/Siles_Boczkowski_Newspaper_crisis_web.pdf, s. 1375 vd.>s.e.t.10.06.2019; Holderness, Mike; Danbury, Richard; Minero, Gemma; Rubi-Puig, Antoni (2014), ‘Copyright and News Reporting: Towards New Business Models and Legal Regulations, Workshop Expert Panel’, Faculty of Communication, Universitat Pompeu Fabra, November 14, 2014, Barcelona, https://repositori.upf.edu/bitstream/handle/10230/27890/holderness_digidoc2_016_copy.pdf?sequence=1, s. 21 >s.e.t.10.06.2019.

⁷¹ The State of News Media, 1991-2012. Aktaran Jeon, Doh-Shin; Nasr, Nikrooz Nasr (2014), ‘News Aggregators and Competition Among Newspapers on the Internet’, Institut d’Economie Industrielle (IDEI), Working Papers, Toulouse, 16 July 2014, <https://pdfs.semanticscholar.org/15d4/7ee53a1d557d0ca5606da46ddce9c3cf167b.pdf>, s. 2.>s.e.t. 10.06.2019.

⁷² Newspaper Association of America. Birlik 2016 yılında ismini, ‘News Media Alliance (Haber Medyası Birliği)’ şeklinde değiştirmiştir. Bkz. <https://www.newsmediaalliance.org/>

⁷³ Athey, Susan; Mobius, Markus; Pal, Jenö (2017), ‘The Impact of Aggregators on Internet News Consumption’, Stanford University Graduate School of Business, Research Paper No. 17-8, January 2017, <https://www.gsb.stanford.edu/gsb-cmis/gsb-cmis-download-auth/406636>, s. 2.>s.e.t.10.06.2019.

⁷⁴ Athey; Mobius; Pal, s. 2.

⁶¹ Özçağlayan, Mehmet (2008), ‘Gazetelerin Gelişimi ve Gazeteciliğin Geleceği’ (Yeni Teknolojiler ve Medya Ekonomisi Açısından Genel Bir Değerlendirme), Marmara İletişim Dergisi, S. 13, 2008 (s. 131-159), s. 134.

⁶² Joseph Straubhaar; LaRose, Robert; Davenport, Lucinda (2016), Media Now: Understanding Media, Culture, and Technology, Cengage Learning, 2016, s. 104.

⁶³ Daily Courant, http://en.wikipedia.org/wiki/The_Daily_Courant>s.e.t. 01.06.2019. (Erişim yurt dışından sağlanmıştır.)

⁶⁴ Türkiye’de basın tarihi için bkz. Gazetecilik, Türk Basınının Doğuşu ve Gelişimi, Millî Eğitim Bakanlığı, 2011, http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/T%3%BCr k%20Bas%C4%B1n%C4%B1n%C4%B1n%20Do%C4%9Fu%5%9Fu%20Ve%20G eli%C5%9Fimi.pdf>s.e.t. 10.06.2019.

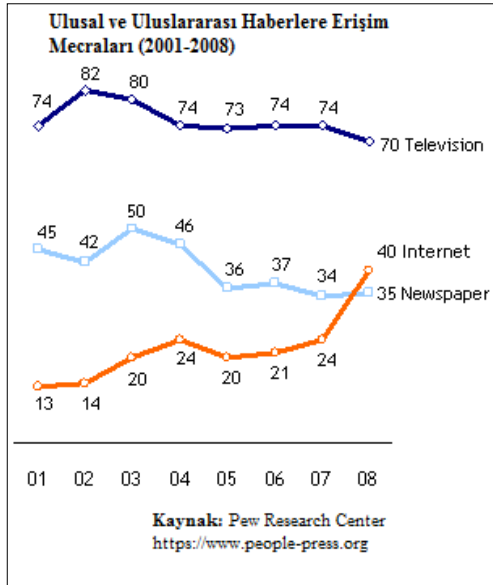
⁶⁵ Özçağlayan, s. 135.

⁶⁶ History of the Printed Newspaper, <https://www.psprint.com/resources/history-of-the-printed-newspaper/> (History of the Printed Newspaper)>s.e.t.10.06.2019.

ye'de 5.1 milyon olarak belirlenmiştir.⁷⁵ 2018 yılında bu rakam Japonya'da 40 milyona, ABD'de 30 milyona, Almanya'da 14 milyona, İngiltere'de 10 milyona, Türkiye'de 4 milyona düşmüştür.⁷⁶ Son beş yılda basılı gazete tirajlarında çok sert düşüşler yaşanmamakla birlikte, yazılı basının gelir ve okuyucu kitlesini büyük ölçüde dijital haber mecralarına kattığı gözlemlenmektedir.⁷⁷

Aşağıdaki grafiklerde yazılı basın ve televizyon haberciliğinden internet ortamına kayan ilgi, yıllar itibarıyla açık bir şekilde görülmektedir. 2016 yılı ile birlikte sosyal medya mecraasının da haberlere ulaşmada etkin olarak kullanıldığı görülmektedir (Bkz. Grafik 2).

Grafik 1. Ulusal ve Uluslararası Haberlere Erişim Mecraları Seyri (2001-2008)

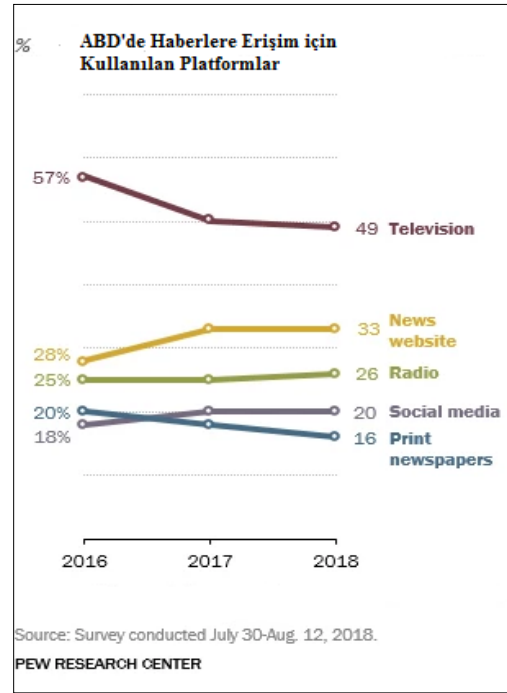
⁷⁵ OECD Report (2010), Working Party on the Information Economy, The Evolution of News and the Internet, June 2010,

[⁷⁶ Rakamlar için bkz. \[https://www.statista.com/statistics/183422/paid-circulation-of-us-daily-newspapers-since-1975/;\]\(https://www.statista.com/statistics/183422/paid-circulation-of-us-daily-newspapers-since-1975/\)](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DSTI/ICCP/IE%282009%2914/FINAL&doclanguage=en, s. 20.>s.e.t.10.06.2019.</p>
</div>
<div data-bbox=)

[https://www.statista.com/statistics/529060/uk-newspaper-market-by-circulation/;](https://www.statista.com/statistics/529060/uk-newspaper-market-by-circulation/)

<https://www.statista.com/statistics/380784/circulation-daily-newspapers-germany/>

[https://www.statista.com/statistics/652352/japan-newspaper-circulation/;](https://www.statista.com/statistics/652352/japan-newspaper-circulation/) Türkiye için bkz. [⁷⁷ WAN-IFRA Report \(2018\), World Press Trend 2018, \[**Grafik 2. Haberlere Erişim için Kullanılan Platformlar ABD \\(2016-2018\\)**\]\(http://www.wan-ifa.org/reports/2018/09/29/world-press-trends-2018.>s.e.t. 10.06.2019.</p>
</div>
<div data-bbox=\)](https://www.medyatava.com/tiraj>s.e.t.10.06.2019.</p>
</div>
<div data-bbox=)

1995'li yıllarla birlikte yazılı basının çevrimiçi haber sitelerini faaliyete geçirmeye başladığı görülmektedir.⁷⁸ 2000'li yıllarla birlikte bir XML⁷⁹ formatı olarak RSS⁸⁰ programı sayesinde kullanıcılar web sitelerinin içeriğini kolay bir şekilde takip etmeye başlamışlardır. RSS ile kullanıcıların

⁷⁸ İnternette web sitesini faaliyete geçiren ilk gazete Irish Times oldu. Irish Times 1994 yılında 'irish-times.ie' adresini dolaşıma soktu. New York Times 1995 yılında, Wall Street Journal 29 Nisan 1996 tarihinde internet sitelerini açtılar. Türkiye'de ise ilk web sitesi 1993 yılı sonunda dolaşıma sokulan Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin web sitesi olmuş, web'de yer alan ilk basın yayın organı ise 19 Temmuz 1995 tarihinde Aktüel dergisi olmuştur. İçeriğinin tamamını web sitesinde sunan ilk gazete 27 Kasım 1996 tarihinde Milliyet Gazetesi olmuştur. 1997 yılında ise Sabah ve Hürriyet gazeteleri de web'de yer almaya başlamıştır. Bkz. Kaya, Murat (2010), İnternet Gazetelerinde Okuyucu Yorumları ve İnteraktif Etkileşim, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s. 16 vd.

⁷⁹ eXtensible Markup Language (Genişletilebilir İşaretleme Dili). XML, internette veri alışverişi yapan sistemler ve platformlar arasındaki veri iletişimini standart hale getirmek için tasarlanan bir işaretleme dilidir. XML'de kullanılan etiketleme dili, HTML'den farklı olarak kullanıcılar tarafından belirlenir. Bkz. Difference between XML and HTML, June 15, 2018, [⁸⁰ Really Simple Syndication-RSS., Bkz. What is RSS, \[- 269 -\]\(http://www.xml.com/pub/a/2002/12/18/dive-into-xml.html>s.e.t. 10.06.2019.</p>
</div>
<div data-bbox=\)](https://techdifferences.com/difference-between-xml-and-html.html>s.e.t. 10.06.2019.</p>
</div>
<div data-bbox=)

internet sitesine gitmesine gerek olmaksızın adeta web sitesi kullanıcının ayağına gelmekte ve sitedeki güncellemeler RSS uygulamasına kayıt olan kullanıcıya anında bildirilmektedir.⁸¹ RSS alt yapısının geliştirilmesi ile gazete haberciliği alanında da haber toplayıcılığı yapan 'news aggregators' adı verilen internet siteleri görülmeye başlamıştır.⁸² Bu tür gazetecilik, çok kaynaktan elde edilen haber verisinin yeniden organize edilerek ya da hiç değiştirilmeden tek bir platformdan yayımlanmasını içerir. Haber toplayıcı internet siteleri farklı kaynaklardan topladıkları haber içeriklerini tek bir yerde toplamakta ve kullanıcılar için dolaşım kolaylığı sağlayarak sunmaktadırlar.⁸³ Bu haber siteleri birbirinden çok farklı şekillerde ortaya çıkabilmekte birlikte genel olarak şu üç özelliğin ortak olduğu ifade edilmektedir:⁸⁴

i. Basılı yayın içeriklerinin tamamı kullanıcıya sunulmaz. ii. Basılı yayın içeriklerinin tamamı çevrimiçi erişilebilir nitelikte ise bu içeriklere bağlantı sağlarlar. iii. Kural olarak kendi içeriklerini oluşturmazlar ve bu nedenden dolayı da ilk çıktıkları zamanlardan beri basılı yayın sahipleri tarafından parazit yayıncılık ile suçlanırlar.⁸⁵

2006 yılında uygulamaya geçirilen Google News sayesinde kullanıcılar gazete haberlerine çok daha kolay ulaşmaya başladı. Google News, kendi sitesinden asıl haber sitesine yönlendirmeye dayalı bir uygulama olsa da, bu şekilde gazetelerin ana sayfalarının devre dışı bırakılarak doğrudan haberlere ulaşıldığı görülmektedir. Google News, Huffington Post gibi profesyonel haber toplayıcı siteleri, geleneksel habercilik anlayışını da otomatikleştirilmiş ve tek tip bir mamule dönüştürmüştür. Bu

şekilde gazetelerin fiziki baskılarının düşmesi yanında büyük ölçüde reklama dayalı ekonomileri darbe almıştır. İnternet kullanıcılarının büyük çoğunluğunun habere orijinal sitesinden erişim sağlamaması nedeniyle haber toplayıcı internet siteleri, gerçek gazetecilik faaliyeti yapan siteler üzerinden büyük paralar kazanmaya başlamıştır. Bu durum asıl haberi yapan gazetecilerin motivasyonunu düşürmesi yanında, ekonomik olarak da bu işi yapmaya gönüllü olmamalarına yol açmıştır. Bu gelişmeler üzerine gazetecilik ve geleceği üzerine çözümler aranmıştır.⁸⁶

Bu eleştirilere karşılık haber toplayıcı internet siteleri, kendilerinin haber sitelerine zarar vermediğini, asıl sitenin kullanıcı trafiğinin artmasını sağladıklarını iddia etmişlerdir.⁸⁷ Bununla birlikte internet kullanıcılarının alışkanlıkları itibarıyla genel olarak toplu haber sunan internet sitelerinden haberleri takip ettiği ve çoğu zaman asıl haber sitesinin bağlantısına gitmeden kısa haber içerikleri ile yetindiği de bir gerçektir. Bu itibarla internetin pek çok şey gibi haber tanımı ile birlikte gazetecilik, muhabirlik, bilgiye ulaşma gibi kavramları tamamen değiştirdiği gerçeği de göz ardı edilmemelidir. Günümüzde elinde akıllı telefon olan her bireyin bir 'muhabir' olarak hareket edebildiği bir dönem yaşanmaktadır. Ancak bize göre bu durum yazılı basına olan ihtiyacı bertaraf etmemektedir. Tüm bu yeni dijital platformların da yaşayabilmesinin ve gelişebilmesinin yazılı basın ve gazete haberciliğinin var olmasına bağlı olduğu yadsınamaz. Önce Almanya, sonra İspanya'da yasal düzenlemeler ile ortaya çıkan ve Avrupa Birliği'nin Dijital Tek Pazarda Telif Hakları Direktifi ile yapılan düzenlemeyi de bu gerçek ışığında oluşan çabalar olarak okumak gerekir.

⁸¹ RSS Nedir?, <http://bidb.itu.edu.tr/seyir-defteri/blog/2013/09/08/rss-nedir->s.e.t.01.06.2019>.

⁸² **Isbell**, Kimberly (2010) 'The Rise of the News Aggregator: Legal Implications and Best Practices', Berkman Center Research Publication No. 2010-10, https://cyber.harvard.edu/publications/2010/news_aggregator_legal_implications_best_practices, s. 2.>s.e.t.01.06.2019.

⁸³ **Isbell**, 13 vd.; **Furgal**, s. 701.

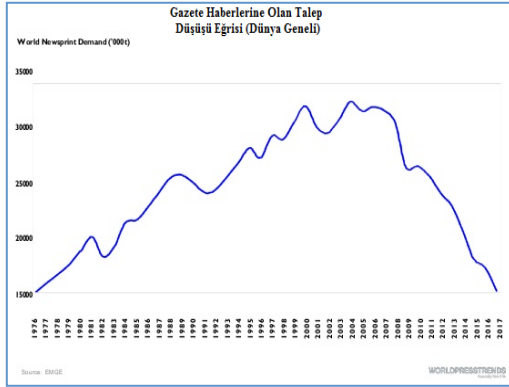
⁸⁴ **Furgal**, s. 701.

⁸⁵ **Clark**, Andrew (2009), 'Murdoch's attack dog snarls at the 'parasites' threatening his master', The Observer, 1 November 2009, <https://www.theguardian.com/media/2009/nov/01/wall-street-journal-robert-thomson-digital-content>s.e.t.10.06.2019>.

⁸⁶ Bkz. **Franklin**, Bob (2014), 'The Future of Journalism', Journalism Studies, N. 15, I. 5, 2014, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1461670X.2014.930254>, (s. 481-499).>s.e.t. 10.06.2019.

⁸⁷ **Jeon**; **Nasr**, s. 2.

Grafik 3. Gazete Haberlerine Olan Genel Talep Düşüş Eğrisi (1976-2017)

IV. KONUYA İLİŞKİN İKİ BAŞARISIZ GİRİŞİM: ALMANYA VE İSPANYA'DA YAPILAN DÜZENLEMELERE BAKIŞ

A. ALMANYA DÜZENLEMESİ

Basılı yayınların, internet üzerinden kullanımlarına bağlantılı haklar tanınmasına ilişkin ilk yasal düzenlemeler Almanya'da 2013 yılında yapılmıştır.⁸⁸

1 Ocak 1966 tarihinde yürürlüğe giren Alman Telif Hakları ve Bağlantılı Haklar Kanunu'nun(UrHG)⁸⁹ 49 uncu maddesinde genel olarak gazete ve yayınlardan yapılan iktibaslar düzenlenmiştir. Buna göre radyo ve televizyonlarda çıkan yorumlar ile gazetelerde yer alan makaleler ve bunlarla bağlantılı olarak alenilemiş resimler; politik, ekonomik ya da dini güncel konulara ilişkin ve hak sahibinin hakkı saklı tutulmamışsa, diğer bir gazete veya benzer haber içeriğinde çoğaltılabilecek, yayılabilecek ve umuma iletilebilecektir. Bu tür haber, yorum ve yazıların gazete dışında kamuya sunulması, çoğaltılması veya dağıtımını için ise ikili bir ayırım yapılmıştır. Bu

çoğaltma/yayım/iletim bir kaç yorum ya da makalenin kısa özeti şeklinde ise herhangi bir ücret ödenmeksizin bu iktibas (alıntı) mümkün olacaktır. Şayet iktibas daha uzun ise bu takdirde, hak sahibi meslek birlikleri aracılığıyla yazara adil bir ücret ödeyecektir (UrHG, m. 49/1).⁹⁰

UrHG'nin İkinci Kitabı (madde 70-88) "Bağlantılı Haklar (Related Rights/Verwandte Schutzrechte)" başlığı ile düzenlenmiştir. Altı bölüm halinde düzenlenen bağlantılı haklar; 'Bölüm 1: Bazı Yayınların Korunması (Protection of Certain Editions/ Schutz bestimmter Ausgaben-madde 70 ve 71)', 'Bölüm 2: Fotoğrafların Korunması (Protection of Photographs/Schutz der Lichtbilder-madde 72)', 'Bölüm 3: İcraçı Sanatçıların Korunması (Protection of Performers/Schutz des ausübenden Künstlers-madde 73-84)', 'Bölüm 4: Fonogram Yapımcılarının Korunması (Protection Producers of Audio Recordings/Schutz des Herstellers von Tonträgern-madde 85 ve 86)', 'Bölüm 5: Yayıncı Kuruluşların Korunması (Protection of Broadcasting Organisations/Schutz des Sendeunternehmens-madde 87)', 'Bölüm 6: Veri Tabanı Üreticilerinin Korunması (Protection of Makers of Database/Schutz des Datenbankherstellers-madde 87a, 87b, 87c, 87d, 87e)' ve 'Bölüm 7: Gazete ve Dergi Yayıncılarının Korunması (Protection of Publishers of Newspapers and Magazines/ Schutz des Presseverlegers-madde 87f, 87g ve 87h)' başlığı ile düzenlenmiştir.

UrHG'nin Yedinci Bölümü'nde düzenlenen 'Gazete ve Dergi Yayıncılarının Korunması' başlığı altında 87f maddesi 'Gazete ve Dergi Yayıncıları (Publishers of Newspapers and Magazines/ Presseverleger)', 87g maddesi 'Devredilebilirlik, Hakkın Süresi ve Hak Üzerindeki Sınırlamalar (Transferability, Duration of and Limitations on the right/ Übertragbarkeit, Dauer und Schranken des Rechts)' ve 87h maddesi ise 'Yazarın Katılım Hakkı (Right of participation of the author/ Beteili-

⁸⁸ Düzenleme ve hazırlık çalışmaları hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Topal, Cansu (2013), 'Dijital Medyanın Google ile Savaşı ve Bilgi Toplumu', Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2012, Editör: Tekin Memiş, Aralık 2013, Ankara (s. 465-493).

⁸⁹ Act on Copyright and Related Rights (Urheberrechtsgesetz-UrHG), https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_urhg/englisch_urhg.html.; Makalede, bu Kanun için, 'UrHG' kısaltması kullanılacaktır

⁹⁰ FSEK'in 36 ncı maddesinde ise kural olarak bu tür bir karşılık ödemesinden bahsedilmemiştir. Buna karşılık 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 24/2 maddesi uyarınca yayın sahibinin izni gerekecektir.

gungsanspruch des Urhebers)' başlığı ile düzenlenmiştir.

UrHG'de 'Yedinci Bölüm'de yapılan bu düzenlemeler, Alman Gazete Yayımcıları Birliği'nin⁹¹ 7 Mayıs 2009 tarihinde, gazete içeriklerinin internete ücretsiz olarak kullanılmasından doğan zararlarını karşılamak üzere bağlantılı haklar (Leistungsschutzrecht der Presse freizumachen) tanınması için Alman hükümetine yaptığı talebe⁹² dayanmaktadır.⁹³ Girişimler sonunda, Alman Adalet Bakanlığı Temmuz 2012'de bir yasa teklifi hazırlamıştır. Hazırlanan teklif, 1 Mart 2013 tarihinde Parlamento'da kabul edilmiş ve 1 Ağustos 2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.⁹⁴ Yasa ile Alman Telif Hakları ve Bağlantılı Haklar Kanunu'na (UrHG) 87f,⁹⁵ 87g⁹⁶ ve 87h⁹⁷ maddeleri ek-

lenmiştir. Kanunun amacı basılı yayın sahiplerine, içeriklerinin üçüncü kişiler tarafından yetkisiz ve lisanssız şekilde ticari amaçla kullanımına karşı kontrol imkanı sağlamaktır.⁹⁸ Yeni bağlantılı hak (Leistungsschutzrecht), arama motorlarını, arama sonuçlarında basın ürünlerinin kamuya açık parçalarını kullanmasını ve erişilebilir kılmaktan dolayı sorumlu tutuyordu. Ancak yoğun eleştiriler nedeniyle⁹⁹ sonradan eklenen cümle ile 'çok kısa metin alıntılarının (small text excerpts/kleinsten Textausschnitte)' ihlal oluşturmayacağı düzenlenmesi yapılmıştır. Buna karşılık 'çok kısa metin alıntısı' tanımı yapılmadığından, bu durum da belirsizlik oluşmasına sebep olmuştur. Teorik olarak bu cümle küçük alıntı ve 'snippets'¹⁰⁰ adı verilen arama sonuçlarında sayfanın içeriğinden aramaya ilgili kısmın görüntülediği kısmı ifade eder.¹⁰¹

Düzenlemede geçen 'ticari (commercial)' ifadesi de belirsizlik oluşturabilmektedir.¹⁰² Federal hükümet, tasarının gerekçesinde, 'ticari amaçlarla uygun hale getirme' kavramını, yararlanma amacıyla yahut profesyonel (mesleki) bağlamda gerçekleştirilen, doğrudan veya dolaylı olarak erişilebilir kılma şeklinde açıklamıştır.¹⁰³ Bu gerekçe sonrasında, 87f maddesinde düzenlenen bağlantılı hak, yayıncının ürününe arama motorları ve benzeri hizmetler aracılığıyla sistematik erişime

⁹¹ Bundesverband Deutscher Zeitungsverleger e.V.-BDZV (Alman Gazete Yayımcıları Birliği), <https://www.bdzv.de/>

⁹² Leistungsschutzrecht für die Presse ist überfällig BDZV-Delegierten versammlung appelliert an Politik, 07.05.2009, <https://www.presseportal.de/pm/6936/1400952>>s.e.t. 10.06.2019.

⁹³ **White Paper**, Understanding Ancillary Copyright, s. 2.

⁹⁴ **LSR Aktüel**, The Ancillary Copyright for Press Publishers in Germany, February 2017, http://www.lsr-aktuell.de/sites/default/files/20170202_vg_media_lsr_broschuere_en.pdf, s. 6.>s.e.t. 10.06.2019.

⁹⁵ Söz konusu 87f maddesi şu şekildedir: "Gazete ve Dergi Yayıncıları (1) Bir basım ürününün üreticisi (gazete ve dergi yayıncıları), basın ürününü veya bunların parçalarını ticari amaçlarla kamu için ulaşılabilir kılma hususunda -münferit kelimelerden veya çok kısa metin alıntılarında oluşmadıkça- münhasır hakka sahiptir. Basın ürününün şirket içinde ürettiği yerlerde, şirketin sahibi, üretici olarak kabul edilecektir.

(2) Bir basın ürünü, tüm ilgili koşulların değerlendirilmesi sonrasında, yayıncılık için büyük ölçüde tipik olarak kabul edilebilecek ve ağırlıklı olarak kendi reklamını yapma amacı taşımayan, tek bir başlık altında herhangi bir medyada periyodik olarak yayınlanan bir koleksiyon bağlamında, gazetecilik faaliyetlerinin (contributions) editöryal ve teknik hazırlıkları olarak kabul edilecektir. Gazetecilik faaliyeti, daha spesifik olarak, bilgiyi yayma, fikirler oluşturma veya eğlendirme amacı taşıyan makale ve illüstrasyonlardır."

⁹⁶ Söz konusu 87g maddesi şu şekildedir: "Devredilebilirlik, Hakkın Süresi ve Hak Üzerindeki Sınırlamalar:

(1) 87f maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde düzenlenen gazete ve dergilerin yayıncılarının hakları devredilebilir. Bu Kanun'un 31 (eserin yazarının kullanım hakkını vermesi) ve 33 üncü maddeleri (kullanım haklarının devam etmesi), mutatis mutandis (duruma uygun olduğu ölçüde) uygulanacaktır.

(2) Hak, basın ürününün yayınlanmasından itibaren bir yıl sonra sona erer.

(3) Gazete ve dergi yayıncısının hakkı, basın ürününde bulunan ve eser olarak veya korunmaya değer olarak bu Kanun kapsamında korunan telif hakkının sahibi veya yazarının zararına olarak kullanılamaz.

(4) Arama motorlarının ticari operatörleri veya içeriği değiştiren ticari hizmet operatörleri tarafından yapılmadıkça, basın ürünlerinin veya bunların parçalarının kamu için ulaşılabilir kılınmasına izin verilir. Ayrıca Altıncı Bölüm'ün Birinci Kısmı (Eserin Yasal olarak İzin Verilmiş Kullanımları) mutatis mutandis (duruma uygun olduğu ölçüde) uygulanacaktır." **Parantez içindeki açıklamalar tarafımızdan eklenmiştir.**

⁹⁷ Söz konusu 87 g maddesi şu şekildedir: "Yazarın Katılım Hakkı: Yazar, ücretten makul bir pay alma hakkına sahip olacaktır."

⁹⁸ **White Paper**, Understanding Ancillary Copyright, s. 2.

⁹⁹ **Topal**, s. 480.

¹⁰⁰ İngilizce 'snip' kelimesi 'makasla küçük parçalara kesme, kırpmaya' anlamını taşır. Snippet ise 'makasla kesilmiş ufak parça, kırıntı' anlamına gelir. **Snippet news** ise arama motorlarında endekslenen kısa haber parçacıklarını, pasajlarını ifade eder. Snippet için bkz. <https://www.dictionary.com/browse/snippet>

¹⁰¹ **Kreutzer**, Till (2016), 'Ancillary Copyright for Press Publishers, Background and Key Issues, Initiative Against an Ancillary Copyright', IGEL, https://ancillarycopyright.eu/_igel-banner/Broschure-on-the-ancillary-copyright-for-press-publishers-by-IGEL.pdf, s. 11.>s.e.t. 10.06.2019.

¹⁰² **Talke**, Armin (2017), 'The Ancillary Right for Press Publishers: The Present German and Spanish Legislation and the EU Proposal', The International Federation of Library Associations and Institutions-IFLA Library, 2017, <http://library.ifa.org/1849/1/119%20talke%20en.pdf>, s. 2.>s.e.t. 10.06.2019.

¹⁰³ German Federal Government's Reasoning (Gesetzesentwurf der Bundesregierung), <http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/17/114/1711470.pdf>; Aktaran, **Talke**, s. 2.

karşı koruma sağlamayı esas almıştır.¹⁰⁴ Bu kapsamda kalan işletmeler, özellikle de yayıncının ürününe erişim sağlayarak gelir elde etmeye odaklanmıştır. Bu nedenle, blog tutanlar (blogger'lar), diğer sektörde faaliyet gösteren şirketler, dernekler, hukuk firmaları, bireysel kullanıcılar gibi diğer kullanıcılar ile refah odaklı alınmış olan önlemler basın yayıncısının bağlantılı haklarından etkilenmemelidir. Salt bağlantı sağlayan internet adresleri (pure linking) de bağlantılı hakların konusunu teşkil etmezler.¹⁰⁵

Kanun'un gerekçesindeki açıklamalara dayanarak arama motorlarının, haber toplayıcıları (news aggregators) gibi kısmi arama veya tüm internet sayfalarını tarayan teknik olarak arama motoru işlevi gören operatörleri ifade ettiği belirtilmelidir.¹⁰⁶ Haber yayıncısının içeriğinin entelektüel olarak seçtiği hizmetler, bundan etkilenmeyecektir. Ayrıca örneğin bir şirketin iç ağında faaliyet gösteren dahili arama motorları da bundan etkilenmeyecektir.¹⁰⁷

Düzenlemenin en önemli yanını gazetelerde yer alan bu içeriklerin yazarının ya da basın yayıncılarının, ticari arama motorları tarafından kullanılan makale yazarlarına bağlı olmaksızın, kendileri ihlallere karşı dava açabilecek, lisans hakkı tesisi talep edebilecek veya bu haberlerin yayını karşılığında uygun bir bedel (remuneration) talep edebilecek olması oluşturmaktadır. Düzenleme ve amacı esas alındığında, blog tutanlar da, eğer yayımladıkları bloglar basına özgü düzenlenmiş makalelerden oluşuyor ve belirli aralıklarla tek bir başlık altında yayınlanıyorsa, bağlantılı haklar kapsamında ücret talep edebilecektir. Öte yandan ticari bir blog yazarı, basın ürünlerinin bir kısmını dahi bu şekilde ticari olarak kullanıyorsa, basın

yayıncılarına ücret ödemekle yükümlü olabilecektir.¹⁰⁸

Alman düzenlemesinin en belirgin yanı gazete ve dergi yayıncılarına verilen bu bağlantılı hakkın devredilebilir olmasıdır (UrGH, m. 87g/1).¹⁰⁹ Bu nedenle Alman gazete ve dergi yayıncıları isterlerse, bu haklarına ilişkin arama motorları ve haber toplayıcı internet siteleri ile anlaşmalar yapmak suretiyle haklarını kullanmaktan vazgeçebilecektir. Nitekim yasanın yürürlüğe girmesinden sonra pek çok basın yayın kuruluşu Google ile anlaşmalar yapmışlar ve haklarını devretmişlerdir. Ancak bir kısım büyük yayıncı ise haberlerinin kullanılması karşılığında ücret talep etmişlerdir. Buna rağmen Google kullandığı haberler karşılığında bir ödeme yapmaya karşı çıkmıştır. Google, Alman menşeli haberleri arama motoru sonuçlarından çıkartacağını, lisans bedeli ödemek sizin anlaşma yapılması durumunda ise haberleri listelemeye devam edeceğini bildirmiştir. Bunun üzerine ünlü Alman medya şirketi Axel Springer Grubu da içine alan VG Medya, Google'u şikayet etmiştir. Google geri adım atmamış ve VG Medya'nın web siteleri trafiğinde % 40 oranında azalma yaşanmıştır. Sonuç olarak Alman medya kuruluşları Google ile haberlerin ücretsiz kullanımını hususunda anlaşmaya mecbur kalmışlardır.¹¹⁰

Google ile VG Medya arasında yasanın uygulanmasına ilişkin çıkan ihtilaf Alman Marka ve Patent Ofisi, Telif Hakları Tahkim Kurulu önüne gitmiştir. Kurul, uyuşmazlığın çözümü kapsamında 'kısa metin alıntılarının (snippets)' bir tanımını yapmıştır. Buna göre haber içeriğine yönelik yedi kelimeyi geçen içerik, lisansa tabi kabul edilmiştir. Ancak bu tanımlama eleştirilmiş-

¹⁰⁴ Özkan, Zehra; Polat Akgün, Deniz (2018), 'Basın Yayıncılarına Bağlantılı Hak Tanınması Sorunsalı', Terazi Hukuk Dergisi, C. 13, S. 140, Nisan 2018 (s. 49-64), s. 52.

¹⁰⁵ Talke, s. 3.

¹⁰⁶ Kreutzer, s. 21.

¹⁰⁷ Talke, s. 3.

¹⁰⁸ Talke, s. 3.; White Paper, Understanding Ancillary Copyright, s. 2.

¹⁰⁹ Tani, Tommaso (2017), 'The 'Link Tax' in the Experiences of Germany, Spain and the Article 11 of the EC Proposal for the New Copyright Directive', May 2017, <https://www.linkedin.com/pulse/link-tax-experiences-germany-spain-article-11-ec-proposal-tani>>s.et. 10.06.2019.

¹¹⁰ White Paper, Understanding Ancillary Copyright, s. 3. Tani, <https://www.linkedin.com/pulse/link-tax-experiences-germany-spain-article-11-ec-proposal-tani>>s.et. 10.06.2019.; Özkan; Akgün, s. 53.

tir. Çünkü herhangi bir habere ilişkin başlık dahi yedi kelimeyi bulabilecektir.¹¹¹

Yasanın gerekçesinde, düzenlemenin internet üzerinde gerçekleşen bilgi akışını engellemek ya da sınırlamak gibi bir amacının olmadığı, özellikle bağlantı (link) verme serbestisini etkilemeyeceği vurgulanmıştır. Hakkın süresi '1 yıl' olarak kabul edilmiştir (UrHG, m. 87g/2).

Alman düzenlemesi Bern Sözleşmesi'nin¹¹² (1967 metni) 10 uncu maddesiyle¹¹³ uyumsuz olarak nitelendirilmiştir. Çünkü bu maddede basın özetleri ve alıntıları açık bir şekilde başkalarının meşru kullanımına açık olarak kabul edilmiştir. Ayrıca WIPO tarafından yapılan yorumda, madde başlığında yer alan "Eserlerin Belirli Ücretsiz Kullanımları (Certain Free Uses of Works)" ibaresi uyarınca, bu alıntının eser sahibinin iznine gerek olmaksızın ve bir karşılık ödenmeksizin yapılabileceği anlaşılmaktadır.¹¹⁴ Bu nedenle bu düzenlemenin Dünya Ticaret Örgütü uyuşmazlık çözümüne gitmesi halinde de, serbest ticarete aykırı bir düzenleme olarak kabul edilebileceği belirtilmiştir.¹¹⁵ Ayrıca yapılan yeni düzenlemenin basın sektöründe rekabeti bozucu ve Alman yayıncılarının diğer rakiplerle mücadelesini sekteye uğrattığı ifade edilmiştir.¹¹⁶ Alman basın ve yayın kuruluşlarının birlik olarak hareket edemeleri, yasanın muhatabı durumundaki en büyük

şirket olan Google'un da kararlı tutumu, yasanın amaçlanan faydalara ulaşmasının önüne geçmiştir.¹¹⁷

Son olarak VG Media ile Google arasındaki davada, Google Avrupa Birliği'nin Teknik Standartlar ve Düzenlemeler Konusunda Bilgi Teminine ilişkin 98/34 sayılı Direktifi'nin¹¹⁸ 8/1 maddesi uyarınca, herhangi bir teknik düzenleme taslağının, Avrupa Birliği Komisyonu'na bildirilmesi gerektiğini ancak Alman hükümeti tarafından taslağa veya kesin metne ilişkin AB Komisyonu'na bir bildirim yapılmadığını iddia etmiş ve bu iddia üzerine Berlin Eyalet Mahkemesi, konuyu Avrupa Adalet Divanı'na (CJEU) taşımıştır. CJEU önünde C-299/17 sayı ile görülen davada, Kanun Sözcüsü (Advocate General) 13 Aralık 2018 tarihinde açıkladığı görüşünde, Alman düzenlemesinde yer alan 87f(1) ve 87g(4) bendlerinin internet hizmeti sunan arama motorlarının pazarlama ve yerine getirdikleri hizmetin niteliğini önemli ölçüde etkileyebilecek durumda olduğunu, bu anlamda ilgili AB'nin 98/34 sayılı Direktifi (98/48 sayılı Direktif ile tadil edilen metin) kapsamında 'teknik düzenleme (technical regulation)' olarak nitelendirileceğini belirtmiştir.¹¹⁹ Bu itibarla Alman hükümetinin ilgili yasal düzenlemeyi AB Komisyonu'na bildirmekle yükümlü olduğu ancak bu yükümlülüğün Alman hükümetince yerine getirilmediğini bu yüzden söz konusu yasal düzenlemelerin uygulanabilir olmadığı görüşünü ifade etmiştir.¹²⁰ CJEU,

¹¹¹ **Tani**, <https://www.linkedin.com/pulse/link-tax-experiences-germany-spain-article-11-ec-proposal-tani>s.e.t. 10.06.2019>.

¹¹² Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works of September 9, 1886, https://www.wipo.int/treaties/en/text.jsp?file_id=283698

¹¹³ Bern Sözleşmesi, Madde 10: (1) "Hukukun topluma sunumu gerçekleştirilmiş bir eserden, mutad uygulamaya uygun bulunmak ve amacın haklı göstereceği ölçüyü aşmamak kaydıyla, basın özetleri şeklinde dergilerden ve gazete makalelerinden yapılan alıntılar da içeren alıntılar yapılmasına izin verilebilir." Sözleşme'nin 1967 metni öncesinde, eserden alıntı hakkı, sadece "kısa alıntılar (short quotations)" ile sınırlandırılmıştı. Ancak 1967 metni ile "kısa (short)" ibaresi metinden çıkarılmıştır.

¹¹⁴ WIPO, Summary of the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (1886), http://www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/summary_berne.html

¹¹⁵ **Tani**, <https://www.linkedin.com/pulse/link-tax-experiences-germany-spain-article-11-ec-proposal-tani>s.e.t. 10.06.2019>.

¹¹⁶ **EDİMA-EU**, The Impact of Ancillary Rights in News Products, November 2017, <http://edima-eu.org/wp-content/uploads/2017/11/EDIMA-Impact-of-ancillary-rights-in-news-products.pdf, s. 3.>s.e.t. 10.06.2019>.

¹¹⁷ **Reda**, Julia (2018), The extra copyright for news in Germany was a failure-yet the Bulgarian EU presidency now presents it as good compromise for all of Europe', <https://juliareda.eu/2018/01/copyright-bulgarian-presidency/>s.e.t. 10.06.2019>.

¹¹⁸ Directive 98/34/EC of the European Parliament and of the Council of 22 June 1998 laying down a procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations, Official Journal L 204, 21/07/1998, p. 0037-0048.

¹¹⁹ Opinion of Advocate General Hogan, delivered on 13 December 2018, Case C-299/17, VG Media v. Google LLC, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=208982&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2143890, paragraf 25-26>.

¹²⁰ Kanun Sözcüsü, bu sonuca varırken, CJEU tarafından 11 Haziran 2015 tarihinde verilen Berlington Hungary kararındaki görüşlerden yararlanmıştır. Bu davada, Macar hükümetince kollu kumar makinelerinin (slot machines) casinolar dışında kullanımına sınırlamalar getiren yasa, hizmet sunma özgürlüğüne kısıtlama getirici nitelikte ve bu yüzden 98/48 sayılı Direktif ile değiştirilen

12 Eylül 2019 tarihinde verdiği Karar'da Alman hükümetinin ilgili düzenlemesinin söz konusu Direktif kapsamında 'Teknik düzenleme (Technical regulation)' olduğunu ve bilgi toplumu hizmetlerine yönelik bu tür bir düzenlemenin Komisyona önceden bildirilmesi gerektiğine karar vermiştir.¹²¹ Bu durumda konuyla ilgili Alman hükümetinin yeniden bir yasal düzenleme yapmak durumunda kalacağı anlaşılmaktadır. Öte yandan yasanın büyük ölçüde kağıt üzerinde kalması nedeniyle sektörü çok da etkilemeyeceği düşünülmektedir.¹²²

B. İSPANYA DÜZENLEMESİ

Gazete ve dergi yayıncılarının internet ortamında haklarının korunmasına ilişkin Almanya'da yapılan yasal düzenlemeden sonra, İspanya'da Gazete Yayıncıları Birliği (Asociación de Editores de Diarios Españoles-AEDE)¹²³ tarafından yapılan girişimler sonucunda İspanyol Hükümeti Şubat 2014'de İspanyol Fikri Mülkiyet Kanunu'nda (TRLPI)¹²⁴ değişiklik yapan teklifi hazırlamıştır.¹²⁵ Temmuz 2014'de İspanyol Parlamentosu'na sunulan değişiklik teklifi, 4 Kasım 2014 tarihinde yasalaşmış ve 1 Ocak 2015 tarihinden itibaren de yürürlüğe girmiştir.¹²⁶

Yasal değişiklik ile İspanyol Fikri Mülkiyet Kanunu'nun "İktibas, Eleştiri, Bilimsel Araştırma ve Eğitim Amacıyla Temsil" başlıklı 32 nci maddesine bir bend eklenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasıyla periyodik yayınlar veya bilgi verme, kamuoyu görüşleri oluşturma ve eğlence amaçlı olan ve düzenli olarak güncellenen web sitelerinde sunulan içeriğin önemli olmayan parçalarının; elektronik içerik toplama servis sağlayıcıları tarafından kamu için ulaşılabilir kılınması, şayet yayıncının haklarına zarar vermiyor veya uygun olduğu ölçüde, diğer hak sahiplerinin hakkaniyete uygun tazmin hakkını zedelemiyor ise, yetki alınmasına gerek bulunmadığı düzenlemesi yapılmıştır. Dolayısıyla web sitelerinde veya süreli (periyodik) yayınlarda sunulan içerik için hakkaniyete uygun bir bedel verilmiş ise yetkilendirme yapılacaktır. Ayrıca yapılan alıntının önemli miktarda olması halinde de, bedel buna uygun olarak belirlenecektir. Yayıncılar için öngörülen bu hak devredilemeyecek ve ancak hakkın takibi meslek birlikleri eliyle yapılabilecektir.¹²⁷ İspanya'da basılı yayın sahiplerine ödenmesi gereken bu ücret, İspanyol Yazarlar ve Yayıncılar Meslek Birliği'ne (SGAE)¹²⁸ ödenecek ve gerekli olan hallerde 600.000 Avroya kadar para cezası söz konusu olacaktır.¹²⁹

Alıntı yapılan içerik önemli olmayan miktarda ise servis sağlayıcılarının yetki almasına gerek yoktur. Buna karşılık alıntılanan parça önemli yahut önemsiz miktarda olsun, servis sağlayıcıları içeriği 'çoğaltmak' için yayıncıların iznini almak ve hakkaniyete uygun bir karşılık ödeme yükümlülüğü altındadır.¹³⁰ Ayrıca fotoğrafik eserler ile alelade fotoğrafların periyodik yayınlarda veya periyodik olarak güncellenen web sitelerinde eriş-

98/34 sayılı Direktif kapsamında 'teknik düzenleme' olarak nitelendirilmiştir. Bkz. Judgment of the Court (First Chamber) of 11 June 2015, Berlington Hungary and Others v. Magyar Allam, Case C-98/14, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-98/14>>s.e.t. 10.06.2019.

¹²¹ Court of Justice of the European Union, Press Release, No. 108/19, 12 September 2019, <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2019-09/cp190108en.pdf>

¹²² Top EU Lawyer Says Germany Cannot Enforce Net Copyright Law, 24 December 2018, <https://commsrisk.com/top-eu-lawyer-says-germany-cannot-enforce-net-copyright-law/>>s.e.t. 10.06.2019.

¹²³ Asociación de Editores de Diarios Españoles-AEDE, Spanish Newspaper Publishers' Association. Merkezi Madrid'de bulunan İspanyol Gazetecilerini temsil eden ticari birliktir. 1977 yılında kurulan Birlik, 2017 yılında Medya Bilgi Birliği (Asociación de Medios de Información-AMI) adını almış, 2018 yılında ise İspanyol Uluslararası Haber Ajansı (Agencia EFE) ile birleşmiştir. Bkz. <https://www.ami.info/>>s.e.t. 10.06.2019.

¹²⁴ Texto Refundido de la Ley de Propiedad Intelectual, approved by Royal Legislative Decree 1/1996 of April 12, <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1996-8930> (Ley de Propiedad Intelectual 21/2014)

¹²⁵ AEDE'nin öncü rolü nedeniyle bu yasa 'canon AEDE' olarak bilinmektedir. Bkz. **White Paper**, Understanding Ancillary Copyright, s. 3.

¹²⁶ **White Paper**, Understanding Ancillary Copyright, s. 3.

¹²⁷ Article 32(2) of the Ley de Propiedad Intelectual 21/2014.

¹²⁸ Sociedad General de Autores y Editores-SGAE (Spanish Society of Authors and Publishers. Dernek, İspanya'da şarkı sözü yazarları, besteciler, müzik yayıncıları ve yazarlar adına faaliyet gösteren en büyük birliktir. 1889 yılında kurulmuştur. Bkz. <http://www.sgae.es/en-EN/SitePages/index.aspx>

¹²⁹ **Tani**, <https://www.linkedin.com/pulse/link-tax-experiences-germany-spain-article-11-ec-proposal-tani>>s.e.t. 10.06.2019.

¹³⁰ **White Paper**, Understanding Ancillary Copyright, s. 3.

lebilir kılınması için de yetki alınması gerekli görülmüştür.¹³¹

İspanyol Hükümeti tarafından yasanın amacı, yayıncı şirketlere ve haberlerin yazarlarına içeriklerinin kullanımları karşılığında belirli bir ücret talep hakkı tanımak ve telif hukukunda uygulanan iktibas serbestisini arama motorları ve internet içerik toplayıcıları (internet contents aggregators) için de uygulamak olarak belirtilmiştir.¹³²

Bu yasal düzenleme öncesinde de, İspanyol Fikri Mülkiyet Kanunu'nun 32/1 maddesiyle iktibas serbestisi düzenlenmişti. Buna göre bir kişinin, bir başkasının korunan eserinin sesli, görsel-işitsel ya da yazılı olarak kendi eserinde kullanması meşru kabul edilmiştir. Bu tür kullanımlar araştırma ve öğretim amaçlarıyla ve iktibasın amacıyla karşılaştırıldığında haklı olacak ölçüde, kaynak ve eser sahibi gösterilmek suretiyle olacaktır.

Alman düzenlemesinin aksine bu düzenlemeye konu yayıncı hakları, feragat edilemez ve devredilemez (unwaivable/inalienable) niteliktedir. Dolayısıyla gazeteler haber içeriğinin kullanımından dolayı bir karşılık talep etmeseler dahi bu içeriği kullanan çevrimiçi haber toplayıcı hizmet sağlayıcıları bu karşılığı ödemek zorundadır. Bu nedenle tarafların aralarında anlaşma ve müzakerelere etme olanağı kaldırılmıştır. Bir diğer fark, İspanyol düzenlemesinde sadece gazete makaleleri veya haberleri değil, 'çevrim içi ortamda sunulan her türlü içerik (bilgi verici, kamuoyu görüşleri oluşturucu veya eğlence amaçlı)' hakkın konusunu teşkil edebilmektedir.¹³³

Alman uygulamasına benzeyen yön ise her iki düzenlemenin de ticari olmayan kullanımları kapsamına almamış olmasıdır.¹³⁴

İspanyol Fikri Mülkiyet Kanunu'nun 32/1 maddesinde yer alan bir başka meşru iktibas süreli derlemelerde yer alan 'basın özetleri (press summaries)' ve 'basın incelemelerinin (press reviews)', 'alıntı (citation/de citas)' olarak değerlendirilmesine ilişkin düzenlemedir.¹³⁵ Gazete makalelerinin derlemelerde kullanılması, salt çoğaltma (mere reproduction/mera reproducción) veya ticari amaçla (commercial purposes/fines comerciales) yapılmış kabul edilmesi halinde eser sahiplerine makul bir ödeme yapılmalıdır. Eser sahibi, bu ödemeyi kabul etmeksizin kullanıma izin verme veya kullanımı yasaklama hakkına sahiptir.

İspanya'da yasalaşan bu düzenleme sonrasında Google, içerik sağlayan yayıncılar ile anlaşma yapsa dahi, yasa uyarınca karşılık ödemekten kurtulamayacağı için bu yasaya karşı tepkisini 'news.google.es' web sitesini 16 Aralık 2014 tarihinde kapatarak göstermiştir. Böylece Google haberlere ilişkin arama sonuçlarından İspanyol haber siteleri çıkarılmıştır.

İspanya'da yapılan bu düzenleme tüketici birlikleri, haber toplayıcıları, arama motoru işletmecileri, internet servis sağlayıcıları, bazı basılı yayın kuruluşları gibi tüm kesimlerde şiddetli şekilde eleştirilmiştir.¹³⁶

İspanyol Rekabet Kurumu, yeni düzenlemenin arama motorları ve haber sitelerinde pazara giriş için engel oluşturduğu görüşünü belirtmiştir. Düzenleme yapılırken basılı yayın sahiplerinin, içeriğin çevrimiçi ortamda kullanılması nedeniyle uğradığı zarar ve diğer etkiler yapılan araştırmalarla ortaya konulmamıştır.¹³⁷

¹³¹ **Xalabarder**, Raquel (2014), 'The Remunerated Statutory Limitation for News Aggregation and Search Engines Proposed By the Spanish Government; Its Compliance with International and EU Law', IN3 Working Paper Series, September 2014, <http://in3-working-paper-series.uoc.edu/in3/ca/index.php/in3-working-paper-series/article/download/2379/2379-8583-1-PB.pdf>, s. 4.

¹³² Aprobada la reforma parcial de la Ley de Propiedad Intelectual, 14 de febrero de 2014, <https://www.lamoncloa.gob.es/consejodeministros/paginas/enlaces/140214-enlaceleypropiedadintelectual.aspx>; Aktaran, **Xalabarder**, s. 4, dipnot 14.

¹³³ **White Paper**, Understanding Ancillary Copyright, s. 3.

¹³⁴ **White Paper**, Understanding Ancillary Copyright, s. 3.

¹³⁵ **Xalabarder**, s. 10.

¹³⁶ **Xalabarder**, s. 5.

¹³⁷ **Xalabarder**, s. 5 ve 26.

Düzenlemenin yasalaşmasından sonra 2015 yılında İspanya Süreli Yayıncılar Birliği¹³⁸ tarafından yapılan bir araştırma, yeni yasanın tüm kesimlere zarar verici yönünü ortaya koymuştur. Bilhassa Google'un İspanya hizmetlerini durdurması sonrasında, haber sitelerine olan genel kullanıcı trafiğinde % 6 azalma yaşanmış, küçük yayınların % 14'ü bu durumdan etkilenmiş ve üreticiler için yılda 10 milyon Euro kayıp yaşanmıştır.¹³⁹ Bir başka araştırmada¹⁴⁰ çok eleştirilen haber toplayıcı internet siteleri sayesinde, basılı yayınların internet sitelerine ziyaretçi sayısının % 13 arttığı, yine küçük ve yerel medyanın trafiğinin de % 5 arttığı belirtilmiştir.¹⁴¹

İspanyol Fikri Mülkiyet Kanunu'nun 32/2 maddesinde yapılan düzenlemede geçen terimlere ilişkin tanımlar yapılmaması da belirsizlikleri arttırmıştır. Düzenleme ile amaçlananın ötesinde internet sitelerinin kapsama girebileceği vurgulanmıştır. Sadece ticari olarak haber toplayan siteler (news aggregators) değil; Flipboard, Feedly gibi RSS okuyucuları, bloglar, Facebook ve Twitter gibi sosyal ağların da, çevrimiçi olarak haber içeriklerine bağlantı kurduğunda, bu düzenlemenin muhatap olabileceği belirtilmiştir. Ayrıca BBC gibi bazı yasal ve meşru haber sitelerinin sadece kendi içeriklerine değil, zaman zaman diğer internet haber siteleri ve gazetelere de bağlantı sağladığı belirtilmiştir. Bunların da, tanımların yeterli açıklığa sahip olmaması nedeniyle bu kapsamda değerlendirilmesinin mümkün olduğu ifade edilmiştir.¹⁴² Düzenleme ile fotoğraflar için ayrı bir statü sağlanmasının da anlaşılmadığı, bu kapsama diğer resim ve örneğin karikatürlerin neden dahil edilmediğinin açık olmadığı belirtilmektedir.¹⁴³

Bir başka eleştiri, düzenlemede geçen 'içeriklerin önemli olmayan parçaları (non-significant fragments of contents/fragmentos no significativos de contenidos)' ifadesinin açık olmadığına yöneliktir.¹⁴⁴ Bu ifadenin Alman Telif Hakları Kanunu'nun 87f maddesinde geçen 'tekil sözcükler veya çok kısa metin alıntıları (individual words or very short excerpts)' ifadesine yönelik tartışmalar ve açıklamalar sonrasında bir nebze açıklığa kavuşturulabileceği kabul edilmekle birlikte, Alman hukukundaki düzenlemenin basılı eser sahiplerine 1 yıllık süre için içeriklerin ticari kullanımına ilişkin bağlantılı haklar bahsettiğini ve düzenleme ile çok kısa alıntılarının istisna tutulduğu buna karşılık İspanyol düzenlemesi ile basılı eser sahiplerine feragat edilemez/devredilemez nitelikte yasal haklar tesis edildiği ve tanımlamaların yapılmadığı belirtilmiştir.¹⁴⁵

İspanyol düzenlemesinde herhangi bir değişiklik yapılmamış, bununla birlikte düzenlemenin konuya ilişkin ampirik ve karşılaştırmalı araştırmalar yapılmaksızın yapıldığı da açık olarak görülmüştür. Yakın zamanda yapılan bir başka araştırma da,¹⁴⁶ Google'un kararı sonrasında, İspanyol haber sitelerinin trafiğinin % 8-14 arasında azaldığını ayrıca reklam gelirleri ve yoğunluğunun da düşüş gösterdiği belirtilmiştir. Bu nedenle İspanyol düzenlemesini amacına ulaşamayan ve tıpkı Alman düzenlemesi gibi kağıt üstünde kalan bir düzenleme olarak görmek mümkündür.

Avrupa Birliği ilk derece mahkemelerinde Başkanlık yapmış olan Danimarkalı Yargıç Bo Vesterdorf, 2015 yılında konuya ilişkin yazdığı makalede tıpkı Almanya gibi İspanya'nın da 98/34 sayılı Direktif'in 8/1 maddesine uygun bir bildirim yapmadığını, başlangıçta yapılan bildirim geçerli bir bildiri olarak değerlendirilemeyeceğini çünkü sonraki süreçte bildirim yapılan metinde değişik-

¹³⁸ *Asociación Española de Editoriales de Publicaciones Periódicas-AEPP* (Spanish Association of Publishers of Periodical Publications), <https://www.aepp.com/>

¹³⁹ **Tani**, <https://www.linkedin.com/pulse/link-tax-experiences-germany-spain-article-11-ec-proposal-tani>s.e.t.> 10.06.2019.

¹⁴⁰ Araştırma Coalición Prointernet-AFI tarafından Temmuz 2014 tarihinde yapılmıştır. Bkz. **Xalalbarder**, s. 27, dipnot 67.

¹⁴¹ **Xalalbarder**, s. 27.

¹⁴² **Xalalbarder**, s. 13.

¹⁴³ **Xalalbarder**, s. 14.

¹⁴⁴ **Xalalbarder**, s. 16.

¹⁴⁵ **Xalalbarder**, s. 16.

¹⁴⁶ **Calzada**, Joan; **Gil**, Ricard (2019), 'News aggregators and the reform of the copyright legislation in Europe', April 30, 2019, <https://voxeu.org/article/news-aggregators-and-european-copyright-legislation>s.e.t.> 10.06.2019.

likler yapıldığını ifade etmiştir.¹⁴⁷ Vesterdorf, hem Alman hem İspanyol düzenlemesinin bu gerekliliğe uyulmadığı için uygulanabilir nitelikte olmadığının altını çizmiştir.¹⁴⁸

V. AVRUPA BİRLİĞİ DİJİTAL TEK PAZARDA TELİF HAKLARI DÜZENLEMESİ BAKIMINDAN KONUNUN ELE ALINIŞI

Avrupa Birliği'nin Dijital Tek Pazarda Telif Hakları Direktifi'nin kabul edilmesine giden süreçte, önce Avrupa Birliği 'Tek Pazar (Single Market)' hedefi ve ardından dijitalleşme ile birlikte gelen 'Dijital Tek Pazar Stratejisi (Digital Single Market Strategy-DSMS)' önem arz etmektedir.

A. AVRUPA BİRLİĞİ TEK PAZARI

18 Nisan 1951 tarihinde 6 kurucu ülke (Fransa, İtalya ve Almanya dışında Benelux ülkeleri olarak bilinen Belçika, Lüksemburg ve Hollanda) Paris Anlaşmasını imzalamışlar ve böylece Avrupa Kömür ve Çelik Birliği (AKÇB)¹⁴⁹ kurulmuştur. AKÇB'nin kurulması sonrasında, ekonomik işbirliğinin devamı ve ortak bir pazarın oluşturulması amacıyla yönelik olarak Roma'da toplanan Fransa, Batı Almanya, İtalya, Benelux ülkeleri, 25 Mart 1957 tarihinde Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu kuran Anlaşma'yı¹⁵⁰ imzaladılar. Anlaşma 1 Ocak 1958'de yürürlüğe girdi.¹⁵¹ Böylece Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Ortak Pazar (common market) fikri hayata geçmeye başlamıştır. Ekonomik birleşme ile üye ülkeler arasında mal ve faktör hareketlilikleri üzerindeki kısıtlamaların kaldırılması ve ortak politikaların oluşturulması amaçlanmaktadır.

Malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımını amaçlayan ortak pazarın, 12 yıl sonra 1970 yılında kurulması planlanmıştır.¹⁵² Bununla birlikte 1960'lı yıllarda sağlanan hızlı ilerleme, 1970'li yıllarda çıkan ekonomik krizlerle sekteye uğramıştır.¹⁵³ 1985 yılında iç pazarın tamamlanmasına ilişkin Beyaz Kitap yayımlanmıştır. Beyaz Kitap¹⁵⁴ ile Avrupa Ekonomik Topluluğu üyesi ülkeleri arasındaki fiziksel, teknik ve mali engellerin kaldırılması için 300'den fazla düzenleme öngörülmüş ve sürecin 1992 yılında tamamlanması planlanmıştır.¹⁵⁵ İç pazar ya da tek pazar olarak bilinen yapının 1992 yılına kadar tamamlanmasına ilişkin hukuki belge ise 1 Temmuz 1987 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Tek Senedi¹⁵⁶ olmuştur.¹⁵⁷ Söz konusu metin ile iç pazar, kurucu antlaşmaların hükümleri çerçevesinde malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbestçe dolaştığı, iç sınırları olmayan bir alan olarak tanımlanmıştır.

10 Aralık 1991 tarihinde, Hollanda'nın Maastricht kentinde düzenlenen Zirve'de yeni bir Avrupa Toplulukları Antlaşması yapılmasına karar verilmiş ve 7 Şubat 1992 tarihinde Maastricht'de imzalanan ve 1 Kasım 1993'te yürürlüğe giren Antlaşma¹⁵⁸ ile 'Avrupa Toplulukları (European Communities)' ismi, 'Avrupa Birliği (European Union)' olarak değiştirilmiştir. Maastricht antlaşması ile Avrupa Birliği'nin üç sütunu adı verilen topluluk boyutu ortak dışişleri, güvenlik politikası ve ada-

¹⁴⁷ Vesterdorf, Bo (2015 'The Effect of Failure to Notify the Spanish and German Ancillary Copyright Laws', European Intellectual Property Review, I. 5, April 2015, <https://ssrn.com/abstract=2558029>, s. 5.>s.e.t. 10.06.2019.

¹⁴⁸ Vesterdorf, s. 9.

¹⁴⁹ European Coal and Steel Community-ECSC. Almanca 'Montanunion' olarak da bilinir. Bu birlik ile ulusal devletler, ilk defa ulusal egemenliklerinin bir kısmını uluslararası (supra-national) bir yapı aracılığıyla kullanmaya başlamışlardır. ECSC için bkz. http://europa.eu/scadplus/treaties/ecsc_en.htm

¹⁵⁰ Treaty Establishing the European Economic Community (Treaty of Rome), Bkz. http://en.wikipedia.org/wiki/Treaty_of_Rome

¹⁵¹ Soysal, Domain Name Law, s. 689 vd.

¹⁵² The History of the European Union, https://europa.eu/european-union/about-eu/history_en

¹⁵³ Lonis-Burban, Jean (1988), 'Ortak Pazardan İç Pazara', Çeviri: Turgut Turhan, 4 Mayıs 1988, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 40, S. 1, 1988, <http://dergipark.gov.tr/auhfd/issue/42714/515392>, s. 322.>s.e.t. 10.06.2019.

¹⁵⁴ Completing the Internal Market, White Paper from the Commission to the European Council, Milan, 28-29 June 1985, 14 June 1985, <http://aei.pitt.edu/1113/>s.e.t. 15.04.2019>.

¹⁵⁵ The Internal Market: General Principles, Factsheets on the European Union, 2019, http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/en/FTU_2.1.1.pdf, s. 2.>s.e.t. 10.06.2019.

¹⁵⁶ Single European Act-SEA, Signed in Luxembourg, 17 February 1986 and The Hague 28 February 1986, Entry into force: 1st July, 1987, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:xy0027>

¹⁵⁷ Koç, Hakan (1993), 'Avrupa Topluluğu'nda Tek Pazar Oluşumu', Gazi Üniversitesi, Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 1, Haziran 1993 (s. 25-33), s. 27.

¹⁵⁸ Avrupa Birliği'nin kurucu antlaşması olan Antlaşma için bkz. http://europa.eu/eur-lex/en/treaties/dat/EU_treaty.html

let/içişleri alanında işbirliğinden oluşmaktadır.¹⁵⁹ Maastrich Antlaşması ile Avrupa Tek Senedi ile başlatılan hukuki süreç onaylanmış ve 1 Ocak 1993 tarihinden itibaren Avrupa Tek Pazarına geçilmiştir.

B. AVRUPA BİRLİĞİ DİJİTAL TEK PAZARI

AB'de Tek Pazara geçilmesinden sonra internet ve iletişim alanında yaşanan hızlı değişimler nedeniyle öncelikli olarak üye devletlerin dijital dönüşümünü tamamlamak hedeflenmiştir. Planlanan Dijital Tek Pazar Stratejisi (Digital Single Market Strategy-DSMS) ile çevrimiçi pazarların önündeki engellerin kaldırılarak 28 AB üyesi ülke ulusal pazarlarının dijital tek pazar haline dönüştürülmesi hedeflenmektedir.¹⁶⁰ AB'de bu sürecin 2000'li yıllarda başladığını söylemek mümkündür.

23-24 Mart 2000 tarihinde Lizbon'da yapılan Zirve'de¹⁶¹ internetten yararlanılması hususunda ABD ile olan farkın kapatılması ve en üst düzeyde çalışmaların sürdürülmesi kararlaştırılmıştır. 15 AB üyesi ülkenin katıldığı Zirve'de, AB'nin 2010 yılına kadar ulaşması gereken stratejisi için bir ajanda oluşturulmuştur.¹⁶² Lizbon Stratejisi olarak anılan kararlar ile 2010 yılına kadar AB'yi dünyanın tam istihdama erişmiş, en rekabetçi ekonomisi haline getirmek amaçlanmıştır.¹⁶³

Zirvenin ardından 19-20 Haziran 2000'de Portekiz'de Santa Maria da Faria'da eAvrupa Eylem Planı (eEurope Action Plan)¹⁶⁴ kabul edilmiş-

tir. eAvrupa Eylem Planı çerçevesinde Haziran 2001'de Göteborg'da yapılan Avrupa Konseyi toplantısında eAvrupa+Girişimi oluşturulmuştur. eAvrupa+Girişimi ile bilgi toplumunun temel yapı taşlarını oluşturma çabalarının hızlandırılması, daha ucuz, daha hızlı ve daha güvenli internet, internet kullanımının teşvik edilmesi, insan kaynağına yatırım temel başlıklar olarak belirlenmiştir. 21-22 Haziran 2002 tarihlerinde Sevilla'da yapılan Avrupa Konseyi toplantısında 2005 yılında tamamlanması öngörülen e-Avrupa 2005 Eylem Planı¹⁶⁵ kabul edilmiştir.

eAvrupa 2002 ile internet bağlantısının artırılması hedefi ortaya konulurken, eAvrupa 2005 ile bu altyapının ekonomik aktivitelere dönüşümü hedeflenmiştir. Bu nedenle katma değer yaratabilecek kamu politikaları ve iş alemi için uygun ortam yaratılmasına önem verilmiştir.¹⁶⁶ eAvrupa 2005 Eylem Planı'nın tamamlanmasından sonra Haziran 2005'te toplanan Avrupa Komisyonu, "i2010: Büyüme ve İstihdam için Avrupa Bilgi Toplumu Stratejisi"¹⁶⁷ adıyla yeni dönemi başlatmıştır. Yeni Strateji "Bilgi Alanı (Information Space)", "İnovasyon ve Yatırım (Innovation and Investment)", "Kapsayıcılık (Inclusion)" önceliğine dayanmaktadır. Strateji ile temel olarak üç hedef kabul edilmiştir¹⁶⁸:

- Bilgi ve iletişim teknolojileri araştırmalarında yatırım ve yenilikçiliğin (Innovation and Investment) güçlendirilmesi,

- Tek Avrupa Bilgi Alanı (Single European Information Space) oluşturarak bilgi toplumu ve medya hizmetleri için gereken açık ve rekabete uygun iç pazarın oluşturulması,

¹⁵⁹ 'Three Pillars of the European Union'. Bkz.

<http://www.ikv.org.tr/pdfs/AB-SEMA.pdf>>s.e.t. 01.03.2019.

¹⁶⁰ Digital Single Market, Bringing Down Barriers to Unlock Online Opportunities, https://ec.europa.eu/commission/priorities/digital-single-market_en>s.e.t. 24.04.2019.

¹⁶¹ Zirve Sonuç Raporu için bkz. Lisbon European Council 23 and 24 March 2000, Presidency Conclusions, http://www.europarl.europa.eu/summits/lis1_en.htm

¹⁶² Oğurlu, Yücel (2010), İdare Hukukunda E-Devlet Dönüşümü ve Dijitalleşen Kamu Hizmeti, XII Levha, Şubat 2010., s. 57.

¹⁶³ Lizbon Stratejisi, DPT, Bilgi Toplumu Dairesi, <http://www.bilgitoplumu.gov.tr/>s.e.t. 01.03.2018>.

¹⁶⁴ Santa Maria Da Feira European Council, 19 and 20 June 2000, Conclusions of the Presidency, http://www.europarl.europa.eu/summits/fei1_en.htm Planda öngörülen hedeflere 2002 yılı sonuna kadar ulaşılması hedeflendiğinden Plan, eAvrupa 2002 olarak da isimlendirilmektedir. Bkz. eAvrupa 2002,

<http://www.bilgitoplumu.gov.tr>

¹⁶⁵ **eEurope2005: An Information Society for All, An Action Plan to be presented in view of the Sevilla European Council, 21/22 June 2002,** http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/2002/news_library/documents/eeurope2005/eeurope2005_en.pdf>s.e.t. 01.03.2019.

¹⁶⁶ **eAvrupa 2005,** <http://www.bilgitoplumu.gov.tr>

¹⁶⁷ **İ2010: A European Information Society for growth and employment,** http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/index_en.htm>s.e.t. 01.03.2019.

¹⁶⁸ **Oğurlu,** s. 63.

- Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak daha kapsayıcı ve kaliteli (Inclusion, better public services and quality of life) bir kamu hizmetinin sağlanması.

2010 sonrası Avrupa Bilgi Toplumu önceliklerinin ve hedeflerinin belirlenmesi için post-i2010 (2010-2015) çalışmaları Eylül 2009'da Brüksel'de başlatılmış ve bilgi toplumuna ilişkin dokuz farklı stratejik öncelikte ilgili kamuoyu görüşleri alınmıştır.¹⁶⁹ Bu öncelikler şu şekilde belirlenmiştir:

“1- Büyüme ve ajanda kapsamındaki işler için ve sürdürülebilir düşük karbonlu ekonomiye geçiş için bilgi ve iletişim teknolojileri (ICT), 2- ICT araştırma ve inovasyonu için Avrupa performansını iyileştirmek, 3- Herkes için yüksek hızda ve açık internet, 4- Herkes için %100 ağ toplumu ve ekonomisi oluşturmak, 5- Pazarı birleştirerek tek bir çevrimiçi pazar oluşturmak, 6- Tüm seviyelerde yaratıcılığa geçişi teşvik etmek, 7- Uluslararası bilgi ve iletişim teknolojileri alanında Avrupa Birliği'nin rolünü güçlendirmek, 8- Modern, etkin ve herkes için ulaşılabilir kamu hizmetleri oluşturmak, 9- Avrupa Birliği vatandaşlarının yaşam standartlarını yükseltmek için ICT'yi kullanmak”

Oluşturulan eGovernment Action Plan 2011-2015 ile Avrupa'da e-Devlet'e geçiş büyük ölçüde tamamlanmıştır. 3 Mart 2010 tarihinde Avrupa Komisyonu Başkanı José Manuel Barroso tarafından "Avrupa 2020 Stratejisi: Akıllı, Sürdürülebilir ve Kapsayıcı Büyüme için Avrupa Stratejisi" kamuoyuna açıklanmıştır. Strateji ile belirlenen öncelikli alanlardan birisi de "Avrupa İçin Dijital Gündem (A Digital Agenda for Europe)" olmuştur. Bu kapsamda ultra hızlı internetin yaygınlaştırılması sureti ile dijital tek pazarın sür-

dürülebilir ekonomik ve sosyal faydalarını herkes için olanaklı kılmak amaçlanmıştır.¹⁷⁰

Dijital Tek Pazar Stratejisi, ilk olarak 15 Temmuz 2014 tarihinde Avrupa Komisyonu Başkanı, Jean-Claude Juncker tarafından açıklanmıştır. Bu açıklamada Avrupa Dijital Tek Pazarı'nın hayata geçirilmesinde öncelikli alanlardan birisi de telif düzenlemelerinin dijital dönüşüm ile birlikte yeniden ele alınarak modernize edilmesi olarak belirlenmiştir.¹⁷¹

Konu, 6 Mayıs 2015 tarihli Komisyon Bildirimi¹⁷² ile ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Buna göre global ekonominin hızla dijital hale geldiği, Avrupa'nın bu alanda lider rolünü sürdürebilmesi için ikamet ve uyruklarına bakılmaksızın bireylerin ve şirketlerin adil rekabet, tüketicilere ve kişisel verilere yüksek düzeyde koruma şartlarında çevrimiçi aktiviteler erişim ve uygulama olanağına sahip olması gerektiği, bu yeni fırsatları değerlendirme ve sorunları çözmenin ulusal ölçekte daha zorluklar içereceği, buna karşılık Avrupa ölçeğinde bir çerçeve içinde konunun ele alınmasının önemine vurgu yapılmıştır. Bu kapsamda erişilebilirliği artırmak için önerilen çalışma alanlarından birisi de modern bir çerçevede telif hakları düzenlemesi olarak belirtilmiştir. 2015 yılı tamamlanmadan hazırlanacak Telif Hakları Önerisi ile dört hususa öncelik verileceği vurgulanmıştır:

i. Yasalara uygun olan içeriğin taşınabilirliği, ii. Görsel/İşitsel sektördeki hakların değerine saygı ile birlikte çevrimiçi hizmetlerden yasal düzenlemelere uygun satın alınan hizmetlere sınır ötesi erişimin sağlanması, iii. Araştırma,

¹⁶⁹ Priorities for new strategy for European information society (2010-2015), http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/pc_post-i2010/index_en.htm Kamuoyu görüşleri 4 Ağustos 2009-12 Ekim 2009 tarihleri arasında 6 farklı dilde (İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca ve Lehçe) alınmıştır.

¹⁷⁰ Communication from the Commission, Europe 2020, A European Strategy for Smart, Sustainable and Inclusive Growth, Brussels, 3 March 2010, <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/>, s. 12.

¹⁷¹ A New Start for Europe: My Agenda for Jobs, Growth, Fairness and Democratic Change, Strasbourg, 15 July 2014, <https://www.eesc.europa.eu/resources/docs/jean-claude-juncker--political-guidelines.pdf>, s. 5.

¹⁷² European Commission, Communication from the Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, A Digital Single Market Strategy for Europe, Brussels, 6 May, 2015, COM (2015) 192 Final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0192&from=EN>>s.e.t. 30.05.2019 (A Digital Single Market Strategy for Europe)

eğitim, metin veya veri madenciliği gibi belirli amaçlar için düzenlenmiş içeriğin sınır ötesi kullanımlarına, muafiyetlerin uyumlaştırılması suretiyle daha büyük yasal kesinlik sağlamak, iv. Telif hakları ile korunan içerik ile bağlantılı olarak aracı kurumların faaliyetlerine ilişkin kuralları açıklamak.

2016 yılında hazırlanan Dijital Tek Pazar Stratejisi'nde sınır ötesi uygulanabilirlik ve ticari ölçekte ihlallere odaklanmak suretiyle fikri mülkiyet hakları uygulamasının modernize edilmesi ve internetteki yasa dışı içerik ile mücadele edilmesi gerektiği hususu vurgulanmıştır.¹⁷³

C. DİJİTAL TEK PAZARDA TELİF HAKLARI DİREKTİFİ (DSM DİREKTİFİ)¹⁷⁴

Eylül 2016 tarihinde Avrupa Birliği Komisyonu tarafından Dijital Tek Pazarda Telif Hakları Direktifi Önerisi¹⁷⁵ hazırlanmıştır. Direktif Önerisi, Komisyon tarafından açıklandığı tarihten itibaren internet çevrelerince yoğun şekilde tartışılmıştır. Üye ülkeler arasında da Direktif Önerisi üzerinde uzlaşma sağlanamamış, hazırlanan yeni Öneri Eylül 2018'de sunulmuştur. Tartışılan ve AB yasalaşma sürecinde üçlü organlarca (trilogue procedure)¹⁷⁶

incelenen metin,¹⁷⁷ 26 Mart 2019 tarihinde Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilmiştir.¹⁷⁸ Avrupa Birliği'nin 2019/790 sayılı sözkonusu DSM Direktifi, 17 Mayıs 2019 tarihinde AB Resmi Gazetesi'nde yayınlanmıştır.¹⁷⁹ Direktif, 5 başlık, 32 madde ve 86 gerekçeden (recitals)¹⁸⁰ oluşmaktadır.

DSM Direktifi ile yazarlar, icracı sanatçılar ve yayımcılar ile dijital alanda faaliyet gösteren internet platformu şirketler arasında sorunların uzlaşmacı bir şekilde çözülmesi ve bir denge oluşturulması amaçlanmaktadır.¹⁸¹

AB yasalaşma süreci için bkz. European Council, Council of Europe, Decision-Making Process, Ordinary Legislative Procedure,

<https://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/decision-making/ordinary-legislative-procedure/legislative-proposal/> Dijital Tek Pazar Direktifi için hazırlanan dört sütunlu metin için bkz. Council of the European Union, Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on copyright in the Digital Single Market, COM (2016) 593 Final, 2016/0280 (COD), 26 September 2018, Brussels, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12513-2018-INIT/en/pdf?s.e.t.01.06.2019>.

¹⁷⁷ Metinler için bkz. Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on copyright in the Digital Single Market, COM (2016) 593 Final, 2016/0280 (COD), 26 September 2018, Brussels,

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12513-2018-INIT/en/pdf>

¹⁷⁸ Dijital Tek Pazar Telif Hakları Direktifi'nin Parlamento tarafından kabul edilen nihai metin için bkz. Position of the European Parliament adopted at first reading on 26 March 2019 with a view to the adoption of Directive (EU) 2019/...of the European Parliament and of the Council on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2019-0231&language=EN&ring=A8-2018-0245> (Son Erişim Tarihi: 15.04.2019)

¹⁷⁹ Directive (EU) 2019/790 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC (Text with EEA relevance), Official Journal of the European Union, 17.05.2019, L 130/92. Direktif'in yürürlüğe ilişkin 31 inci maddesine göre Direktif'in Topluluk Resmi Gazetesi'nde yayınlanmasının yirminci gününde, Direktif yürürlüğe girecek ve Üye ülkelerin Direktif ile getirilen düzenlemeleri iç hukuklarına aktarmaları için gerekli olan 2 yıllık süre başlayacaktır. Bunun anlamı, 7 Haziran 2021 tarihine kadar AB üyesi ülkelerin Direktif ile getirilen düzenlemeleri iç hukuklarına aktarmaları ve uyum yasalarını çıkarmalarıdır.

¹⁸⁰ Recitals, bir yasal metin ile ilgili beyan, açıklama ve gerekçeleri içerebilmektedir. AB müktesabatında 'recitals' politik düşünceler ile normatif dil olmaksızın, yasal metnin gerekçelerini içeren kısmı ifade etmektedir. Genellikle 'Whereas (iken, diğindan anlamı verir)' ile başlarlar. Bkz. Tadas Klimas; Jurate Vaiciukaite, The Law of Recitals in European Community Legislation, ILSA Journal of International & Comparative Law, V. 15, 2008, https://www.researchgate.net/publication/228152770_The_Law_of_Recitals_in_European_Community_Legislation s.e.t. 15.06.2019. Makalede, 'Recitals (Gerekçe)' için 'rec.' kısaltması kullanılacaktır.

¹⁸¹ Direktif Önerisi'nin amaçları ve genel çerçevesi için bkz. Kılıç, Bilgi (2017), 'Dijital Tek Pazar Hedefiyle Avrupa Birliği Telif Hakları Hukukunda Avrupa Komisyonu Tarafından Sunulan Tüzük ve Direktif Tekliflerinin İncelenmesi', Ankara Barosu, Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, 26 Nisan Dünya Fikri Mülkiyet Günü Özel Sayısı, S. 1, 2017, (s. 166-178), <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/2012yayin/dergi/fmr/fmr-2017-1.html> s.e.t. 10.06.2019.

¹⁷³ A Digital Single Market Strategy for Europe, 2.4. Better access to digital content-A modern, more European copyright framework, s. 6-7 ve 12.

¹⁷⁴ Avrupa Birliği'nin Dijital Tek Pazarda Telif Hakları Direktifi için makalede 'DSM Direktifi' kısaltması kullanılacaktır.

¹⁷⁵ European Commission, Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on copyright in the Digital Single Market COM/2016/0593 final - 2016/0280 (COD), Brussels, 14.9.2016, <https://eurlex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52016PC0593>.

¹⁷⁶ Trilogue procedure olarak bilinen, bir AB yasal metninin, AB'nin üç organı (AB Komisyonu, AB Parlamentosu ve AB Konseyi) tarafından tartışılmasını içeren yasalaşma sürecini ifade eder. Genellikle AB Direktif ve Tüzükleri AB Komisyonu tarafından hazırlanan Teklifler ile başlar. Ardından AB Konseyi ve Parlamento onayı ile geçerlilik kazanırlar. Bu üçlü inceleme aşaması, AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanan Ortak Açıklama ile resmileştirilmiştir. Bkz. Joint Declaration on Practical Arrangements for the Codification Procedure (Article 251 of the EC Treaty), 2007/C 145/02, Official Journal of the European Union, 30.06.2007, C 145/5. AB'de 1 Aralık 2009'da yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması ile başlayan entegrasyon süreciyle AB Konseyi ve AB Parlamentosu'nun yasalaşma sürecinde eşit rol almaya başlamaları ile bu üçlü tartışmanın da önemi ve sayısı artmıştır. Komisyon genel olarak Konsey ve Parlamento arasında uzlaştırma rolü oynamaktadır. Görüşmeler sonunda dört sütunlu bir belge tanzim edilmektedir. İlk sütunda Komisyon Teklifi, ikinci sütunda Parlamento'nun pozisyonu, üçüncü sütunda Konsey metni ve son sütunda uzlaşılan metin yer almaktadır. İlk iki sütun tamamıyla kamuya açık ve şeffaf yürütülür. Bununla birlikte üçüncü sütun kısmen, dördüncü sütun ise tamamen kamuya kapalı şekilde yürütülmektedir.

Telif hakkı sahiplerine verilen bedel (remuneration) ile dijital platformların elde ettiği kâr arasındaki fark 'değer boşluğu/farkı (value gap)' olarak anılmaktadır. Direktif Önerisi'nde 11 inci madde de (DSM Direktifi, m. 15) düzenlenen ve 'bağlantı vergisi (link tax)' olarak anılan habercilere ödenmesi gereken ücret ile 13 üncü maddede (DSM Direktifi, m. 17) düzenlenen ve genel olarak internet içerik-paylaşım hizmet sağlayıcılara zorunlu filtreleme ve telif hakkı içeren materyali yeniden internete yüklememe yükümlülüğü getiren düzenlemeler en hararetle tartışılan maddeler olmuştur.

Direktif, gazetecilik faaliyetinin kalitesi ve vatandaşların bilgiye erişimini sağlama yolunda özgür ve çoğulcu basının önemine dikkat çekmiştir (DSM Direktifi, rec. 54). Basılı yayınların dijitalleşme ile birlikte çevrimiçi ortamda yayınlanması, bu alanda yeni iş modellerinin ve haber toplayıcı internet siteleri gibi yeni hizmetlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu yeni internet siteleri, büyük çoğunlukla basılı yayın sahiplerinin içeriklerini kullanmaktadır. Ancak bu kullanım karşılığında bir ücret ödenmemesi ya da lisans anlaşması gibi anlaşmalar yapılmaması, basılı yayın sahiplerinin yatırımlarının karşılığını alamamalarına yol açmaktadır. Basılı yayın sahiplerinin hak sahibi olarak tanınmaması durumunda, konu daha da çözümsüz bir hal alacaktır (DSM Direktifi, rec. 54). Bu nedenle bilgi toplumu hizmet sağlayıcılarının (information society service providers) çevrimiçi kullanımlarına ilişkin koruma sağlanması gerekli görülmüştür (DSM Direktifi, rec. 55).

Bu konuda Direktif Taslağı'na ilişkin Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan 14 Eylül 2016 tarihli Etki Değerlendirmesi Raporu'nda,¹⁸² yazılı basından, dijital basına geçişle birlikte yayın endüstrisinin çeşitli zorluklarla karşı karşıya kaldığı belirtilmiş ve günlük gazetelerin tirajlarının sürekli düşüş gösterdiği vurgulanmıştır. Haberlere büyük

ölçüde internet üzerinden ulaşan kullanıcıların haberleri takip ettikleri internet siteleri, büyük ölçüde yazılı basındaki haberleri kendisine kaynak olarak kullanmaktadır. Bu gelişmeler nedeniyle 2010-2014 yılları arasında dijital basının gelirlerinde 3.98 milyar Euro artış yaşanmış, buna karşılık haber yayıncılarının gelirleri 13.45 milyar Euro azalmıştır. Bu durumun oluşmasında, internetin ilk çıktığı zamanlarda, gazetelerin içeriklerini büyük ölçüde internet ortamında serbest bir şekilde ulaşılabilir kılması ve sonraki süreçte bunun haber toplayıcı internet sitelerini ortaya çıkarması etkili olmuştur. Bu model, basılı yayın sahiplerinin reklam geliri elde ettiği ve yatırımlarının karşılığını alabildiği durumlarda sürdürülebilir olarak görünmektedir. Ancak bugün internet kullanıcılarının büyük çoğunluğu haberleri sosyal ağ siteleri (% 22), haber toplayıcı internet siteleri (% 14) ve arama motorları (% 21) üzerinden takip etmektedir ve bu büyük oranının yarısı ise bağlantı sağlanan gazeteyle ait internet sitesine gitmek yerine, kısa haber pasajları (snippets) ve haber özetlerini okumakla yetinmektedir. Bu durumda, basılı yayın sahiplerinin reklam gelirleri azalmakta, iş modellerini yürütmeleri yavaş yavaş imkansız hale gelmektedir. Bu problem, gazete yayıncıları dışında örneğin kitap yayıncılarını etkilememektedir. Çünkü kitap yayıncıları, genel olarak kitaplarının tamamını internet üzerinden erişilebilir kılmamaktadır. Sorunun çözümü için gazete haberlerini kullanan internet endüstrisi, müdahale edilmemesinden yana bir tavır izlemekte ancak bu şekilde de haber yayıncıları haklarına ulaşamamaktadır. Rapor'da sorunun çözümü için basılı yayın sahiplerine bağlantılı haklar getirilmesi gereğinden bahsedilmiştir.¹⁸³

Düzenleme ile AB'nin 2001/29 sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılmasına İlişkin Direkti-

¹⁸² Commission Staff Working Document Impact Assessment on the modernisation of EU copyright rules Brussels, 14.09.2016, Part 1, <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2016/EN/SWD-2016-301-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>, s. 155 vd.

¹⁸³ Impact Assessment, s. 162.

fi'nin¹⁸⁴ çoğaltma hakkını düzenleyen 2 nci maddesi ile bağlantılı hak sahiplerine söz konusu yayın/yapım/film/içeriği istedikleri yer ve zamanda telli veya telsiz araçlarla kamunun erişimine sunma hakkı veren 3/2 maddesi¹⁸⁵ ile tanınan hakka benzer şekilde basılı yayın sahiplerine de haklar tesis edildiği vurgulanmaktadır.¹⁸⁶

1. BASILI YAYIN KAVRAMI VE BASILI YAYIN İÇERİKLERİNİN KORUNMASI (MADDE 15)

a. Tanımlar ve Kapsam

DSM Direktifi'nin 2/4 maddesi ve 56. Geçekçe'de basılı yayın (press publication) şu şekilde tanımlanmıştır:

“Esas itibariyle gazeteciliğe özgü edebi eserlerden oluşan ancak diğer eserleri ya da konuları da içerebilen aşağıdaki özelliklere sahip koleksiyon anlamını taşır:

a. Bir gazete ya da genel/özel konularda çıkarılan dergi gibi tek bir başlık altında periyodik veya düzenli olarak güncellenen bir yayının dahilinde ayrı bir öge oluşturur.

b. Kamuoyuna haberler veya diğer konulara ilişkin bilgi sağlama amacı taşır.

c. Bir girişim, editoryal sorumluluk ve bir hizmet sağlayıcının kontrolü altındaki herhangi bir medyada yayınlanır.”

Bilimsel dergiler gibi bilimsel veya akademik amaçlarla yayınlanan süreli yayınlar, Direktifin amaçları açısından 'basılı yayın (press publications)' niteliği taşımazlar. Basılı yayınların yayıncıları olarak ise haber yayıncıları, haber ajansları gibi hizmet sağlayıcıları anlaşılmalıdır (DSM Direktifi, rec. 55-son cümle). Basılı yayınlar, çoğunlukla edebi eserleri içerecektir ancak başta fotoğraf ve videolar olmak üzere diğer eser ya da konuları da içerebilecektir. Direktif, bir girişim, editoryal sorumluluk ve bir hizmet sağlayıcının kontrolü altında olan herhangi bir medyada yayınlanan faaliyetler, örneğin gazete yayıncıları gibi, dışındaki faaliyetlerin bir parçası olarak bilgi sağlayan web sitelerine, örneğin bloglara, uygulanmayacaktır (DSM Direktifi, rec. 56).

DSM Direktifi'nin Dördüncü Başlığı "Telif Hakkı için İyi-İşleyen bir Piyasa Oluşturma Tedbirleri" başlığı ile üç bölüm halinde düzenlenmiştir. Birinci Bölüm 'Yayımlar Üzerindeki Haklar', ikinci bölüm 'Korunan İçeriğin Çevrimiçi (Online) Hizmetlerce Belirli Kullanımları' ve üçüncü bölüm 'Yazar ve Sanatçıların Kullanım Sözleşmelerinde Adil Bedel' başlığı ile düzenlenmiştir. İkinci ve üçüncü bölümler (DSM Direktifi m. 17-23) internet içerik-paylaşım hizmet sağlayıcılarının telif hakları ile korunan eserleri kullanması şartları ile bu kullanım karşılığında eser sahiplerine yahut eser sahiplerini temsil eden meslek birliklerine bir bedel ödemesi gerektiğine ilişkin düzenlemeler içermektedir. Birinci bölüm ise DSM Direktifi'nin 'Çevrimiçi Kullanımlara İlişkin Basılı Yayınların Korunması' başlıklı 15 ve 'Adil Tazmin Talepleri' başlıklı 16 ncı maddelerinden teşekkül etmektedir.

DSM Direktifi'nin 15 inci madde düzenlemesine göre Üye devletler, AB üyesi devletlerde kurulu bulunan basılı yayınların yayıncılarına, bilgi toplumu hizmet sağlayıcıları tarafından basılı yayınlarının çevrimiçi kullanımlarına ilişkin olarak 2001/29 sayılı AB Telif Hakları Direktifi'nin ikinci maddesinde düzenlenen çoğaltma hakkı (reproduction right) ve üçüncü maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen kamunun erişimine sunma

¹⁸⁴ Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society, Official Journal, L 167, 22.06.2001, p. 10-19.

¹⁸⁵ 2001/29 sayılı Direktif'in 3 üncü maddesi ile düzenlenen umuma iletim hakkı, Türk hukukunda 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 25 inci maddesinde düzenlenmiştir. 5846 sayılı Kanun'un Değiştirilmesine İlişkin Tasarımın 8 inci maddesi ile 25 inci maddenin ilgili kısmı şu şekilde düzenlenmektedir: "Bir eserin herhangi bir suretle umuma iletilmesi hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Umuma iletim hakkı özellikle; a. Eserin veya temsilinin radyo, televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz vasıtalarla yayınlanmasını, b. Yayınlanan eserin yeniden iletilmesini, c. Eserin bir tespit, yayın veya yeniden iletim yahut dijital ağlar vasıtasıyla umumi mahallerde iletilmesini, d. Bir eserin, telli veya telsiz araçlarla kişilerin bireysel olarak seçtiklere yer ve zamanda erişime sunulmasını, kapsar." Bkz. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı, <https://www.ratem.org/fsek-kanun-taslagi>>.s.e.t. 10.06.2019.

¹⁸⁶ Coöhe, <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2018/03/13/copyright-reform-new-right-press-publishers-not/>>.s.e.t.01.06.2019.

haklarını (right of making available to the public) tanıyacaklardır. Öneri'de 11 inci madde olarak yer alan düzenlemede korumayı, sadece çevrimiçi ortamlar için sınırlayan bir ifade bulunmamaktaydı.¹⁸⁷ Kabul edilen Direktif ile koruma sadece çevrimiçi ortamlarda gerçekleşen kullanımlar ile sınırlandırılmıştır.

Bilgi toplumu hizmeti (information society service), 2015/1535 sayılı AB Direktifi'nin¹⁸⁸ 1(1)(b) bendinde tanımlanan hizmeti ifade etmek üzere kullanılmıştır (DSM Direktifi, m. 2/5).

Direktif'in 15 inci maddesinde yer alan ifade uyarınca, bu haktan sadece AB üyesi olan devletlerde kurulu bulunan basılı yayınların yayıncıları faydalanabileceklerdir. Dolayısıyla örneğin İngiltere AB'den çıktığı zaman İngiltere'de kurulmuş bulunan yayıncılar bu haktan yararlanamayacaktır.¹⁸⁹ Benzer şekilde Türkiye'de kurulmuş bir yayıncı da AB'de bu haktan yararlanamaz.

b. Muafiyetler

DSM Direktifi ile getirilen düzenlemelerin hangi hallerde uygulanmayacağına ilişkin Öneri'nin 11 inci maddesinde herhangi bir hüküm bulunmamaktaydı. Ancak kapsamın sınırının belirsiz olması nedeniyle yapılan tartışmalar sonucunda Direktif'in 15/1 maddesinde internet çevrelerinde yapılan öneriler doğrultusunda düzenlemeler yapıldığı görülmektedir. Buna göre, basılı yayın sahiplerine verilen hak şu hallerde uygulanmayacaktır:

i. DSM Direktifi'nin 15 inci maddesinde düzenlenen bu hak, basılı yayınların bireysel kul-

lanıcılar tarafından özel veya ticari olmayan kullanımları için uygulanmayacaktır. Dolayısıyla kâr amacı içinde olmayan, internette olağan faaliyetler içinde olan bireysel kullanıcılar, bu hak nedeniyle herhangi bir karşılık ödemekle yükümlü olmayacaktır. Bu hak sadece bilgi toplumu hizmet sağlayıcıları tarafından haber içeriklerinin çevrimiçi kullanımlarına karşı koruma getirmektedir.

ii. İkinci muafiyet, basılı yayın sahiplerine tanınan bu yeni hakkın, internetin doğası gereği sıkça rastlanan bağlantı kurma/köprüleme (linking/hyper-linking) eylemlerine ilişkin olarak kabul edilmiştir (DSM Direktifi, m. 15/1). Ancak bu şekilde bir düzenleme, eylemin linking ile bağlarını koparmaya yeterli değildir. Basılı yayın sahiplerinin yasal olarak korunmaya değer olan içerikleri internet ortamında genel olarak bağlantı sağlama (linking) ve kısa özetler şeklinde kullanılmaktadır. Dolayısıyla CJEU'nun verdiği/vereceği kararlar, basılı yayınların internet sitelerine yapılan linking durumunu da etkileyecektir.¹⁹⁰

iii. Bu haklar, tek tek kelimelerin kullanımı veya basılı yayınlardan yapılan çok kısa alıntılar (very short extracts) için geçerli değildir. Bu düzenleme Alman Telif Hakları Kanunu'nun 87f/1 (tek tek sözcükler veya çok kısa metin alıntıları) ve İspanyol Fikri Mülkiyet Kanunu'nun 32/2 maddelerinde de (içeriklerin önemli olmayan parçaları) yer almaktadır.

CJEU tarafından 2009 yılında verilen Infopag kararında, snippets adı verilen kısa haber pasajları tartışılmıştır. Karar'a göre kısa haber pasajlarının da, korumaya hak kazanabilmesi için eserin bir bütün halinde taşınması gereken özellikleri taşınması gerektiği belirtilmiştir.¹⁹¹ Bunun anlamı, asıl içerik eser vasfını haiz olsa bile, eserin bir parçası (snippet) tek başına koruma için yeterli olmayacaktır. Haber başlıkları ve snippets için

¹⁸⁷ Lütthe, Benedikt ve Diğerleri (2019), 'DSM Watch: Copyright Directive press publishers' rights: final edition of Article 11 is now Article 15', March 27, 2019, <https://www.hlmediacomms.com/2019/03/27/dsm-watch-copyright-directive-press-publishers-rights-final-edition-of-article-11-is-now-article-15/>s.e.t.10.06.2019>.

¹⁸⁸ Directive (EU) 2015/1535 of the European Parliament and of the Council of 9 September 2015 laying down a procedure for the provision of information in the field of technical regulations and of rules on Information Society services, Official Journal of the European Union, L 241/1, 17.09.2015. (Bilgi Toplumu hizmetlerine ilişkin teknik düzenlemeler ve kurallar alanında bilgi sağlanmasına yönelik usulleri belirleyen 2015/1535 sayılı AB Direktifi).

¹⁸⁹ Rosati, Eleonora (2019), 'DSM Directive Series 2, Is the Press Publishers' Right Waivable', April 1, 2019, <http://ipkitten.blogspot.com/2019/04/dsm-directive-series-2-is-press.html>s.e.t.15.06.2019>.

¹⁹⁰ Bu konu aşağıda 'V.C.2' başlığı altında incelenmiştir.

¹⁹¹ Infopaq International A/S. v. Danske Dagblades Forening, Judgment of the Court (Fourth Chamber), 16 July 2009, C-5/08, <http://curia.europa.eu/juris/>, para. 38.

orijinaliği veren unsur, oluşma şekli, sunum tarzı, dilsel açıklamalar olabilecektir. Ancak eserin bütününe oranla haber başlıkları ve snippets için bu orijinaliğin oluşma ihtimali hayli düşük olacaktır. CJEU, Infopaq kararında 10-11 kelimedenden oluşan haber kesitlerinin, şartları varsa eser vasfını taşıyabileceğinden bahsetmiş ve bu hususta takdiri ulusal mahkemelere bırakmıştır. Bununla birlikte az sayıdaki kelime grubundan yaratıcılık içeren bir etki oluşturulması güç bir iştir.¹⁹² Bunun haber içeriklerine yönelik yapıldığı düşünüldüğünde, bu durum daha da zor bir hal alacaktır. Haber başlıkları ya da kısa açıklamalar olmaksızın, haber toplama sitelerinden haber içeriklerine bağlantı (linking) sağlanmasının da anlamsız ve faydasız olacağı vurgulanmıştır.¹⁹³ Çünkü kullanıcı, hangi haber içeriğinin ilgi alanına girdiğini haber başlıkları ve açıklamalarına bakarak karar vermektedir. Öte yandan haber sitelerinin trafiğinin artması için de başka internet sitelerinden bağlantı sağlanması önem arz etmektedir. Bu nedenle Alman düzenlemesinde tek tek kelime ya da kısa metin alıntılarının koruma dışı olduğu yer almıştır. Bu şekilde bir düzenleme linklerin etkinliğini korumasını da temin etmektedir.

DSM Direktifi Önerisi'nde bu tür bir istisnaya yer verilmemiş, bu nedenle Öneri'de orijinallik aranmaksızın haberin tamamı ve parçalarının korunması 'snippet tax' olarak da isimlendirilmiştir.¹⁹⁴ Yapılan eleştiriler üzerine,¹⁹⁵ Direktif metninde bu şekilde bir muafiyet hükmü yer almıştır. Bununla birlikte, bu alanda faaliyet gösteren bilgi toplumu hizmet sağlayıcıları tarafından basılı yayınların kullanılması ve yoğun şekilde haber toplayıcılığının yaygınlığı karşısında, bu muafiyete

tin 'çok kısa yapılan alıntılar (very short extracts)' için kabul edilmesi ve Direktif'te belirtilen hakların etkinliğini etkilemeyecek şekilde yorumlanması önem taşımaktadır (DSM Direktifi, rec. 58).

c. Basılı Eser Sahiplerine Tanınan Telif Hakkın, Telif Hakkı Korumasına Etkisi

DSM Direktifi'nin 15 inci maddesi ile basılı yayın sahipleri için telif hakkı benzeri, yeni haklar tesis edilmektedir. Bununla birlikte, bu yeni hakların aynı içeriğe ilişkin telif hakkı koruması bulunması halinde çatışmaya yol açmaması için Direktif'te açık düzenlemeler yapılmıştır (DSM Direktifi, m. 15/2 ve rec. 59). Direktif'in 15/2 maddesiyle basılı yayın sahiplerine tanınan bu yeni hakkın eksiksiz olarak uygulanacağı, bununla birlikte telif hakkı sahiplerinin haklarıyla çatışma oluşturmaması için şu hususların belirtildiği görülmektedir:

a. DSM Direktifi'nin 15/1 maddesinin uygulaması, AB hukukunca basılı yayınlar ile ilgili eserler ve diğer konulara ilişkin yazarlar ve diğer hak sahiplerine sağlanan hakları etkilemeyecektir.

b. Direktif'in 15/1 maddesiyle basılı eser sahiplerine tanınan haklar, yazarlara ve diğer hak sahiplerine karşı kullanılamayacaktır. Hak sahipleri bilhassa eserlerinin ve diğer hususların dahil oldukları basılı yayınlardan bağımsız olarak kullanma haklarından mahrum bırakılmayacaklardır (DSM Direktifi, m. 15/2).

c. Korunan bu eserler, münhasır olmayan bir lisans hakkı ile bir basılı yayına dahil edildiğinde, 15/1 maddesindeki haklar, diğer yetkilendirilmiş kullanıcıların kullandıklarını yasaklamak için kullanılmayacaktır.

d. Direktif'in 15/1 maddesindeki haklar, telif hakkı koruma süresi dolmuş olan eser ve diğer konuların kullanımını yasaklamak için kullanılmayacaktır (DSM Direktifi, m. 15/2).

¹⁹² Az sayıda kelime grubundan oluşan sloganların eser, marka ve haksız rekabet hukuku açısından korunması için bkz. **Soysal, Domain Name Law**, s. 1017-1027.

¹⁹³ **Furgal**, s. 707.

¹⁹⁴ **Reda**, Julia (2018), 'Extra Copyright for news sites (Link Tax), Also Called Snippet Tax', <https://juliareda.eu/eu-copyright-reform/extra-copyright-for-news-sites/>>s.e.t. 10.06.2019.; **White Paper**, Understanding Ancillary Copyright, s. 5.

¹⁹⁵ **Reda**, <https://juliareda.eu/eu-copyright-reform/extra-copyright-for-news-sites/>>s.e.t. 10.06.2019

15/1 maddesinde düzenlenen haklar bakımından, 2001/29 sayılı Direktifin 5¹⁹⁶ ve 8 inci maddeleri,¹⁹⁷ 2012/28 sayılı Direktif¹⁹⁸ ile 2017/1564 sayılı Direktif¹⁹⁹ hükümleri, duruma uygun olduğu ölçüde (mutatis mutandis) uygulanacaktır.

d. Koruma Süresi

DSM Direktifi'nin 15/4 maddesine göre 15/1 maddesinde düzenlenen haklar, basılı yayının basımından itibaren iki yıl geçtikten sonra sona erecektir. Söz konusu süre, basılı yayının yayımlandığı yılı takip eden yılın 1 Ocak tarihinden itibaren hesaplanacaktır (DSM Direktifi, m. 15/4). Bu esaslar, DSM Direktifi'nin yürürlüğe girdiği tarihten önce yayınlanan basılı yayınlar için (retroactive effect) geçerli olmayacaktır.

Koruma süresi, Direktif Önerisi'nde 20 yıl olarak yer almaktaydı. Ancak tartışmalı olan ve eksik yönleri de uygulamayla giderilebilecek bu neviden bir hak için bu kadar uzun bir süre öngörülmesi eleştirilmiştir.²⁰⁰ Bilhassa, çabuk tüketilen çevrimiçi habercilik için koruma süresinin kısa olması gereği belirtilmişti.²⁰¹ Kabul edilen metinde, sürenin 2 yıla indirilmesi olumlu olmuştur. Bu süre Alman düzenlemesinde 1 yıl olarak yer almıştı (UrHG, m. 87g/2).

¹⁹⁶ 2001/29 sayılı Direktifin 5 inci maddesi eser sahibinin çoğaltma ve adın belirtilmesini isteme gibi diğer haklarına ilişkin istisna ve sınırlama durumlarını düzenlemektedir.

¹⁹⁷ 2001/29 sayılı Direktifin 8 inci maddesi Direktifte düzenlenen hak ve sorumlulukların ihlali halinde başvurulacak yaptırım ve hukuki yolları açıklamaktadır.

¹⁹⁸ Directive 2012/28/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on certain permitted uses of orphan works, Official Journal of the European Union, 27.10.2012, L 299/5. (Sahipsiz Eserlerin İzin Verilen Belirli Kullanım Şekillerine Dair Direktif).

¹⁹⁹ Directive 2017/1564/EU European Parliament and of the Council of 13 September 2017 on certain permitted uses of certain works and other subject matter protected by copyright and related rights for the benefit of persons who are blind, visually impaired or otherwise print-disabled and amending Directive 2001/29/EC on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society, Official Journal of the European Union, 20.9.2017, L 242/6. (Telif Hakkı ve Bağlantılı Haklarla Korunan Eser ve Diğer Konuların Kör, Görme Özürlü veya Diğer Matbuat Engelli Olan Kişilerin Yararına İzin Verilen Belirli Kullanımlar Hakkında Direktif)

²⁰⁰ Colangelo, Giuseppe; Torti, Valerio (2019), 'Copyright, online news publishing and aggregators: a law and economics analysis of the EU Reform', International Journal of Law and Information Technology, V. 27, I. 1, Spring 2019, <https://academic.oup.com/ijlit/article-abstract/27/1/75/5288564>, (s. 75-90), s. 87.; Özkan, Akgün; s. 61.

²⁰¹ Colangelo; Torti, s. 87.

e. Basılı yayın gelirlerinin uygun şekilde paylaşılması

DSM Direktifi'nin 15/5 maddesine göre Üye Devletler, bir basılı yayında yer alan eserlerin yazarlarının, basın yayıncılarının bilgi toplumu hizmet sağlayıcıları tarafından basılı yayınlarının kullanımı için elde ettikleri gelirden uygun bir pay (appropriate share of the revenues) almasını temin edeceklerdir. Aynı düzenleme 59. Gerekçe'de de yer almaktadır. Bu uygulama, AB yasalarına uygun olmak kaydıyla, iş akitleri kapsamında mülkiyet veya hakların kullanımına ilişkin ulusal yasaların uygulanmasına engel değildir (DSM Direktifi, rec. 59).

Yayıncılar, eser sahipleri ile eserlerini basılı yayınlarda kullanmak üzere sözleşmeler yapabilirler. Bunun üzerine yatırım da yapan yayıncılar bazı durumlarda, gelirlerden mahrum kalabilmektedir. Örneğin Üye devletlerde çoğaltmaya ilişkin özel programlar veya kamu ödünç verme planları kapsamında özel çoğaltmalar gibi bazı kısıtlamalar veya istisnalara tabi olabilirler. Direktif, çeşitli AB üyesi ülkelerinde bu istisnalar ve kısıtlamalar kapsamındaki kullanımlar için ödenen paranın, yazarlar ve yayıncılar arasında paylaştırıldığını ve Direktifin bu düzenlemeler çerçevesinde uygulamanın devamını sağladığını belirtmektedir (DSM Direktifi, rec. 60). Üye devletler, bir yazarın bir yayıncıya hakkını devrettiği veya lisansladığı durumlarda, böyle bir devir/lisansın, yayıncının istisna ve kısıtlamalar altında eserin kullanımından doğan karşılığın, yayıncı tarafından paylaşımı için yasal bir dayanak teşkil etmesini temin etmelidir (DSM Direktifi, m. 16/1). Bu düzenleme, Üye devletlerde kamunun ödünç verme haklarına ilişkin mevcut ve gelecekteki düzenlemelere hanel getirmeyecektir (DSM Direktifi, m. 16/2, rec. 60).

Düzenlemenin, basılı yayın sahiplerinin gelirlerinden adil bir pay almasını amaçlamasına rağmen bu konuda başarılı olamayacağı, ayrıca haberlerin yayınlanmasındaki rekabet ve yeniliği azaltıcı etki doğuracağı, AB ülkelerinde internet kul-

lanıcılarının bilgiye erişimlerinde de kısıtlamalar oluşturacağı şeklinde eleştiriler yapılmıştır.²⁰²

DSM Direktifi'nin 17 nci maddesinde, internet içerik paylaşım sitelerinin (online content-sharing service providers) telif hakkı ile korunan içeriği kullandıklarında eser sahibine belirli bir bedel ödemesi gerektiği düzenlenmesi yer almaktadır. Bilhassa müzik paylaşım sitelerinde oluşan 'değer boşluğunun (value gap)' mümkün olan ölçüde azaltılmasına yönelik bu düzenleme, basılı yayın sahiplerine yönelik 15 inci madde düzenlemesinden farklı yönler içermektedir. Öncelikle basılı yayın sahiplerinin içerikleri çoğu zaman 'eser' vasfını taşımamaktadır. İkinci olarak basılı yayın sahiplerinin haklarına yönelik tehdit dijital korsanlık veya yetkisiz dosya paylaşımı (peer to peer copying) nedeniyle değil, reklam modellerinin değişiminden kaynaklanmaktadır.²⁰³ Gerçekten de yazılı basın,tirajlarının düşmesinin yanında en önemli gelir kaybını eskisi kadar reklam geliri elde edememeleri nedeniyle yaşamaktadır. Bu nedenle bu yeni habercilik ve iş modelleri nedeniyle bize göre de basılı yayın sahiplerinin, bu şekilde bağlantılı haklar tesisi ile gelirlerinin artacağını beklemek çok mümkün görünmemektedir. Buna karşılık bu düzenlemeler ile asıl unsurlardan birisinin de, habercilik alanında yaşanan karmaşa içinde, basılı yayın sahiplerinin bu içerikler nedeniyle hak sahipliği hususunun vurgulanmasına olan ihtiyaç olduğu unutulmamalıdır. Bu şekilde uzun vadede, basılı yayın sahiplerinin sektörde varlığını devam ettirebilmesine yönelik yasal çerçeve oluşturmanın amaçlandığı da görülmektedir.

f. Basılı yayın sahiplerine tanınan hakkın devredilip edilemeyeceği

DSM Telif Hakları Direktif Önerisi'nde çok tartışılan 11 inci maddenin temel konularından

biri de, basılı yayın sahiplerine getirilen bu haklardan hak sahiplerinin ve basılı yayın sahiplerinin feragat edip edemeyecekleri veya bu hakların devredilebilir olup olmadığı üzerine yoğunlaşmıştır. Düzenleme'yi yoğun şekilde eleştiren internet çevreleri, düzenlemenin Öneri metninden çıkarılmasını, bunun olmaması halinde ise en azından devredilebilir (waivable) nitelikte haklar konulması gereğini savunuyorlardı. DSM Direktifi'nden önce 2013 yılında Almanya'da hayata geçirilen düzenleme devre izin verirken (UrGH, m. 87g/1); 2014 yılında kabul edilen İspanyol düzenlemesinde devre izin verilmemişti. Başarısız iki uygulama girişimi olan bu iki düzenlemeden, devre izin veren Alman düzenlemesi sorunu bir şekilde aşmış, buna karşılık İspanyol düzenlemesindeki devredilemezlik nedeniyle Google İspanya'da haber hizmetini (Google News) durdurmuştur. Bu nedenle DSM Direktifi düzenlemesinde, nasıl bir yaklaşımın benimseneceği merakla bekleniyordu.

DSM Direktifi'nde bu konuda bir hüküm konulmayarak, uygulamanın yönünü tayin Üye devlet ulusal yasalarına bırakılmıştır. Ancak bu suskun tavra rağmen, DSM Direktifi'nde basılı yayın sahiplerinin hakkından vazgeçmesini yasaklayan bir hüküm bulunmadığı gibi Direktifin 82 nci Gereçesi'nde yer alan "Bu Direktifte yer alan hiçbir hükmün, AB Telif Hakkı hukuku kapsamındaki münhasır hak sahiplerinin, eserlerini veya diğer konuları ücretsiz olarak, herhangi bir kullanıcının yararına, münhasır olmayan lisanslar dahil, sunmalarına engelleyici olarak yorumlanmamalıdır." düzenlemesi uyarınca basılı yayın sahiplerinin haklarını kullanmaktan vazgeçebileceklerinin kabulü gerektiği ifade edilmiştir.²⁰⁴ Bu konuda DSM Direktifi'nin açık bir düzenleme yapmamasını, 15 inci maddenin uygulanması yönünde bir yaklaşımın benimsenmesi ve üye ülkelerin de 'hakkın devredilebilirliği' ile ilgili serbest bırakılmak istenmiş olabileceği şeklinde yorumlamak mümkündür.

²⁰² Communia, Publishers Right, <https://reform.communia-association.org/issue/publishers-right-2/>s.e.t. 07.06.2019>.

²⁰³ European Parliament's Committee on Legal Affairs-JURI, Strengthening the Position of Press Publishers and Authors and Performers in the Copyright Directive, Legal and Parliamentary Affairs, September 2017, http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596810/IPOL_STU%282017%29596810_EN.pdf, s. 13.>s.e.t. 10.06.2019.

²⁰⁴ Rosati, <http://ipkitten.blogspot.com/2019/04/dsm-directive-series-2-is-press.html>s.e.t. 15.06.2019>.

2. Düzenlemenin bağlantı kurma (linking) açısından değerlendirilmesi

Basılı yayın sahiplerine haklar verilmesinin, internette sıkça kullanılan bağlantı kurma (linking) özgürlüğünü etkilememesine çaba gösterilmiştir. Bu nedenle DSM Direktifi'nin 15/1 maddesiyle sağlanan korumanın, bağlantı kurma (hyperlinking)²⁰⁵ eylemlerine uygulanmayacağı düzenlemesi yapılmıştır (DSM Direktifi, m. 15/1-paragraf 3). Bununla birlikte bu hakların doğası gereği linking eylemleri ile çatışma oluşturması olağandır. Çünkü, basılı yayın sahiplerinin içerikleri internet ortamında genel olarak linking ile birlikte kullanılmaktadır.

Gerek Alman gerekse İspanyol düzenlemelerinde telif hakkı koruması tesis edilen içeriğe bağlantı sağlamanın (linking) yasal olmayan kullanıma girdiği ön kabulü ile hareket edilmiştir. Oysa bağlantı konusunda mahkemelerce verilen kararların gelişimi ve özellikle CJEU tarafından verilen son kararlar dikkate alındığında bağlantı kurmanın tek başına telif hakkı bulunan eseri kamu için ulaşılabilir kılmaya yetmediği ve 2001/29 sayılı Direktifin 3/1 maddesi anlamında bağlantı kurmanın (linking) her zaman 'kamu ile iletişim sağlama eylemi (umuma iletim)' olarak kabul edilemeyeceği hususları vurgulanmıştır.

Teknolojinin gelişmesi ile eser sahiplerinin eserlerini ortaya koyma olanakları artmış bununla birlikte esere ilişkin hakların farklı şekillerde ihlal edilmelerinin de önü açılmıştır. İnternetin yepyeni iletişim olanakları yaratan bir gerçeklik olarak ortaya çıkmasıyla, iktibas serbestisi internet üze-

rinde paylaşılan içeriklere de uygulanmaya başlamıştır. İnternet üzerinden başka web sitesine veya web sitesinde yer alan metin veya objelere bağlantı yapılması esasını içeren 'linking (bağlantı yapmak)' bu yollardan bir tanesidir. Linking amaca uygunluk ve dürüstlük kuralının haklı göstereceği şekilde yapıldığı sürece yasaya aykırılık oluşturmayacaktır. Bu nedenle bilimsel eserler içinde, başka kaynakların bulunduğu yeri gösteren bağlantılar konulması FSEK'in 35 inci maddesi anlamında yasal iktibas olarak değerlendirilecektir. Ayrıca bir kişinin web sitesinden, başka kişiye ait web sitesinin ana sayfasına (homepage) yapılan bağlantılar da bu anlamda serbest olarak değerlendirilecektir. Buna karşılık ana sayfaya yapılan bağlantı (surface link) ile ana sayfa atlanmak suretiyle yapılan bağlantılar (deep link) ya da kendi sayfasındaymış gibi yapılan gömülü bağlantılar (inline link) arasında ayrımlar yapılmaktadır.

Haber sitelerine bağlantı yapılmasına ilişkin ilk verilen kararlardan bir tanesi, 1997 yılında İskoçya'da verilen Shetland News kararı olmuştur. İskoçya'ya bağlı takım adalar grubu olan Shetland'da habercilik alanında hem gazete hem de Mart 1996'dan beri 'shetlandtimes.co.uk' alan adı ile faaliyet gösteren Shetland Times ile Kasım 1995'den beri 'shetlandnews.co.uk' alan adı ile faaliyet gösteren çevrimiçi habercilik sitesi Shetland News arasında oluşan uyuşmazlıkta Shetland News, kendi web sitesinden çeşitli haber başlıkları altında bağlantılar koymaktadır. Shetland News, bu linkler ile Shetland Times'a ait haberleri kendi sayfasında görüntülemektedir. Bu şekilde Shetland Times için önemli bir gelir kaynağı olan site ana sayfasında yer alan reklamlar atlanmaktadır. Bunun üzerine Shetland Times 1988 tarihli Birleşik Krallık Telif Ürünleri ve Patent Kanunu'nun 17 ve 20 nci maddelerinin ihlal edildiğini belirterek İskoç Mahkemelerinde Shetland News'e karşı dava açmıştır. Bu yasa, internet öncesi dönemde düzenlendiği için 20 nci madde 'kablo programlarını (cable programmes)', 17 nci madde ise 'edebi eserlere ilişkin telif hakkı korumasını'

²⁰⁵ Linking veya hyperlinking, bilgisayar bilimleri alanında bir hiper metin dokümanına ait parçalar arasında veya dosyalar ile hiper metin dokümanları arasında başvuru kaynağı işlevini yerine getiren grafik veya metin parçası anlamına gelir. Kelime, bu anlamıyla İngiliz, Danimarka, Alman, Hollanda, İtalyan, Polonya, Rumen ve Türk dilinde aynı anlamı ifade eden bir kelime olarak yerleşmiştir. Türk Dil Kurumu, 'link' kelimesi karşılığı olarak 'ilişim' sözcüğünü önermiştir. İlişim ise "iletişimi sağlayan dizgenin, teknik ağız birliği, link" şeklinde tanımlanmıştır. Kullanıcı internet üzerinde sayfalara konulmuş 'linkler (bağlantılar)' sayesinde daha kolay dolaşır ve sayfadan sayfaya geçiş sağlar. Bkz. **Soysal, Domain Name Law**, s. 901 vd. Makalede 'linking' için genel olarak 'bağlantı' kelimesi kullanılmakta birlikte 'link' kelimesinin ifade ettiği teknik anlam dikkate alınarak bu kelimedeki sık olarak aynı anlamı ifade etmek üzere kullanılmıştır.

içermekteydi. Mahkeme zorlamayla da olsa, davacının haklarının korunmaya muhtaç olduğuna ve telif hakkının ihlal edildiğine karar verdi. Ancak Mahkeme, linking yapmanın yasak olmadığını, davalının 'Bu bir Shetland Times Haberi (A Shetland Times Story)' ibaresi ile ve davacıya ait logo ve web sitesi adresiyle 'link (bağlantı)' kurabileceğini de kararında belirtmiştir.²⁰⁶

Almanya'da 2003 yılında verilen Paperboy kararıyla²⁰⁷ telif hakkı korumasına tabi eserlere link vermenin tek başına telif hakkı ihlali oluşturmayacağına karar verilmiştir. Bu Karar'da bir arama motoru, derin bağlantı (deep linking) yoluyla haber sitelerinin içeriklerine bağlantı sağlamaktaydı. Alman Federal Temyiz Mahkemesi (Bundesgerichtshof), kararında bağlantı kuranın depolayan, çoğaltan veya ileten konumunda olmadığını, sadece internet kullanıcılarının yayınlanan içeriğe yönlendirilmesini kolaylaştırdığını belirtmiş ve eylemde telif hakkı ihlali olmadığına karar vermiştir.²⁰⁸

Shetland kararından bu yana internete özgü bağlantı kurma eyleminin fikri haklar açısından oluşturduğu risklerin tartışılması devam etmiştir. Uyuşma sağlanan açık husus ise bağlantı kurma eyleminin tek başına, hak ihlali için yeterli olmadığı, bunun için her somut olayın değerlendirilmesinin gerektiği ve eylemde korunan içeriğin umuma iletilmesi yahut çoğaltılmasına vücut verilip verilmediğinin değerlendirilmesinin şart olduğudur.²⁰⁹

Basılı yayın içeriklerine link vermekle ilgili olarak CJEU tarafından 13 Şubat 2014 tarihinde önemli bir karar verilmiştir.²¹⁰ Karara konu olay

İsveç'te yaşanmıştır. İsveç'te Göteborgs-Posten isimli günlük gazete, fiziki baskı dışında 'www.gp.se' web sitesinde de fiziki nüshadaki haber ve köşe yazılarına yer vermektedir. Retriever Sverige isimli bir başka internet sitesi 'www.retriever.se' web sitesinde kullanıcılara farklı gazetelerden köşe yazılarına ilişkin linkler sunmaktadır. Retriever Sverige, Gotebors-Posten gazetesinde yer alan Nils Svensson ve diğer üç gazeteciye ait köşe yazılarına da link vermiştir. Bunun üzerine köşe yazısı sahibi gazeteciler, Retriever Sverige'de dava açarak zararlarının tazminini istemişlerdir. Davacılar göre davalı başka sitedeki içerikleri kendi sitesindeymiş gibi yayınlamakta ve hak sahibi oldukları içerikleri izinsiz olarak umuma iletmektedir. Davalılar ise söz konusu içeriklerin, ilgili gazetenin internet sitesinde herkesin serbestçe erişebileceği şekilde yayımlandığını, kendisinin sadece bu web sitesine yönlendirme yaptığını, kullanıcının içeriğin başka internet sitesinde olduğunu anladığını iddia etmiştir. Uyuşmazlık, İsveç Svea İstinaf Mahkemesi tarafından CJEU önüne taşınmıştır. CJEU şu tespiti yapmıştır: Bir başka internet sitesinde erişilebilir olan içeriğe link verme eylemi, 2001/29 sayılı Direktif'in 3 üncü maddesi anlamında bir 'umuma iletim fiili' olarak kabul edilmelidir. Ancak eser sahibi, daha önce herkesin serbestçe erişebileceği bir internet sitesinde yayın için rıza vermişse, aynı içeriğe başka internet sitesinden link kurulması için yeniden rıza alınmasına gerek yoktur. Buna karşılık eserin ilk yayımlandığı internet sitesi, abonelik esaslı ile işletilen sınırlı sayıda kullanıcıya hitap eden bir site olsaydı ve ikinci link tüm herkesin serbestçe erişebileceği bir web sitesinde yapılırdı, bu yeni kitle 'yeni kamu' kabul edilecek ve eser sahibinin izni gerekecektir. Ancak bu belirlemenin sadece bağlantı kurulan web sitesinin açık olarak görüntülediği linkleri mi kapsadığı yoksa gömülü/inline linkleri de kapsamına alıp almadığı açık değildir.²¹¹

²⁰⁶ Bkz. **Linking, Framing, Metatagging**,

<http://www.netlitigation.com/netlitigation/cases/shetland.htm>>s.e.t.01.02.2018.

²⁰⁷ BGH I ZR 259/00, 17 July 2003, 35 IIC 1097 (2004).

²⁰⁸ **Papadaki**, Evangelia (2017), 'Hyperlinking making available and copyright infringement: lessons from European national courts', European Journal of Law and Technology, V. 8, No. 1, 2017, <http://ejlt.org/article/view/549/732>

²⁰⁹ **Demirbaş**, Ali (2018), 'Telif Hukukunda İnternet Linki ve Avrupa Adalet Mahkemesi'nin Svensson ve Bestwater Kararları', İstanbul Medipol Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi, S, 5 (1), Bahar 2018, (s. 169-186), s. 173.

²¹⁰ Nils Svensson, Sten Sjögren, Madelaine Sahlman, Pia Gadd v. Retriever Sverige AB, Judgment of the Court (Fourth Chamber), 13 February 2014, C-466/12, <http://curia.europa.eu/juris/>

²¹¹ Svensson kararının ayrıntıları için bkz. **Kara**, Doğan (2014), 'İnternette Linkler Yoluyla Umuma İletim Hakkına Müdahale: Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın 13 Şubat 2014 Tarihli Svensson ve Diğerleri, Retriever Sverige AB'ye Karşı Kararının

Gömülü/inline linklere ilişkin olarak ise CJEU tarafından 21 Ekim 2014 tarihinde BestWater kararı olarak anılan karar verilmiştir.²¹² CJEU, bu kararında da, aynı yıl içinde verdiği Svensson kararındaki belirlemeleri esas almıştır. Davalıların, bir başka firmaya ait olan ve YouTube'da yayımlanan video sanki kendi internet sitesindeymiş gibi bağlantı kurma eylemi için eser sahibinden izin alınmasının gerekmediği belirtilmiştir. Buna gerekçe olarak 2001/29 sayılı Direktif'in 3/1 maddesi anlamında yeni bir iletim eyleminden bahsedilebilmesi için ya başka bir teknik usulün kullanılmış olması ya da 'yeni bir kamu' için ulaşılabilir kılınması gerektiği belirtilmiştir. Oysa mevcut uyumsuzlukta eser, herkesin serbestçe erişebileceği bir platformda kamuya daha önce sunulmuştur. Dolayısıyla 'yeni bir kamu' sözü değildir ve eser sahibinin rızası alınmaksızın link kurulmak suretiyle iletilir. Ancak bu karar eleştirilmiştir. Bize göre de, bir eserin sahibi, nasıl ki eserini istediği yayınevi aracılığıyla yayın hakkına sahipse, internet ortamında da, eserinin istediği web sitesi aracılığıyla umuma iletilmesi hakkına sahiptir. Eserin bulunduğu web sitesinin ana sayfasına yahut iç sayfalarına, link kurulan internet sayfası doğrudan görüntülenmek suretiyle yapılan link'lerde eser sahibi açısından değişen bir durum olmamaktadır. Eseri, yine kendi rızasının bulunduğu web sitesinde görüntülenmektedir. Buna karşılık gömülü/inline linklerde, kullanıcı eserin gerçekte hangi internet sitesinde yayımlandığını bilememektedir. Bu yüzden gerek eser sahibinin gerekse de eseri ilk yayınlayan web sitesinin, esere bağlı hakları zarar görmektedir.

CJEU tarafından 2014 yılında karara bağlanan Svensson ve Bestwater kararlarında ortak nokta, internet üzerinden yayın için hak sahibi tarafından onay verilen bir içeriğe yapılan linking eyleminin tartışılmasının yapılmasıdır. Eğer hak

sahibinin rızası olmayan bir içerik internette yayınlanmış ve bu içeriğe link sağlanmışsa, sonuç aynı mı olacaktır? Bu husus, CJEU'nun 8 Temmuz 2016 tarihli GS Media v. Sanoma kararında²¹³ tartışılmıştır. Karara konu olayda Sanoma tarafından Aralık 2011'de yayınlanacak fotoğraflar, yayından önce FileFactory internet sitesinde yayınlanmış, Hollandalı GS Media Şirketi'ne ait 'Geenstijl.nl' internet haber sitesi ise Sanoma'nın uyarısına rağmen FileFactory sitesine link kurmak suretiyle bu fotoğrafları yayınlamıştır. Sanoma, GS Media'ya telif hakkı ihlali nedeniyle dava açmıştır. Hollanda Mahkemesi, Svensson ve Bestwater kararlarında, içerik sahibinin internet üzerinde yayına rızası bulunduğunu ancak bu olayda rıza bulunmadığını belirtmiş ve konuyu CJEU'ya taşımıştır. CJEU'ya göre hak sahibinin rızası bulunmaksızın, çevrimiçi ortamda ulaşılabilir kılınan içeriğe, kâr amacı gütmeyen bir kişi tarafından bağlantı (link) sağlanması halinde, her somut olayda ayrıca incelenme yapılmalı ve link verenin içeriğe rıza verilmediğini bilmediği yahut makûl olarak bilmemesinin normal karşılandığı durumlarda, 2001/29 sayılı Direktif'in 3/1 maddesi anlamında içeriğin iletişime sunulmasının gerçekleşmediği kabul edilmelidir. Buna karşılık, hak sahibinin rızası bulunmadığı hususu, link verene önceden bildirilmişse yahut link verenin bu hususu bilmesi gereken durumlarda, bu link 2001/29 sayılı Direktif'in 3/1 maddesi kapsamında iletişim sağlama eylemi olarak kabul edilmelidir. Şayet, link veren kâr amacı ile hareket ediyorsa, link verenin rıza olmadığını bildiği şekilde bir karine olduğu kabul edilmelidir. Link veren, rıza bulunmadığını bilmediğini ispatlamalıdır. CJEU bu karar ile internet ortamında kazanç amacı ile hareket eden kişiler ile bireysel kullanıcılar ve rıza ile yayımlanan içerik ile rıza dışı yayımlanan içerik arasında ayırım yapmıştır.²¹⁴ Bu Karar, bilhassa basılı yayın sahiple-

²¹² İncelenmesi', Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2018/2, (s. 401-428). Ayrıca kararın eleştirisi ve değerlendirilmesi için bkz. **Demirbaş**, s. 176-178.

²¹³ Bestwater International GmbH v. Michael Lebes, Stefan Potsch, Judgment of the Court (Ninth Chamber), 21 October 2014, C-348/13, Karar'ın Fransızca ve Almanca versiyonları mevcuttur. Bkz. <http://curia.europa.eu/juris/>

²¹³ GS Media BV v. Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Judgment of the Court (Second Chamber), C-160/15, <http://curia.europa.eu/juris/>

²¹⁴ **Smith**, Graham; **Smith**, Will (2016), 'CJEU's GS Media copyright linking decision draws a line: ordinary internet user or commercial web site?', September 2016,

ri için önem arz etmektedir. Çünkü haber toplayıcı internet siteleri genel olarak kâr amacı ile hareket etmektedir ve basılı yayın sahiplerinin internet ortamında yayın için rıza göstermediği durumlarda, haber toplayıcı siteler, linking (bağlantı kurma) eylemi için izin almak durumunda kalacaklardır. Bu yorum tarzı DSM Direktifi'nin 15 inci maddesiyle basılı yayın sahiplerine getirilen koruma esası ile de uyumlu görünmektedir.

VI. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Basılı yayın sahiplerinin çevrimiçi ortamda haklarının korunabilmesi amacıyla genel olarak 'bağlantı vergisi (link tax)' şeklinde adlandırılan ve önce 2013 yılında Almanya'da ve ardından 2014 yılında İspanya'da yapılan yasal düzenlemeler birbirinden farklılıklar içerse de, aynı sonucu amaçlıyorlardı: Basılı yayın sahiplerinin içeriklerinin kullanımı karşılığında onlara belirli bir bedel ödenmesini temin etmek. Bununla birlikte ne Alman düzenlemesi, ne İspanyol düzenlemesi bu amacı temin edememiştir. Almanya'da haktan feragat hakları bulunan basılı yayın sahipleri, Google'un hizmetlerinde listelenebilmek için bu haklarından feragat etmek suretiyle Google ile anlaşma yolunu seçmişlerdir. İspanya'da ise haktan feragat mümkün olmadığı için, haber toplayıcı internet siteleri ve Google bu hizmetlerini İspanya'da durdurma kararı almıştır. Bu iki düzenleme amacına ulaşamamakla birlikte yeni nesil habercilik sitelerinin yaptıkları faaliyetin hakkaniyete aykırı hususlar içerdiği, güçlü bir şekilde kamuoyunun dikkatine sunulmuştur. Öte yandan konuya ilişkin internette bağlantı özgürlüğünün sınırları ile haber toplayıcı internet siteleri ve Google'un önüne çıkarılan bu tür engellerin kamuoyu önünde tartışılmasına zemin sağlanmıştır.²¹⁵

İnternete özgü haber şirketlerinin faaliyetlerini devam ettirmesi yanında internet kullanıcılarının habere ulaşma ve bağlantıları kullan-

ma özgürlüklerinin devamı açısından da bilhassa kısa haber pasajlarının ve linklerin durumu yoğun şekilde tartışılmış, bunun sonucu olarak Öneri'de yer almayan muafiyetlere Direktif metninde yer vermek suretiyle bir denge sağlanmaya çalışılmıştır. DSM Direktifi, kısa haber pasajlarını (snippets), "tek tek sözcükler ya da kısa alıntılar (individual words or short extracts)" ve "çok kısa alıntılar (very short extracts)" şeklinde ifade etmiş fakat bu kavramları tanımlamamayı tercih etmiştir.

Basılı yayın sahipleri için tesis edilen bağlantılı hakların, uygulamada telif haklarından daha geniş koruma getirebileceğine de dikkat çekilmiştir. Çünkü bu haklar kapsamında, CJEU kararları uyarınca umuma iletim (public communication) niteliği taşımayan bir link dahi yasaklanabilecek yahut telif hakları hukuku anlamında 'eser' niteliği taşımadığı için 'yasal iktibas' olarak değerlendirilebilecek 'kısa alıntılar (snippets)' bu haklar ile tamamen yasaklanabilecektir. Bu konuda ulusal yasal düzenlemeler ile birlikte ulusal mahkemeler ve en önemlisi CJEU'nun yol göstericiliği belirleyici olacaktır.

Bir diğer eleştiri olarak basılı yayın sahipleri için tesis edilen bağlantılı hakların, basılı yayın içeriğinin niceliksel veya niteliksel bir değerlendirilmesi yapılmaksızın verildiği, bunun ise telif hakları benzeri bir korumayı sağladığı belirtilmiştir.²¹⁶ Çünkü korunan basılı yayın içeriğinin 'orijinal olması' gibi bir şart aranmamaktadır. 2001/29 sayılı Direktif'in 3/2 maddesinde, eser sahibinin eserini kısmen veya tamamen çoğaltma (reproduction) hakkına sahip olduğu ifade edilmiştir. Ancak bu şekilde bir korumada ön şart çoğaltılan içeriğin eser vasfını haiz olmasıdır. Oysa basılı yayın sahiplerine tanınan bağlantılı hak ile eser vasfını haiz olmasa dahi tüm içeriğin çoğaltmaya karşı korunması esastır.

Yeni bağlantılı hakların temelinde 'basılı yayıncı (press publisher)' yer almaktadır. Basılı yayıncıların tanımı DSM Direktifi'nde yapılmakla

<https://www.twobirds.com/en/news/articles/2016/global/cjeu-decision-in-gs-media-copyright-linking-decision-draws-a-line>s.e.t. 10.06.2019.>

²¹⁵ Furgal, 702.

²¹⁶ Furgal, s. 705.

birlikte kapsamın halen belirsizlikler içerdiği düşünölmektedir. Birbirinden çok farklı içerikler sunan yayıncıların tek bir kategoride toplanmak suretiyle aynı kapsama dahil edilip edilmeyeceğinin yeterli açıklıktan yoksun olduğu belirtilmektedir.²¹⁷ Gerçekten de DSM Direktifi'nin 2/4 maddesinde temel olarak "haberlerin bildirilmesi" esas alınsa da; "herhangi bir medyada yayınlanan", "diğer konularda da bilgi sağlama amacı taşıyan", gazeteciliğe özgü edebi eserlerden oluşan koleksiyonlar da basılı yayın kapsamına dahil kabul edilmektedir. Bu nedenle, uygulamada çevrimiçi ortamda kullanılan hangi içeriklerin bu kapsamda esas alınacağı hususunda belirsizlikler yaşanması muhtemeldir. Bir diğer konu olarak DSM Direktifi ile bilimsel ve akademik amaçlı yayınların kapsam dışında bırakıldığı, bununla birlikte bilimsel ve akademik amaçlı yayınlarda da yatırımlar yapıldığı ve bu eserlerin yayıncılarının da bu korumadan faydalanma talepleri oluşabileceği değerlendirilmektedir.²¹⁸

DSM Direktifi'ne yöneltilen en önemli eleştirilerden birisi de, tanımların sınırlarının belirsiz olması ve koruma şartlarının ortaya konulmaması nedeniyle çevrimiçi bilgilendirici içerik yayınlayan herkesin, dijital ortamdaki tüm kullanımlar için koruma talep edebilecek durumda oluşlarıdır. Bilhassa basılı yayının içeriğinin orijinal olmadığı yahut herhangi bir yatırımın söz konusu olmadığı durumlarda, hakkaniyete aykırı şekilde geniş bir koruma elde edilmesinin mümkün olduğu vurgulanmaktadır. Bu husus da uygulama ile yön bula-cak ve internetin doğası dikkate alınarak bir sınırlama yapılabilecek eleştiri noktalarından birisini oluşturmaktadır.

DSM Direktifi ile basılı yayın sahiplerine verilen haktan feragat hususunda açık bir düzenleme yapılmamış ve bu konuda takdirin ulusal düzenlemelere bırakılması yolu seçilmiştir. Bize göre Direktifin 82 nci Gereğesi bu konuda yol

gösterici olarak görölmeli ve haktan vazgeçmenin mümkün olduğu düşünölmelidir.

DSM Direktifi ile basılı yayın sahiplerinin gelirlerden adil bir pay alması amaçlanmasına rağmen, bu konuda amaca ulaşamayacağı ve haberlerin yayınlanmasındaki rekabet ve yeniliği bozucu etkiler oluşacağı ve internet kullanıcılarının bilgiye erişimlerinde kısıtlamalar yaşanacağı, hatta ifade özgürlüğü haklarının zede-leneceği yönündeki eleştirilerin ise düzenleme metni esas alındığında gerçeklikten uzak olduğuna inanıyoruz. Yeni habercilik ve iş modelleri nedeniyle bize göre de basılı yayın sahiplerinin, bu şekilde bağlantılı haklar tesisi ile gelirlerinin artması çok kolay olmayacaktır. Buna karşılık, çevrimiçi ortamlarda, başkalarına ait içeriklerin sınırsız bir şekilde kullanımı suretiyle hakkaniyete aykırı kazançlar elde edildiği, hatta bu çarpık modelin haberciliğe olan güveni de zedelediği dikkate alındığında, gerek 2013 ve 2014 yıllarındaki Alman ve İspanyol, gerekse 2019 yılındaki Dijital Tek Pazarda Telif Hakları Direktifleri ile basılı yayın sahiplerinin, hak sahipliği hususunun vurgulanmasının önemli olduğunu düşünöyoruz. Bu şekilde uzun vadede, basılı yayın sahiplerinin sektörde varlığını devam ettirebilmesine yönelik yasal çerçeve oluşturmanın amaçlandığı ve bunun da sektördeki hızlı değışim ve karmaşa nazara alınınca doğru bir yaklaşım olduğu belirtilmelidir. Bu yaklaşımın, bireyin bilgilenme ve haber alma hakkını da etkin hale getireceği gözetilmelidir.

²¹⁷ Furgal, s. 708.

²¹⁸ Furgal, s. 709.

KAYNAKÇA

- A New Start for Europe: My Agenda for Jobs, Growth, Fairness and Democratic Change, Strasbourg, 15 July 2014, <https://www.eesc.europa.eu/resources/docs/jean-claude-junker---political-guidelines.pdf>
- Act on Copyright and Related Rights (Urheberrechtsgesetz-UrHG), https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_urhg/englisch_urhg.html
- ARKAN**, Azra (2004), Mukayeseli Hukuk, Uluslararası Düzenlemeler ve Türk Hukuku'nda Fikri Hukuk Alanında Eser Sahibinin Haklarına Bağlantılı Haklar, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Bölümü, Doktora Tezi, 2004.
- ATEŞ**, Mustafa (2003), Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, Seçkin. (Kısaltması: Ateş, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların)
- ATEŞ**, Mustafa (2007), Fikri Hukukta Eser, Turhan, 2007.
- ATHEY**, Susan; **MOBIUS**, Markus; **PAL**, Jenö (2017), 'The Impact of Aggregators on Internet News Consumption', Stanford University Graduate School of Business, Research Paper No. 17-8, January 2017, <https://www.gsb.stanford.edu/gsb-cmis/gsb-cmis-download-auth/406636>
- Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works of September 9, 1886, <https://www.wipo.int/treaties/en/>
- Bestwater International GmbH v. Michael Lebes, Stefan Potsch, Judgment of the Court (Ninth Chamber), 21 October 2014, C-348/13, <http://curia.europa.eu/juris/>
- BÜLTER**, Ahmet (2005), 'Eser Sahibinin Hakları ve Bağlantılı Haklar', Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 59, 2005 (s. 90-107).
- CALZADA**, Joan; **GIL**, Ricard Gil (2019), 'News aggregators and the reform of the copyright legislation in Europe', April 30, 2019, <https://voxeu.org/article/news-aggregators-and-european-copyright-legislation>
- CLARK**, Andrew (2009), 'Murdoch's attack dog snarls at the 'parasites' threatening his master', The Observer, 1 November 2009, <https://www.theguardian.com/media/2009/nov/01/wall-street-journal-robert-thomson-digital-content>
- COOHE**, Eugenie (2018), Copyright Reform: A New Right for Press Publishers-to have or not to have, <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2018/03/13/copyright-reform-new-right-press-publishers-not/>s.e.t.01.06.2019>.
- COLANGELO**, Giuseppe; **TORTI**, Valerio (2019), 'Copyright, online news publishing and aggregators: a law and economics analysis of the EU Reform', International Journal of Law and Information Technology, V. 27, I. 1, Spring 2019, <https://academic.oup.com/ijlit/article-abstract/27/1/75/5288564>, (s. 75-90).
- Commission Staff Working Document Impact Assessment on the modernisation of EU copyright rules Brussels, 14.09.2016, Part1, <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2016/EN/SWD-2016-301-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF> (Impact Assessment)
- Communia, Publishers Right, <https://reform.communiaassociation.org/issue/publishers-right-2/>
- Communication from the Commission, Europe 2020, A European Strategy for Smart, Sustainable and Inclusive Growth, Brussels, 3 March 2010, <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/>
- Completing the Internal Market, White Paper from the Commission to the European Council, Milan, 28-29 June 1985, 14 June 1985, <http://aei.pitt.edu/1113/>

ÇETİNKAYA, Aysel (2017), 'Çevrimiçi Gazetecilikte Fikri Mülkiyet Hakları Sorunu', *Academic Journal of Information Technology* (<https://www.ajit-e.org/>), Bilişim Teknolojileri, Özel Sayı, V. 8, N. 30, Ekim 2017, (s. 71-90).

DEMİRBAŞ, Ali (2018), 'Telif Hukukunda İnternet Linki ve Avrupa Adalet Mahkemesi'nin Svensson ve Bestwater Kararları', *İstanbul Medipol Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi*, S, 5 (1), Bahar 2018, (s. 169-186).

DICTIONARY,

<https://www.dictionary.com/browse/snippet>

Digital Single Market, Bringing Down Barriers to Unlock Online Opportunities, https://ec.europa.eu/commission/priorities/digital-single-market_en

EDİMA-EU, The Impact of Ancillary Rights in News Products, November 2017, <http://edima-eu.org/wp-content/uploads/2017/11/EDIMA-Impact-of-ancillary-rights-in-news-products.pdf>

EREL, Şafak N. (2009), *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, Ankara, Yetkin Yayınları.

European Commission, Communication from the Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, A Digital Single Market Strategy for Europe, Brussels, 6 May, 2015, COM (2015) 192 Final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0192&from=EN> (A Digital Single Market Strategy for Europe)

FRANKLIN, Bob (2014), 'The Future of Journalism, *Journalism Studies*', N. 15, I. 5, 2014, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1461670X.2014.930254>, (s. 481-499).

FURGAL, Ula (2018), 'Ancillary Right for press publishers: An Alternative Answer to the Linking Conundrum', *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, V. 13, No. 9, 2018, (700-710).

GATES, Bill, Content is King, 1 March 1996,

<https://www.nidap.com/wordpress2/wp-content/uploads/Content-Is-King.pdf>

Gazetecilik, Türk Basının Doğuşu ve Gelişimi, Milli Eğitim Bakanlığı, 2011, <http://www.megep.meb.gov.tr>

GERVAIS, Daniel (2018), 'Related Rights in United States Law', *Vanderbilt Law Research Paper*, No. 18-59, 2018, (s. 245-251), https://www.ivir.nl/publicaties/download/AMI_2018_6-2.pdf

GS Media BV v. Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Judgment of the Court (Second Chamber), C-160/15, <http://curia.europa.eu/juris/>

GÜNEŞ, İlhami (2015), *Uygulamada Fikri ve Sınai Haklar Hukuku*, 2. Baskı, Ankara, Seçkin.

GÜNEŞ, İlhami (2012), 'FSEK'te Yer Alan İcracı Hakları ve Uygulama', *Dokuz Eylül Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 14., S. 1, 2012 (s. 169-181).

History of the Printed Newspaper, <https://www.psprint.com/resources/history-of-the-printed-newspaper/> (History of the Printed Newspaper)

HIRSCH, Ernst E. (1948), *Fikri ve Sınai Haklar*, Ankara, Ar Basımevi.

HOLDERNESS, Mike; **DANBURY**, Richard; **MINERO**, Gemma; **RUBI-PUIG**, Antoni (2014), Copyright and News Reporting: Towards New Business Models and Legal Regulations, Workshop Expert Panel, Faculty of Communication, Universitat Pompeu Fabra, November 14, 2014, Barcelona, <https://repositori.upf.edu/bitstream/handle/10230/27890/>

ISELL, Kimberly (2010), The Rise of the News Aggregator: Legal Implications and Best Practices, Berkman Center Research Publication No. 2010-10, https://cyber.harvard.edu/publications/2010/news_aggregator_legal_implications_best_practices

İ2010: A European Information Society for growth and employment,

http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/index_en.htm

JEON, Doh-Shin; **NASR**, Nikrooz (2014), 'News Aggregators and Competition Among Newspapers on the Internet', Institut d'Economie Industrielle (IDEI), Working Papers, Toulouse, 16 July 2014, <https://pdfs.semanticscholar.org/15d4/7ee53a1d557d0ca5606da46ddce9c3cf167b.pdf>

JONES, Richard H. (1990), 'The Myth of the Idea/Expression Dichotomy in Copyright Law', *Pace Law Review*, V. 10, N. 3, 1990 (551-607).

Judgment of the Court (First Chamber) of 11 June 2015, *Berlington Hungary and Others v. Magyar Allam*, Case C-98/14, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-98/14>

KANAR, Mehmet, Osmanlı Türkçesi Sözlüğü, media.turuz.com

KARA, Doğan (2014), 'İnternette Linkler Yoluyla Umuma İletim Hakkına Müdahale: Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın 13 Şubat 2014 Tarihli Svensson ve Diğerleri, Retriever Sverige AB'ye Karşı Kararının İncelenmesi', *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2018/2, (s. 401-428).

KAYA, Murat (2010), *İnternet Gazetelerinde Okuyucu Yorumları ve İnteraktif Etkileşim*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Ana Bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010.

KILIÇ, Bilge ('2017), 'Dijital Tek Pazar Hedefiyle Avrupa Birliği Telif Hakları Hukukunda Avrupa Komisyonu Tarafından Sunulan Tüzük ve Direktif Tekliflerinin İncelenmesi', *Ankara Barosu, Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi*, 26 Nisan Dünya Fikri Mülkiyet Günü Özel Sayısı, S. 1, 2017, (s. 166-178), <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/2012yayin/dergi/fmr/fmr-2017-1.html>

KLIMAS, Tadas; **VAICIUKAITE**, Jurate (2008), 'The Law of Recitals in European Community Legislation', *ILSA Journal of International & Comparative Law*, V. 15, 2008,

https://www.researchgate.net/publication/228152770_

KOÇ, Hakan (1993), 'Avrupa Topluluğu'nda Tek Pazar Oluşumu', *Gazi Üniversitesi, Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. 1, S. 1, Haziran 1993 (s. 25-33).

KOTIGALA, Manoj Isuru (2016), 'Rethinking Originality in Copyright Law and Exploring the Potential for a Global Threshold', December 2016,

https://www.researchgate.net/publication/311377345_Rethinking_Originality_in_Copyright_Law_and_Exploring_the_Potential_for_a_Global_Threshold

KREUTZER, Till (2016), *Ancillary Copyright for Press Publishers, Background and Key Issues, Initiative Against an Ancillary Copyright-IGEL*, https://ancillarycopyright.eu/_igelbanner/Broschure-on-the-ancillary-copyright-for-press-publishers-by-IGEL.pdf

KÜÇÜKALİ, Canan (2017), '5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Tasarısı Üzerine Bir Değerlendirme', *Terazi Hukuk Dergisi*, S. 135, Kasım 2017 (s. 82-86).

Linking, Framing, Metatagging,

<http://www.netlitigation.com/netlitigation/cases/shetland.htm>

LONIS-BURBAN, Jean (1988), 'Ortak Pazardan İç Pazara', Çeviri: Turgut Turhan, 4 Mayıs 1988, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 40, S. 1, 1988,

<http://dergipark.gov.tr/auhfd/issue/42714/515392>

LSR Aktüel, *The Ancillary Copyright for Press Publishers in Germany*, February 2017,

http://www.lsraktuell.de/sites/default/files/20170202_vg_media_lsra_broschuere_en.pdf

LUTHGE, Benedik ve **DİĞERLERİ** (2019), 'DSM Watch: Copyright Directive press publishers' rights: final edition of Article 11 is now Article 15', March 27, 2019, <https://www.hlmediacomms.com/2019/03/27/dsm-watch-copyright-directive-press-publishers-rights-final-edition-of-article-11-is-now-article-15/>

Nils Svensson, Sten Sjögren, Madelaine Sahlman, Pia Gadd v. Retriever Sverige AB, Judgment of the Court (Fourth Chamber), 13 February 2014, C-466/12, <http://curia.europa.eu/juris/>

OECD Report, Working Party on the Information Economy, The Evolution of News and the Internet, June 2010, <http://www.oecd.org/officialdocuments/>

OĞURLU, Yücel (2010), İdare Hukukunda E-Devlet Dönüşümü ve Dijitalleşen Kamu Hizmeti, İstanbul, XII Levha.

ÖNCÜ, Özge (2009), Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İktibas Serbestisi ve Sınırları, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Özel Hukuk Programı, Doktora Tezi.

ÖZÇAĞLAYAN, Mehmet (2008), 'Gazetelerin Gelişimi ve Gazeteciliğin Geleceği (Yeni Teknolojiler ve Medya Ekonomisi Açısından Genel Bir Değerlendirme)', *Marmara İletişim Dergisi*, S. 13, 2008 (s. 131-159).

ÖZKAN, Zehra; **AKGÜN POLAT**, Deniz (2018), 'Basın Yayıncılarına Bağlantılı Hak Tanınması Sorunsalı', *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 13, S. 140, Nisan 2018 (s. 49-64).

PAPADAKI, Evangelia (2017), 'Hyperlinking making available and copyright infringement: lessons from European national courts', *European Journal of Law and Technology*, V. 8, No. 1, 2017, <http://ejlt.org/article/view/549/732>

PENN, Christopher S. (2014), 'Content isn't King: A Lesson From the New York Times', May 19, 2014, <https://www.shiftcomm.com/blog/content-isnt-king-a-lesson-from-the-new-york-times/>

REDA, Julia (2018), 'Extra Copyright for news sites (Link Tax), Also Called Snippet Tax',

<https://juliareda.eu/eu-copyrightreform/extra-copyright-for-news-sites/>; White Paper, Understanding Ancillary Copyright

REDA, Julia (2018), 'The extra copyright for news in Germany was a failure-yet the Bulgarian EU presidency now presents it as good compromise for all of Europe', <https://juliareda.eu/2018/01/copyright-bulgarian-presidency/>

ROSATI, Eleonora (2019), 'DSM Directive Series 2, Is the Press Publishers' Right Waivable', April 1, 2019, <http://ipkitten.blogspot.com/2019/04/dsm-directive-series-2-is-press.html>

SANKALP, Jain (2012), 'The Principle of Idea-Expression Dichotomy: A Comparative Study of US, UK & Indian Jurisdictions', March 26, 2012, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2229628

SILES, Ignacio; **BOCZKOWSKI**, Pablo J. (2012), 'Making Sense of the Newspaper Crisis: A Critical Assessment of Existing Research and an Agenda for Future Work', *New Media Society*, V. 14, I. 8, December 2012 (s. 1375-1394),

http://isiles.org/wpcontent/uploads/2010/10/Siles_Boczkowski_Newspaper_crisis_web.pdf

SMITH, Graham; **SMITH**, Will (2016), 'CJEU's GS Media copyright linking decision draws a line:ordinary internet user or commercial web site?', September 2016,

<https://www.twobirds.com/en/news/articles/2016/global/cjeu-decision-in-gs-media-copyright-linking-decision-draws-a-line>

SOYSAL, Tamer (2005), 'Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunun Tarihsel Gelişimi ve 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Düzenlenen Cezai Hükümler'; *Legal Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Dergisi*, C. 1, S. 3, Ekim 2005, (625-660). (**Kısaltması: Soysal, Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunun**)

SOYSAL, Tamer (2014), İnternet Alan Adları Hukuku (Domain Name Law), Adalet, Eylül 2014.

STATISTA, <https://www.statista.com/>

STRAUBHAAR, Joseph; **LA ROSE**, Robert; **DAVENPORT**, Lucinda (2016), Media Now: Understanding Media, Culture, and Technology, Cengage Learning.

ŞAHİN, Mustafa (2011), Bağlantılı Haklar, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

TALKE, Armin (2017), 'The Ancillary Right for Press Publishers: The Present German and Spanish Legislation and the EU Proposal', The International Federation of Library Associations and Institutions-IFLA Library, 2017, <http://library.ifla.org/1849/1/119%20talk%20en.pdf>

TANI, Tommaso (2017), 'The 'Link Tax' in the Experiences of Germany, Spain and the Article 11 of the EC Proposal for the New Copyright Directive', May 2017, <https://www.linkedin.com/pulse/link-tax-experiences-germany-spain-article-11-ec-proposal-tani>

TEKİNALP, Ünal (2012), Fikri Mülkiyet Hukuku, 4. Bası, İstanbul, Vedat Kitapçılık.

The History of the European Union, https://europa.eu/european-union/about-eu/history_en

The Internal Market: General Principles, Factsheets on the European Union, 2019, http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/en/FTU_2.1.1.pdf

Top EU Lawyer Says Germany Cannot Enforce Net Copyright Law, 24 December 2018, <https://commsrisk.com/top-eu-lawyer-says-germany-cannot-enforce-net-copyright-law/>

TOPAL, Cansu (2012), 'Dijital Medyanın Google ile Savaşı ve Bilgi Toplumu', Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2012, Editör: Tekin Memiş, Aralık 2013, Ankara (s.465-493)

Total Estimated Circulation of U.S. Daily Newspapers, 1940-2010, Newspapers Fact Sheet,

https://www.journalism.org/factsheet/newspapers/Türk_Dil_Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, <http://sozluk.gov.tr/>

TÜRKEKUL, Erdem (2003), Uluslararası Alanda ve Türkiye'de Bağlantılı Haklar, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Avrupa Topluluğu Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

TÜRKER, Gökçen (2016), İcracı Sanatçıların Hakları, Ankara, Yetkin Yayınları.

UYGUR, Atiye B. (2004), Eser Sahibine Tanınan Haklara Getirilen Kısıtlamalar, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

VESTERDORF, Bo (2015), 'The Effect of Failure to Notify the Spanish and German Ancillary Copyright Laws', European Intellectual Property Review, I. 5, April 2015, <https://ssrn.com/abstract=2558029>

WAN-IFRA Report, World Press Trend 2018,

<http://www.wan-ifra.org/reports/2018/09/29/world-press-trends-2018>

WHITE PAPER (2015), Understanding 'Ancillary Copyright' in the Global Intellectual Property Environment, Computer & Communications Industry Association, February 2015,

<http://www.cciainet.org/wp-content/uploads/2015/02/CCIA-Understanding-Ancillary-Copyright.pdf> (**Kısaltması, White Paper, Understanding Ancillary Copyright**).

WIPO, Summary of the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (1886), http://www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/summary_berne.html

XALABARDER, Raquel (2014), 'The Remunerated Statutory Limitation for News Aggregation and Search Engines Proposed By the Spanish Government; Its Compliance with International and EU Law', IN3 Working Paper Series, September 2014, <http://in3-working-paper-series.uoc.edu/in3/ca/index.php/in3-working-paper-series/article/download/2379/2379-8583-1-PB.pdf>

AB mevzuatına AB resmi internet sitesinden, Alman mevzuatına https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_urhg/ ve ABD mevzuatına <https://www.copyright.gov/title17/title17.pdf> ve <https://www.law.cornell.edu/uscode/> adreslerinden erişim sağlanmıştır.

İnternet kaynaklarına erişim tarihi dipnotlarda gösterilmiştir. Erişim tarihi gösterilmeyen kaynaklara son erişim tarihi **10.06.2019** tarihidir.